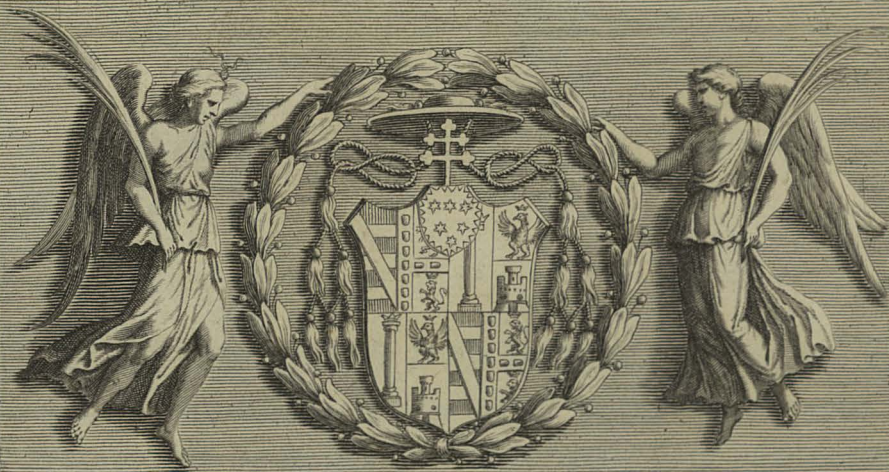
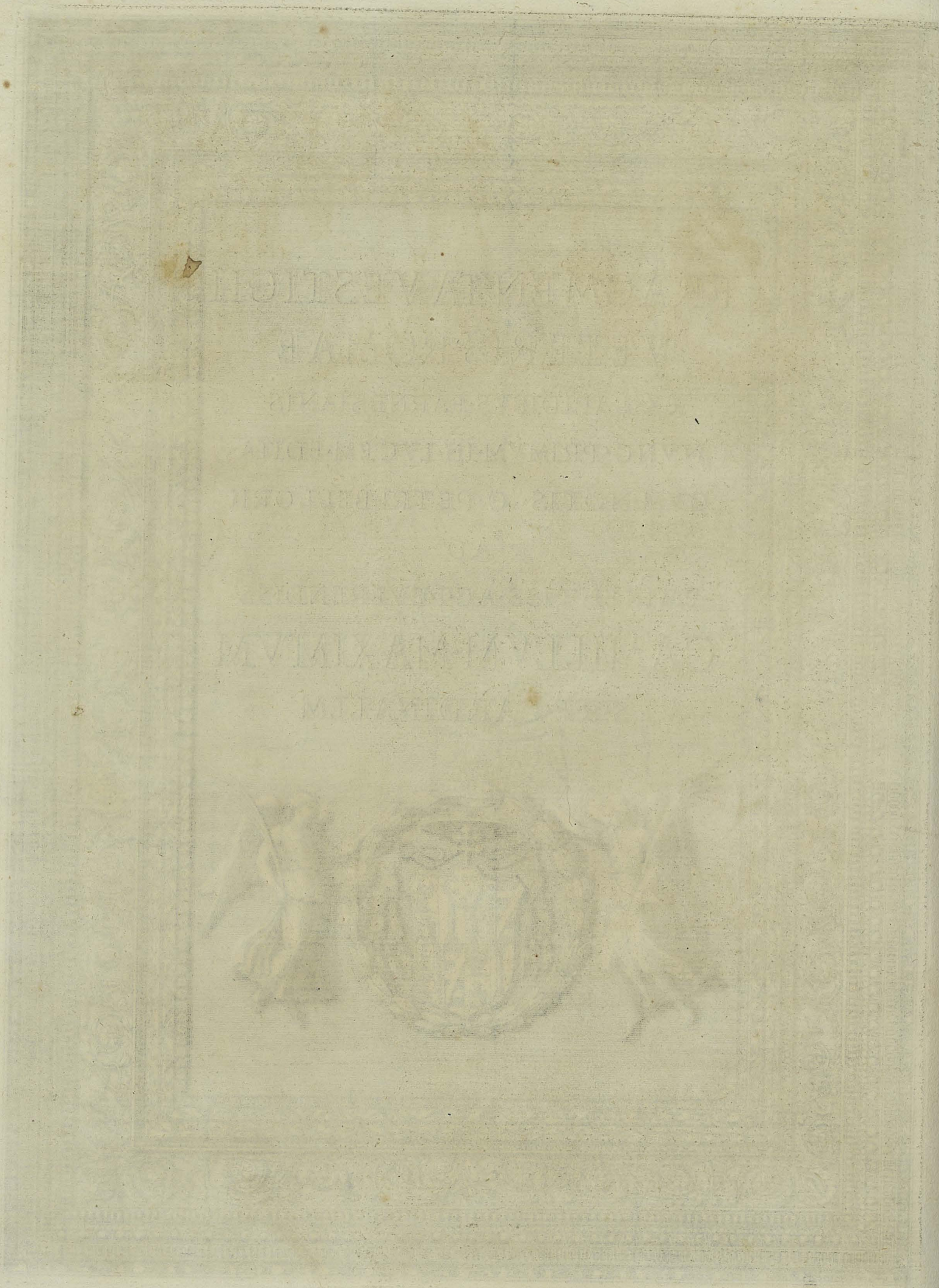

G
C
1403/13

FRAGMENTA
VETUSTISSIMA
VETERIS ROMAE

FRAGMENTA VESTIGII
VETERIS ROMAE
EX LAPIDIBVS FARNESIANIS
NVNC PRIMVM IN LUCEM EDITA
CVM NOTIS IO PETRI BELLORII
AD
EMINENTISS AC REVERENDISS
CAMILLVM MAXIMVM
S RE CARDINALEM

EMINENTISS. AC REVERENDISS.
CAMILLO MAXIMO
 S.R.E. CARDINALI AMPLISS.

IO. PETRVS BELLORIVS FEL.

*ACRI Orbis Sedes, Vaticano culmine cælo
 proxima noua surgit Roma, cuius tu decus es sacra Purpura nitens Eminentissime Princeps. At vetus illa terrarum quondam, gentiumque domina;
 Mundi compendium, ac miraculum, illa inquam, exuto cultu, deleta facie, euersoque Capitolij triumphali fastigio, adeo in se met ipsa obruta iacet,
 ut eius rudera, quibus vix pepercit atas, documento sint, non tantum nobiscum nostra interire, sed una simul cum hominibus, Vrbes, & imperia breui duratura. En tibi Urbis ipsius lapideum vestigium, in frusta scissum, & deiectum. Suis utinam partibus integrum maneret; aureas utinam, ac fama nobiles ostenderet moles. Tempus edax in lapides se-*
 uit,

uit, & nos in vestigio vestigium quærimus. Itaque eruditorum hominum morem secuti, qui è tumultu iacentem Romam antiqua maiestati restituere, atque à temporum iniurijs vindicare scriptis suis conati sunt; collecta Vestigii fragmenta in lucem proferimus, hac præsertim ætate, qua Roma suis felix Alteriis sideribus, atque CLEMENTIS X. Pontificis Optimi Maximi tranquilla Prouidentia, clarior, firmiorque resurgit. Tuo verò perenni nomine rediuiua fragmenta inscribimus; cum enim ipse in Virtutum sacrario, inque Musarum hymnis duraturus viuas, & eniteas; non est quod illa tenebras amplius, interitumque pertimescant. Munus sanè tuum tibi offerimus, hoc est patria, & auita Romana monumenta, quæ in prætio habes, & foues; nam conquisitis undique vetustatis thesauris, Romulidumque tuorum clypeis, & imaginibus, triumphalia ornamenta magis ad emulationem, & animi laudem, quam ad nostram, exterorumque admirationem adificas. Qualescunque verò fuerint in hoc opere nostri ingenij partes, ea, qua me soles humanitate, suscipe. Votum meum superest, quod publicum votum est, ut te Deus studiorum optimorum, virtutumque patrocínio, sueque bono Ecclesia quam diutissimè seruet incolumem; dum interim Nomini tuo, quasi tutelari numini deuotum, deuinctumque animum meum hisce publicis aris sacro. Romæ IV. Kal. Novembreis Ann. MDCLXXII.

IO. PETRI BELLORII IN FRAGMENTA VESTIGII VETERIS ROMÆ.

NOTÆ

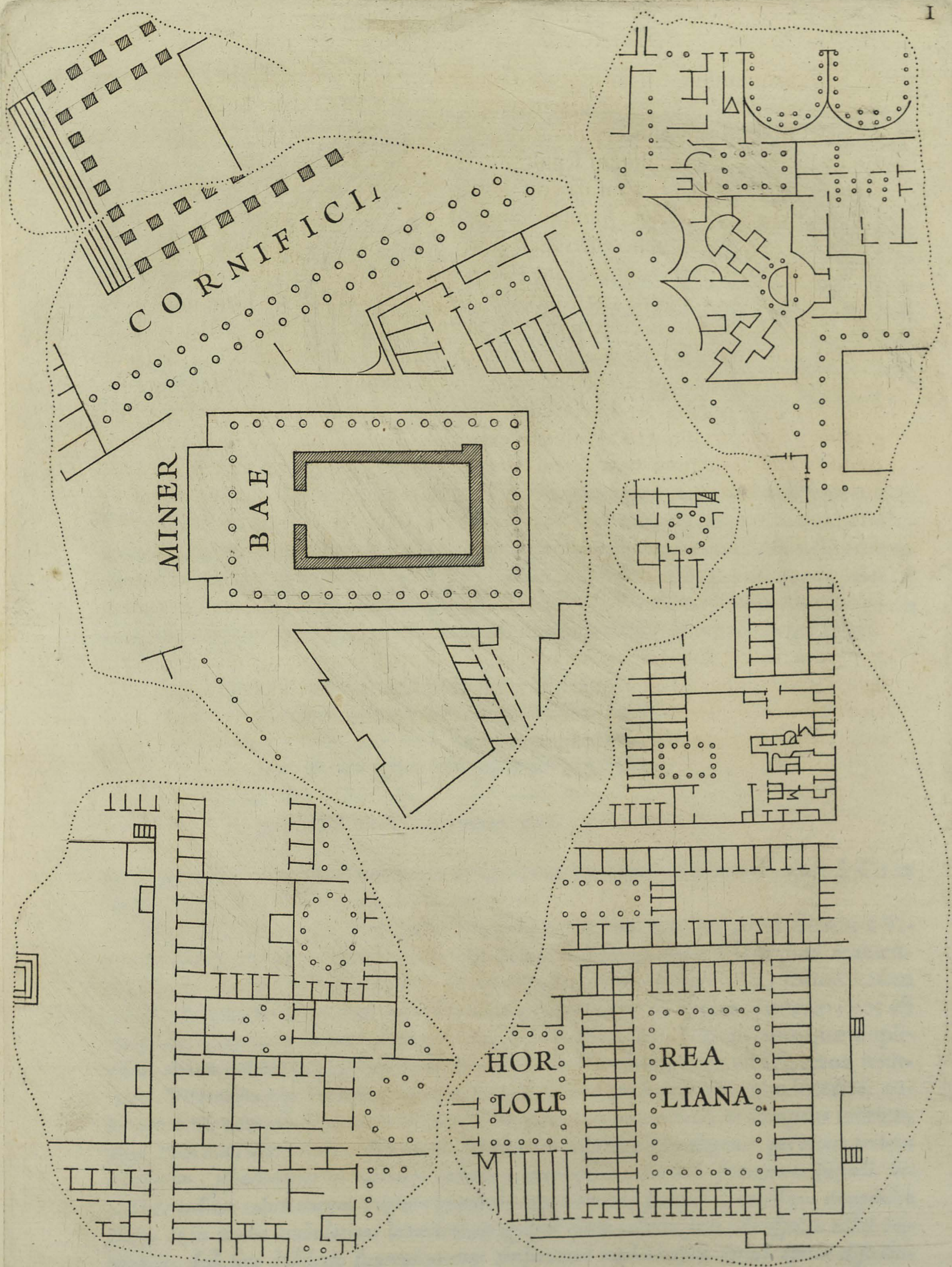

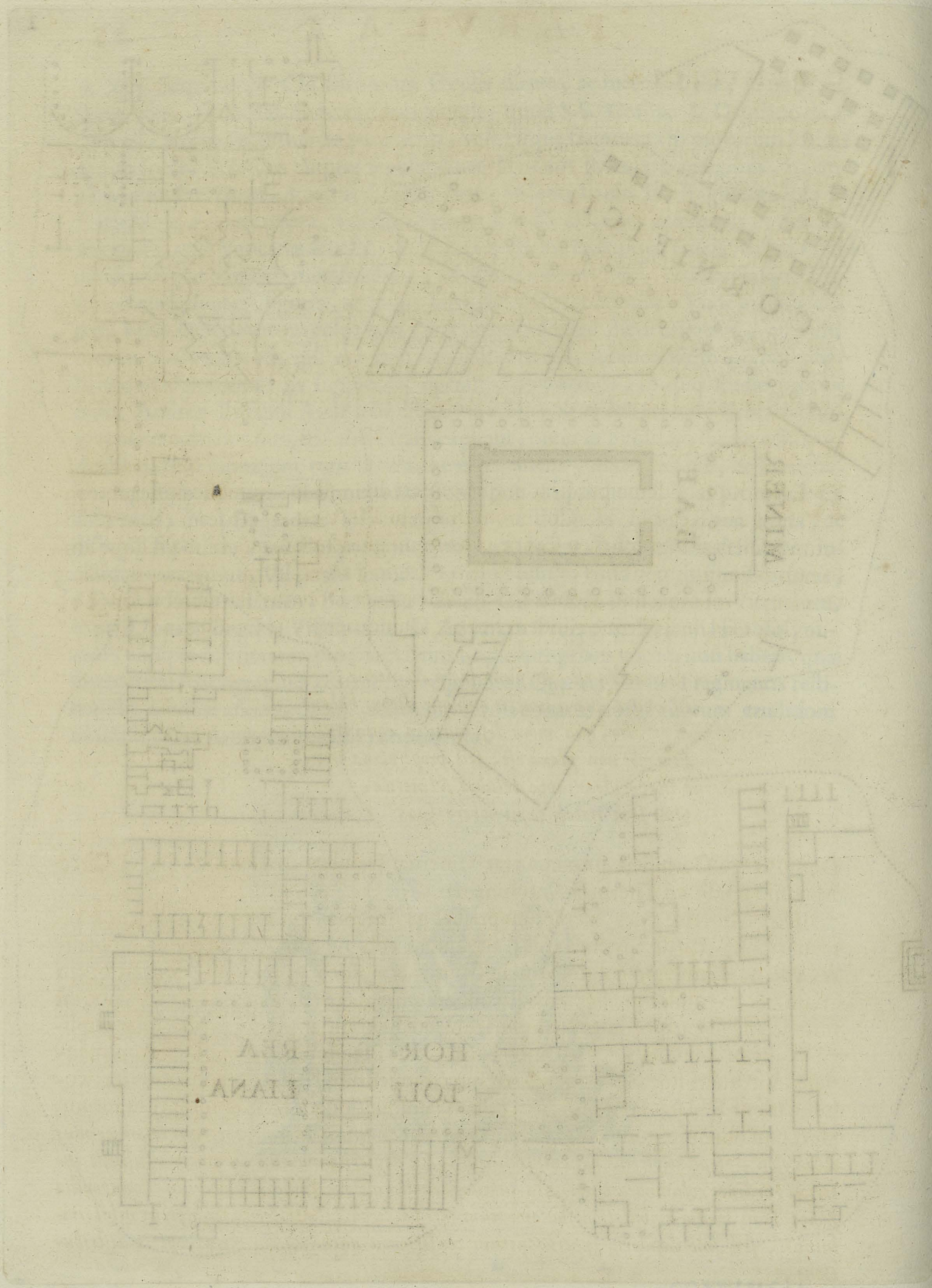
SEPTIMII Seueri ætate lapideis tabulis incisum fuisse nostrum Vestigium indicat vnus fragmenti inscriptio, Tabula IV. infra exhibenda: SEVERI. ET. ANTONINI. AVGG. N. N. *Seueri, & Antonini Augustorum Nostrorum*; quod fanè intelligendum est de Septimio Seuerò, & Bassiano Antonio eius filio. Indicant quoque Lollianorum, & Celoniæ Fabiæ tituli, cum vtraque gens floruerit sub Seuerò, vt suis locis adnotamus. Effossum verò in Templo Romuli via sacra satis constat; in eo enim instaurando, siuè exornando, ipse Imperator lapideis tabulis stratis, vrbis Ichnographiam in pavimento descriptam locauit. Seuerus porrò Vrbis Restitutor, & Fundator Imperij fuit cognominatus, celebrauitque sæculares ludos, in quibus Vrbis, Populique Romani conseruationem, Imperijque æternitatem Dijs commendabant: quo tempore descriptum fuisse Vrbis vestigium credibile est. De eiusdem magnificentia in instaurandis Vrbis ædificijs Spartianus: *Sunt per plurimas Ciuitates opera eius insignia: magnum verò illud in Ciuitate eius, quod Romæ omnes ædes publicas, quæ vitio temporum labebantur, instaurauit, nusquam propè suo nomine adscripto, seruat tamen ubique titulis conditorum.* Post Seuerum sub alijs Imperatoribus, auctum, immutatumque vestigium discimus ex alijs titulis nobilium ædificiorum, vt Basilicæ Licinij, & Areæ Valerianæ Tabulis III. & XIV.

& XIV. Sequioribus Christianorum sæculis diruta, ac incensa Vrbe, in noua instauratione . seu dedicatione eiusdem templi, quod S.S. Cosmæ & Damiano dictum est, mutila, & disiuncta pauimenti, vestigijque fragmenta in murorum loricas aptata fuere, veterum aliquot sepulcralium lapidum permixta rudibus, quemadmodum imminuta, & confusa eruta sunt, Sedente Paulo III. fragmenta ipsa in Farnesianas ædes translata, Fuluius Ursinus schedis descripta adseruauit in sua Bibliotheca, quæ Vaticanæ accessit. Perpauca quidem, eademque saucia magni illius admirandique corporis membra sunt, ad illustrandas tamen, decorandasque Romanas antiquitates, figuris, ac titulis suis plurimum conferunt. Vnde incuria veteris Urbis Descriptorum culpâ non vacat, cum ad hanc diem reliquias, quarum summa auctoritas est, ipsi aut non animaduernerint, aut inconsultò preterierint. Nos quoad potuimus ijs supplendis operam impendimus, in quo studio profuit nobis Andræ Bufalini Architecti diligentia: hic vniuersam recentis Urbis ichnographiam omnibus numeris absolutam expleuit, breui in publicam lucem editurus. Aedificia tum recentiora tum vetera, quæ remanent, dimensus est, & Farnesianos lapides meditatus, suas animaduersiones nobis suppeditauit, quas proprijs locis referimus. Nos fragmenta ipsa interpuncta, ac distincta ea facie, qua lacera, ac disrupta supersunt, mutilosque titulos nudè, vt iacent, hisce tabulis delineari, incidi curauimus. Vbi porrò sumus *Vestigij* vocabulo haud veteris significationis, à Daniele Barbaro tamen, Bernardino Baldo Guilielmo Philandro in Vitruuium, atque à Ioanne Baptista Villalpando in Apparatu Urbis, ac Templi Hierosolymitani, alijsque in vsum recepto; cum latina lingua propriam vocem non habeat, quæ Græcorum Ichnographiæ adamussim respondeat. Quæ verò in his Fragmentis restituendis minimè assecuti sumus, efficient vt irriti conatus nostri aliorum eruditioni ad illustrandas Antiquitates sint incitamenta.

CORNIFICIA

T A B V L A I.

5

CORNIFICIA

DOmus Cornificij, seu Cornufici, ut habent veteres Nummi, à P. Victore censetur Regione XII. Piscina publica, quæ à Circo maximo tendebat ad Thermas Antoninianas. Pancirolus in Notitiam, Cornificium intelligit, qui floruit sub Augusto, eiusque exercitui præfuit in Sicilia, ædemque Dianæ, hortatu ipsius Augusti, Romæ condidit, ut Dion, & Tranquillus. Per amplam etiam ædificauit Domum, quæ, ut videmus, gradus habuit, atrium, seu vestibulum cum porticibus, ut Vitruuius de Aedibus Nobilium, qui honores, Magistratusque gerunt, animaduertit lib. 6. cap. 8. *Nobilibus verò, qui honores, Magistratusque gerendo præstare debent officia ciuibus, facienda sunt vestibula regalia, alta atria, & peristylia amplissima, syluæ, ambulationesque laxiores ad decorem maiestatis perfectæ.* Qua Regionis parte sita fuerit Domus Cornificia, in obscuro latet, sed lucem affert nostrum vestigium è proximo Delubro Mineruæ.

MINERBAE

Regio XII. Piscina publica, in qua cenferi diximus Domum Cornificiam, confinis erat Regioni II. Coelimontanæ, ubi à P. Victore censetur etiam Delubrum Mineruæ cognomento Captæ, proximum quidem Cornificiæ, in utrisque amborum regionum confinijs, ut ex nostro vestigio patet. Locum Mineruæ indicat Ouidius in infimo cliuo Montis Cœlij, Alexander Donatus statuit non longè ab æde Diui Gregorij; deque eiusdem situ, & Quinquatrijs, sic Ouidius in Fastis:

*Vna dies media est, & sunt sacra Mineruæ,
Nomina quæ à iunctis quinque diebus habent.
Cœlius ex alto, qua mons descendit in æquum,
Hic ubi non plana est, sed propè plana via.
Parua licet videas captæ delubra Mineruæ,
Quæ Dea natali cœpit habere suo.*

Domus ergo Cornificia proxima erat Mineruæ Delubro in planicie, quæ à Circo Maximo tendit ad Thermas Antoninianas.

Hæc Mineruæ ædes exemplum præbet prospectus, qui Peripteros dicitur à Vitruuio lib. 3. quasi circumalatus; alæ autem columnæ sunt à lateribus ambientes ædem. Cum verò columnatio in fronte, & postico simplex sit, formationem etiam, & exemplar præbet ædis Pseudodipteros dictæ ab eodem Vitruuio; hoc est simplicem habentis ordinem columnarum, ad differentiam Dipteri ædis, quæ duplicibus alis, & columnationibus ambiebatur; & sic Pseudodipteros est Dipteron nomen. Vitruuius hoc Hermogenis Architecti inuentum laudat; is enim interiori columnatione sublatà, laxiorem circa cellam, ambulationem fecit, & sumptus tantum, aspectum non imminuit. *Eas autem symmetrias constituit Hermogenes, qui etiam primus octastylon, pseudodipteriue rationem inuenit.* Ex dipteri enim ædis symmetria sustulit interiores ordines columnarum triginta quatuor, eaque ratione sumptus, operisque compendia fecit. *Is in medio ambulationi laxamentum egregiè circa cellam fecit, de aspectu nihil imminuit, sed sine desiderio superuacuum conseruauit auctoritatem totius operis distributione.*

HOR-

HORREA LOLLIANA

Lolliana non Loliliana; namque interiectum **L**. signum in marmore, non littera est. **A** Lollijs Lolliani cōsulares, qui floruerunt sub Septimio Seuero. Lollianus, qui & Gentianus, collegam habuit Bassum in Cōsulatu, anno Urbis **DCCCCXLIV**. eiusque munia in lapidibus describuntur apud Gruterum: sequens mutila inscriptio est

Q. EPIDIO. L. F. POL. RVFO
LOLLIAN GENTIANO
AVGVRI. COS. PROCOS. PROV
LVGDVNENSIS. COMITI
IMPP. SEVERI. ET. ANTONINI
AVGG. LEG. LEG. XX

Famianus Nardinus in sua Antiqua Roma ex Panuinij descriptione Regionis **XII** recenset Fontem Lollianum subditque inscriptionem

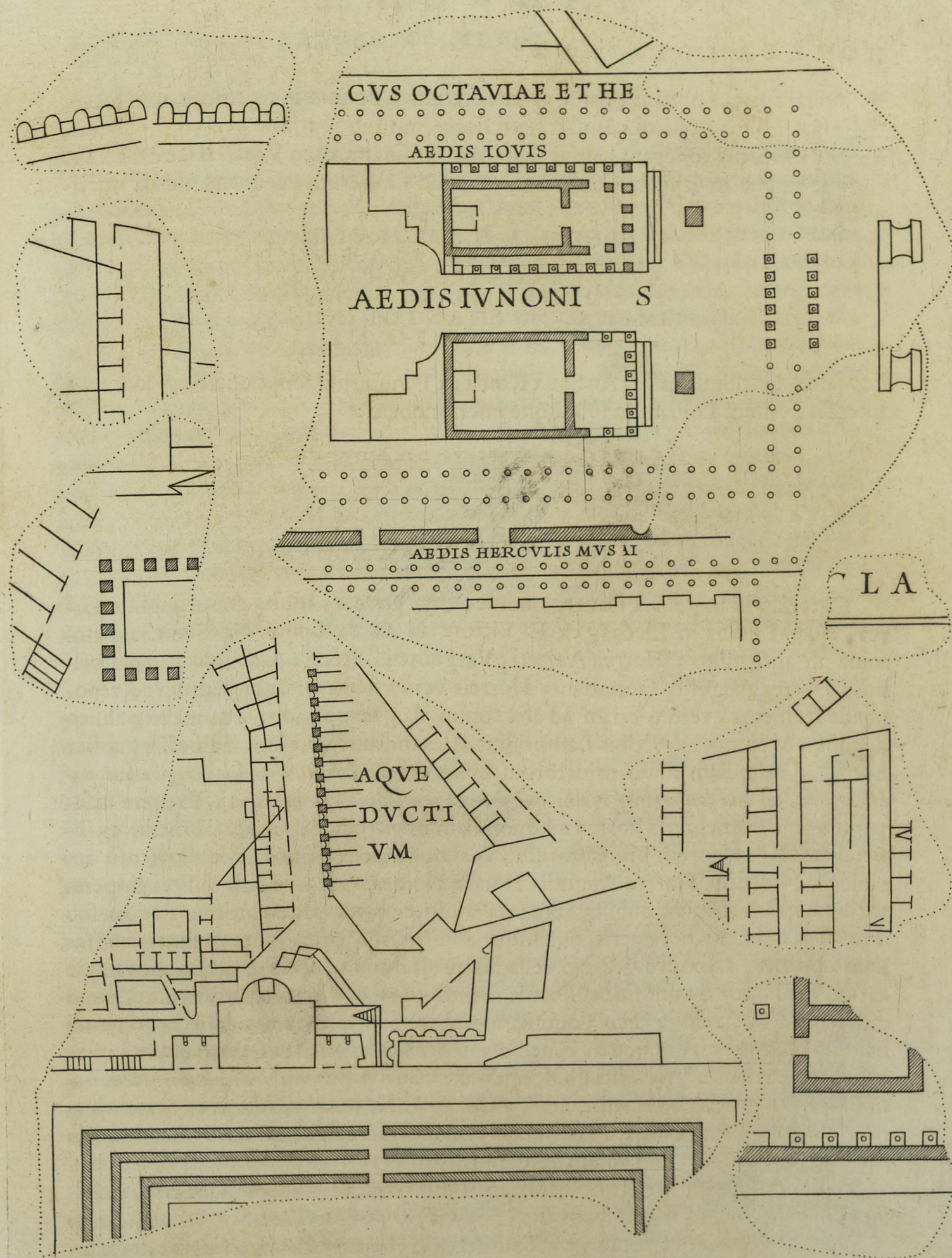
APPIO. ANNIO. BRADVA
T. VIBIO. BARO. COS
MAGISTRI. FONTIS. LOLLIANI
M. VVLPIVS. FELIX
N. CONFLONIVS. VITALIO
C. CLODIVS. SATVRNINVS

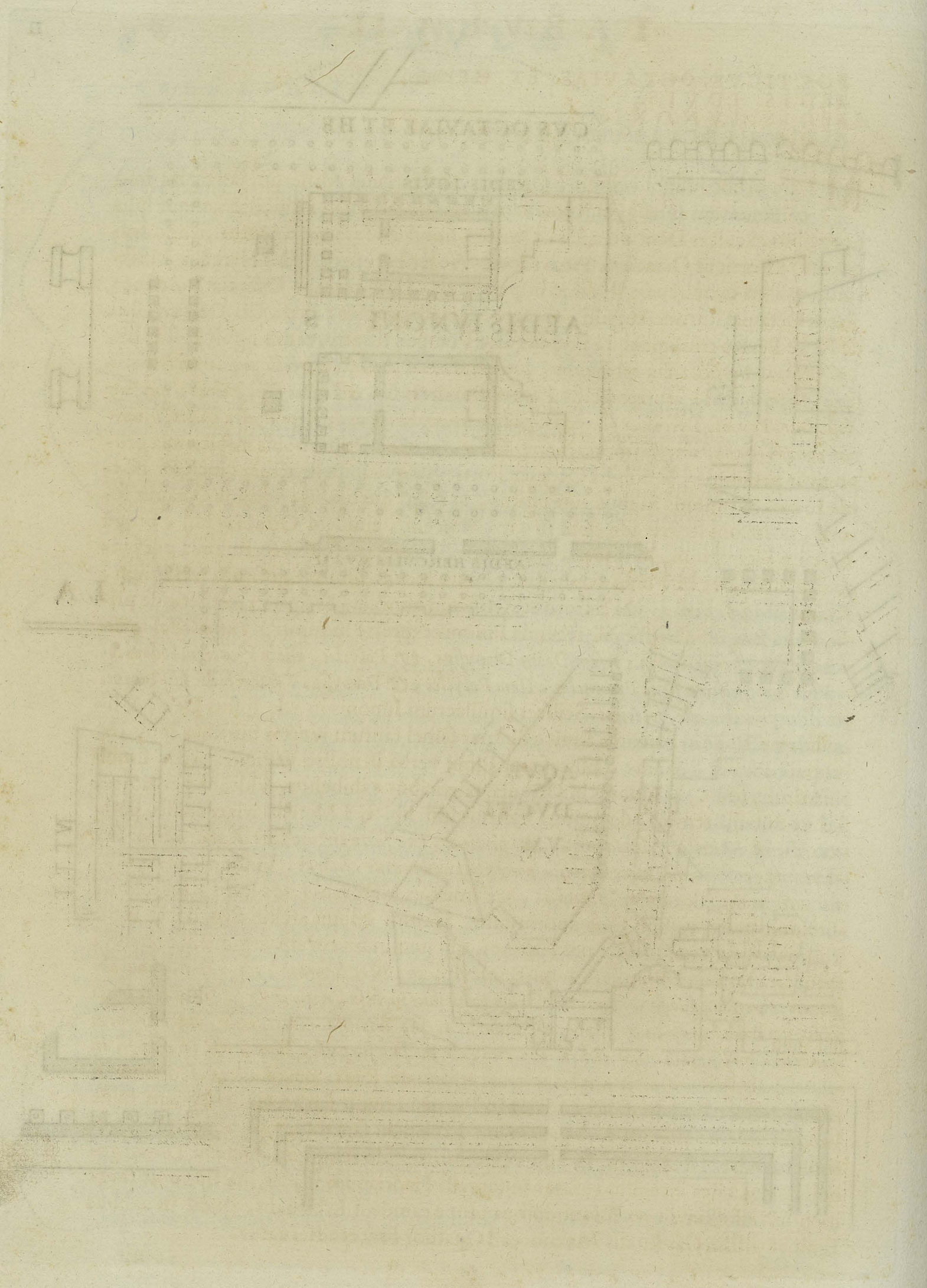
Cæterum in singulis Urbis regionibus, ultra priuata, multa erant publica horrea, quæ Lipsius in Electis, ex **P. Victore** ad **ccix** agnoscit. Sumebant nomina ab auctoribus; Horrea Aniceti, Vargunteij, Seiani: & ab ipsis Imperatoribus; Horrea Augusti, Domitiani. Horreis verò utebantur, non tantum ad repōnenda frumenta, verum etiam ad alia commoda; nempe ad asseruanda ex publico deposita, & pignora. Scribit Lampridius, Alexandrum Seuerum ædificasse publica horrea ad custodiam etiam priuatorum bonorum: *Horrea in omnibus regionibus publica fecit, ad quæ conferrent bona hi, qui priuatas custodias non haberent*. Extitere insuper plurima frumentaria horrea ad quotidianum victum, & publica alimenta ex liberalitate Romanorum Imperatorum; vt abundè idem Lipsius; nec alio sensu accipienda videntur Horrea Augusti, Horrea Domitiani, ab iisdem scilicet Imperatoribus, qui horrea ad publica alimenta constituerunt. Hæc plurimum aucta sub Traiano, & Hadriano, pueris, puellisque alimentarijs Romæ, & per vniuersam Italiam admissis. In nostro vestigio cellæ in quadraturam dispositæ cernuntur, inque earum medio, cauædium siue cohortile corinthium denominatum à Vitruuio, quod differebat à Tuscanico genere; quoniam trabes ab atrij latitudine traiectæ imponebantur columnis, quæ in nostro cauedio apparent. Cauedia Tuscanica nullas circūhabebant porticus. Vitruuius lib. 6. cap. 3. de Cavis ædium. *In Corinthijs iisdem rationibus trabes & compluvia collocantur, sed à parietibus trabes recedentes in circuitum circa columnas componuntur*. Per amplam verò aream, quam cum porticibus inspicimus, ad horreorum vsum aptam censemus.

Vestigium, quod Horreis Lollianis proximum est, aream habet muro circumclusam, in cuius medio statuæ basis sita.

Superius vestigium Cornificiæ proximum ad Thermas spectare videtur.

POR-

T A B V L A II.

9

PORTICVS. OCTAVIAE. ET. HERCULIS.
AEDIS. IDVIS.
AEDIS. IUNONIS.
AEDIS. HERCVLIS. MVSARVM.

M Irare in hoc insigni vestigio, Octaviae, & Herculis Musarum porticus: imò columnarum sylvas, & Romanam magnificentiam in ædificando; inque ipsis porticibus excultas Deorum aedes. Quatuor simul ædificia continentur in hoc fragmento; Porticus Octaviae, Aedes Iouis, Aedes Iunonis, Aedes Herculis Musarum; quibus exquirendis studium impendimus. Duæ fuerunt Octaviae Porticus; altera Octaviae sororis Augusti, theatro Marcelli propior; altera Gn. Octavij, qui de Rege Perseo triumphavit, propinquior Pompeij theatro, ut distinguit Festus lib. 16. *Octaviae Porticus duæ appellantur, quarum alteram theatro Marcelli propiorem Octavia soror Augusti fecit, alteram theatro Pompeij proximam Gn. Octavius Gn. Filius, qui fuit Aed. Cur. Pr. Cos. Decemvir sacris faciendis, triumphavitque de Rege Perseo navali triumpho, quam combustam reficiendam curavit Caesar Augustus.* Prima nobis inspicienda proponitur perampla, & nobilis Octaviae Porticus, quadrata structura, inclusis in ipsa Iouis, & Iunonis ædibus. Augustus, ut refert Suetonius, nomine Octaviae sororis, porticum struxit adiectam theatro Marcelli, eiusdem Octaviae filij, propè Circum Flaminium. In ipsa porticu, inter alia ædificia, Iouis, & Iunonis aedes includebantur, ut ex Plinio conijcitur, cuius locum illustrat nostrum vestigium. Plinius lib. 36. cap. 5. ubi clarorum Artificum nomina, & opera recenset, de prima Iouis æde subobscurè, de secunda Iunonis expressè loquitur: *Intra Octaviae verò porticum, in æde Iunonis ipsam Deam Dionysius, & Polycles, aliam Venerem eodem loco Philippus, cætera signa Praxiteles. Item Polycles, & Dionysius Timarchidis filij Iouem, qui est in proxima æde, fecerunt.* Scilicet simulacrum Iunonis in æde ipsius Deæ, & simulacrum Iouis in proxima Iouis æde: nec semel tantum iunctas inuenies Iouis, & Iunonis statuas, & aras. Elucescunt Plinij verba in nostro vestigio, aedes simul cum titulis Iouis, & Iunonis in Octaviae porticibus exhibente. Videant peritiores, sint ne duo illa templa, de quibus Velleius hist. lib. 1. à Metello Macedonico posita: *Hic est Metellus Macedonicus, qui porticus, quæ fuere circumdata duabus ædibus sine inscriptione positis, quæ nunc Octaviae porticibus ambiuntur, fecerat.* Iunonis, & Apollinis autumant Alexander Donatus, & Farnianus Nardinus; nos Iouis, & Iunonis asserimus nostri vestigij fulci autoritate. Harum ædium architectos docet idem Plinius Saurum, & Batrachum Lacones, qui nominum eorum argumenta ranam, atque lacertam in columnarum spiris insculpsere: *Nec Saurum, atque Batrachum obliterari conuenit, qui fecere templa Octaviae porticibus inclusa, natione & ipsi Lacones. Quidam, & opibus præpotentes fuisse eos putant, ac sua impensa construxisse, inscriptionem sperantes, quæ negata, hoc tamen alio loco, & modo usurpasse.* Sunt certè etiamnum in columnarum spiris insculpta nominum eorum argumenta, Rana, atque Lacerta. Cognomen adhuc retinet Ecclesia sanctæ Mariæ in Porticu, nunc sanctæ Gallæ, quam fuisse Iunonis ædem; alteram vero proximam Ecclesiam sancti Nicolai ædem Iouis autumat Andreas Bufalinus. In huius exteriori angulo reliquæ remanent Dorici generis. Has aedes incendio vexatas instaurasse Hadrianum suadet inscriptionis fragmentum effossum in molitione domus propè eandem Ecclesiam, quod in ædibus Eminentissimi Cardinalis Maximi, ad Quatuor fontes adseruatur.

IMP.

IMP. CAESAR
DIVI. NERVAE. NEPOS
PONTIFEX. MAXIMVS
HAS. AEDES. INCENDIO
CAIVS. MARCVS. PVBLIVS
ET. INCENDIO. VEXATAS

Octaviae Porticum rationibus Ionicis extructam fuisse, indicant columnæ plurimæ cum Ionicis capitulis, quæ non solum medianam naudem Ecclesiæ sanctæ Mariæ in Porticu sustinent, sed etiam domos aliquot propè eandem Ecclesiam fulciunt. Ante vestibulum ambarum ædium in nostro vestigio, bases positæ sunt, in quibus siue Deorum, siue illustrium virorum signa eminebant. Octaviae porticus statuis, picturis, cæterisque ornamentis insignes fuere. Includebant veteres eiusdem Metelli porticus, qui Macedonia subacta, Lysippi statuis Romam translatis, eas porticus exornauit, frontem ipsarum ædium spectantibus, vt ex Velleij loco supra citato: *Hic est Metellus Macedonicus, qui porticus, quæ fuere circumdatae duabus ædibus sine inscriptione positæ, quæ nunc Octaviae porticibus ambiuntur, fecerat; quique hanc turmam statuarum equestrium, quæ frontem ædium spectant, hodieque maximum ornamentum eius loci, Macedonia detulit.* In cella ambarum ædium ara posita est; sed Iouis pronaon contra antas, habet columnas binas, quibus magnificè pronaon ipsum exornatur; in postico nulla columnatio, sed area, & muri, qui vtramque ædem concludunt. In frontis porticus medio, sex vtrinque maiores columnæ positæ sunt sustinentes fastigium; atque è conspectu grandes bases duæ, quæ sanè Arcum, aut Iani proximum templum designant, de quo Nardinus Regione IX. Donatus lib. 2.

AEDIS HERCVLIS MVSARVM.

Propè Octaviae Porticum in Circo Flaminio Aedes fuit Herculis Musarum, cuius meminit Eumenius in oratione pro reparandis scholis: *Aedem Herculis Musarum in Circo Flaminio Fuluius ille nobilior ex pecunia censoria fecit.* Eundem Fuluium ædis conditorem laudat Cicero in oratione pro Archita; ipsamque instauratam à Martio Philippo vitrico Augusti probat Alexander Donatus ex Suetonio: *Multaque à multis extructa sunt, sicut à Martio Philippo Aedes Herculis Musarum.* Quoad titulum PORTICVS. OCTAVIAE. ET HE- libenter interpretaremur HECATONSTYLON: Sic Porticus Pompeij Hecatonstylon dicta, hoc est centum columnarum; sed obstat in fragmento lapidis subsequens littera disrupta, quæ pedem habet rectum, non curuatum in C. vnde interpretamur Porticus Octaviae, & Herculis; ex duplici coniectura. Occurrit primò nobilis Herculis pictura Artemonis manu efficta, quæ in Octaviae porticibus memoratur à Plinio: *Nobilissimæ autem, quæ sunt in Porticibus Octaviae, ex eius operibus, Herculem ab Oeta monte Doridos exutà mortalitate, consensu Deorum, in Cælum euntem.* Consuevere Romæ nobiles porticus à nobilibus picturis denominari; vt Porticus Europæ, Porticus Argonautarum, ab Europæ, & Argonautarum imaginibus; deducto more ab Atheniensibus, qui præclaram Porticum Poecile dixerunt à varijs picturis Polygnoti. Sed vrget potior ratio ex aspectu nostri vestigij, in quo Porticus Octaviae Porticui Aedis Herculis Musarum iuncta conspicitur; vnde vno eodemque communi titulo comprehenduntur Porticus Octaviae, & Herculis porticus, quæ & eadem Philippi est. Hic, vt diximus,

T A B V L A II.

II

mus, æde ipsius Herculis instaurata, proximè ingentem, nobilemque porticum extruxit, de qua Martialis lib. 5.

*Vites cenſeo Porticum Philippi,
Ne te viderit Hercules, periſti.*

Innuit Martialis statuã non in porticu poſitã, ſed in templo, ſive in templi veſtibulo. Sic Porticus Argonautarum ab adiunctã æde Neptuni, Porticus Neptuni, duplici nomine appellata fuit. Dion. lib. 35. *Agrippa eodem tempore proprijs ſumptibus Urbem exornavit, & Porticum Neptuni, propter victorias navales extruxit, & Argonautarum picturã decoravit.*

A Q V E D V C T I V M.

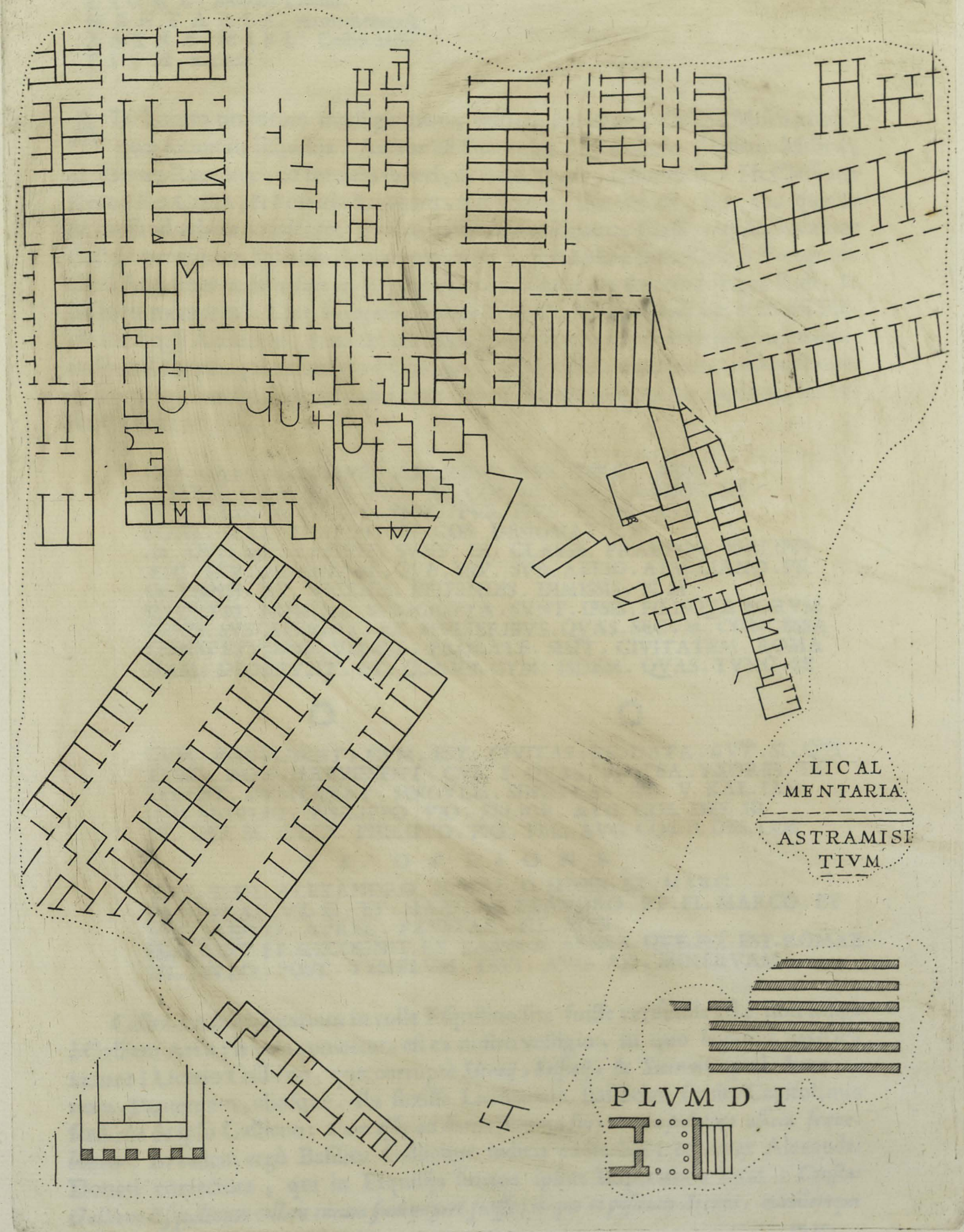
A Quæductus Aquæ Claudæ agnoſcit in hoc veſtigio Andreas Buſalinus, quorum reliquiæ adhuc viſuntur in monte Cœlio tendentes ad viam triumphalem, & Palatinum. Vnde ultimum huius tabulæ ædificium, triplici murorum præcinctione, ſeptizonium eſſe Seuerianum arbitratur; cum Onuphrius Panuinius non diſſimile ſeptizonij veſtigium oſtendat libro de Ludis Circenſibus in Circi Maximi Ichnographia.

Iuxtà Octaviæ Porticum, hæc noſtra tabula incipit à veſtigio murorum Urbis, quibus turres, ut & hodie, interiectæ ſunt. De muris, ac turribus Urbis inſtauratis ab Arcadio extabat nobilis inſcriptio ſuper veteri Porta Portuenſi Tranſtyberim in molitione nouorum mœnium ſublata.

S. P. Q. R

IMPP. CAESS. DD. NN. INVICTISSIMIS. PRINCIPIBUS
ARCADIO. ET HONORIO VICTORIBVS ET TRIVMPHATORIBVS
SEMPER. AVGG. OB INSTAVRATOS VRBI AETERNAE MVROS
PORTAS AC TVRRES EGESTIS IMMENSIS RVDERIBVS EX SVG
GESTIONE V. C. ET INLVSTRIS MILITIS ET MAGISTRI VTRIVSQUE
MILITIAE FL. STILICONIS AD PERPETVITATEM NOMINIS
EORVM SIMVLACRA CONSTITVIT
CVRANTE FL. MACROBIO LONGINIANO V. C. PRAEF. VRBIS
D. N. M. Q. EORVM.

LICAL

L I C A L. Basilica Licinij.
M E N T A R I A. Armamentaria
A S T R A. M I S E. Castra Mife
T I V. M. natium

AD horum titulorum intelligentiam, initium ducimus à Castris Misenatium, quæ locant in Esquilij. Auctor est Suetonius, Augustum Classen Miseni, & alteram Rauennæ, ad tutelam superi, & inferi maris, collocauisse. Hi Classarij Romæ sua Castra, & hospitia habebant, siue vocati, siue delecti, siue alia quavis de causa ad urbem accedentes. Probat nostrum vestigium, Classarios Misenatium Castris proximum habuisse Armamentarium, quemadmodum Castris Peregrinis aliud Armamentarium fuit in Regione Cœlimontana, in descriptionibus Rufi, & Victoris memoratû. Cum Neapoli essemus in illustri Musæo Francisci Antonij Picchiatti Regij Architecti, Aeneam tabulam, siue tesseram inspeximus palmari magnitudine minorem, quæ pertinet ad Classarios Misenenses, dimissos honestâ missione, ac Romana Ciuitate donatos, ab Imperatore Philippo, ipsamque ineditam hic referre visum est.

IMP. CAES. M. IVLIVS. PHILIPPVS. PIVS. FELIX. AVG
PONTIF. MAX. TRIB. POT. III. COS. III. DES. P. P. PROC. ET
IMP. CAES. M. IVLIVS. PHILIPPVS. PIVS. FELIX. AVG
PONT. MAX. TR. POT. III. COS. DESIGNAT. P. P
IIS. QVI. MILITANTES. SVNT. IN. CLASSE. PRAETOR. PHILIPPI
ANI. SEV. MISENENSE. QVE. EST. SVB. AELIO. AEMILIANO. PR
OCTONIS. ET. VICENIS. STIPENDIS. DIMISSIS. H. M
QVORVM. NOMINA. SVBSCRIPTA. SVNT. IPSIS. FILISQVE. EORVM
QVOS. SVSCEPERINT. EX. MVLIERIBVS. QVAS. SECVM. CONCESSA
CONSVETVDINE. VIXISSE. PROBATE. SINT. CIVITATEM. ROMA
NAM. DEDERVNT. ET. CONV. CVM. ISDEM. QVAS. TVNC. SE

CVM. HABVISSENT. CVM. EST. CIVITAS. IIS. DATA. AVT. SI. QVI
TVNC. NON. HABVISSENT. CVI. S. QVAS. POSTEA. VXORES. DI
XISSENT. DVMTAXAT. SINGVLIS. SINGVLAS. AD. V. KAL. IAN
IMP. M. IVLIO. PHILIPPO. PIO. FELICE. AVG. COS. DES. III
ET. IMP. M. IVLIO. PHILIPPO. PIO. FEL. AVG. COS. II. DES. COS

E X. O P T I O N E

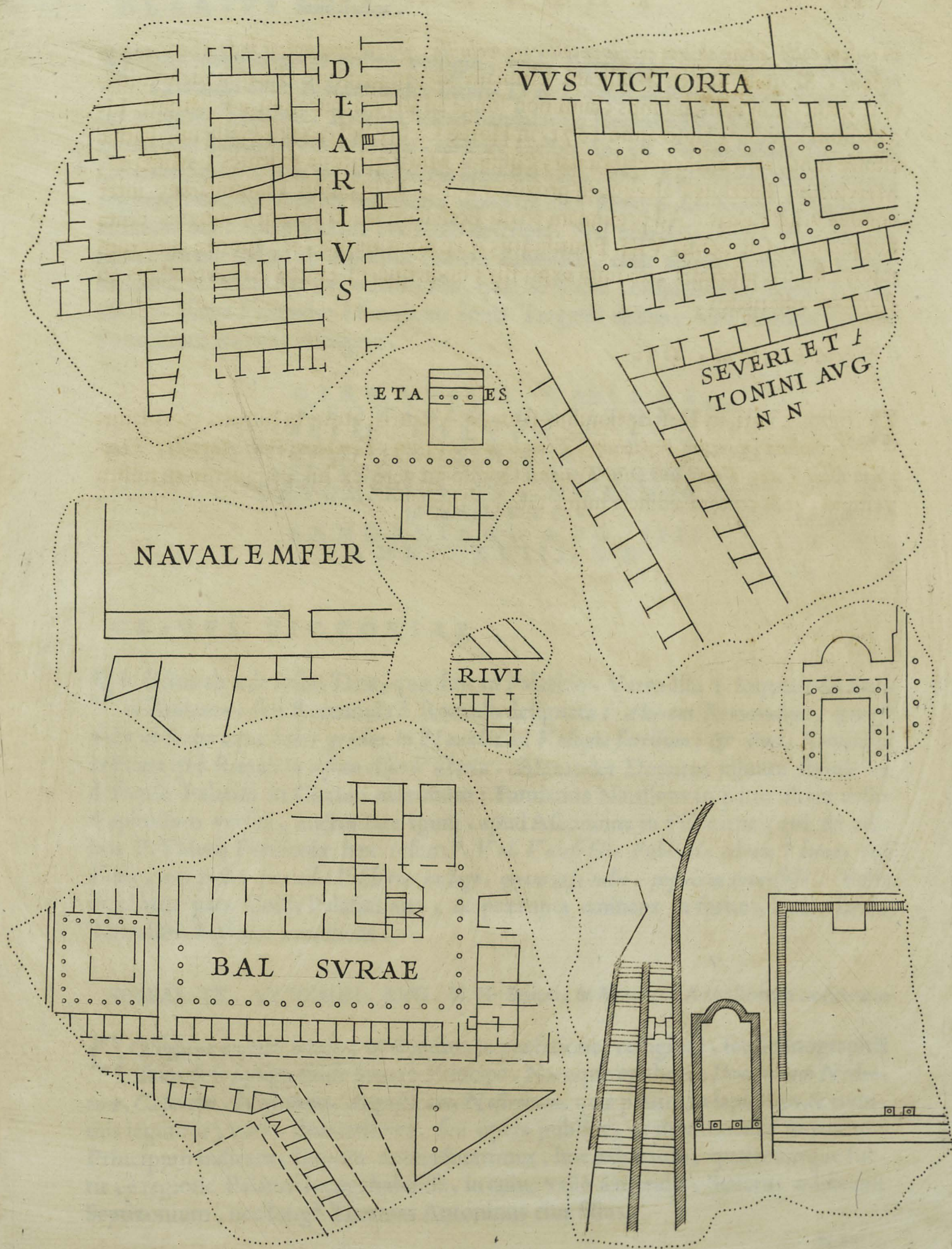
T. FL. T. FIL. ALEXANDRO. N. ITAL. D. MISEN. ET. MARC
PROCVLAE. VX. EI. ET. MARC. ALEXANDRO. ET. FL. MARCO. ET
VLP. SABINO. AVREL. FAVSTAE. FIL. EIVS
DESCRIPT. ET. RECOGNIT. EX. TABVLA. AENEA. QVE. FIX. EST. ROMAE
IN. MVRO. POST. TEMPLVM. DIVI. AVG. AD. MINERVAM

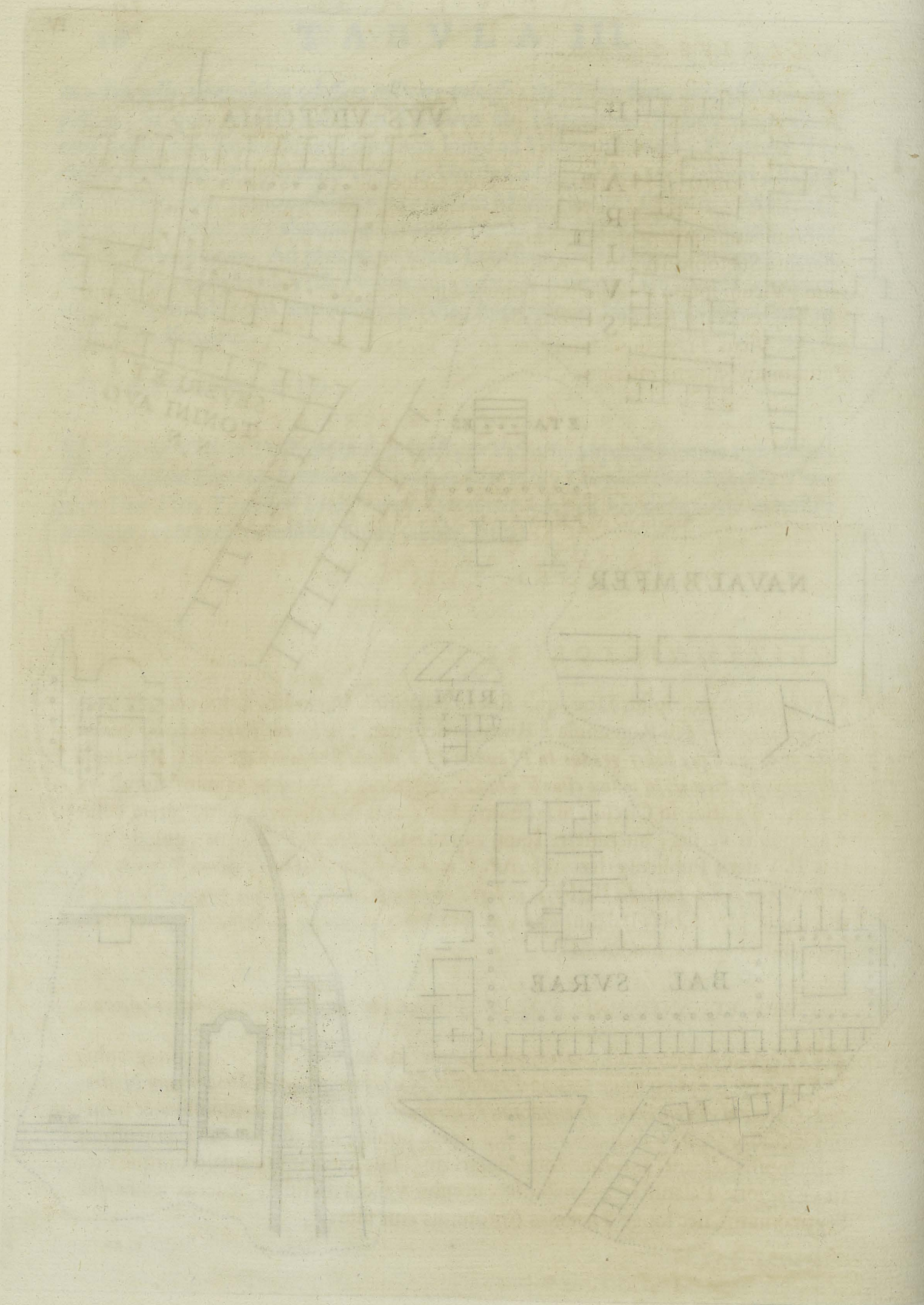
Castra verò Misenatium in colle Esquilino sita fuisse verisimile est, non longè à Gallieni Arcu; si vera coniectura est ex nostro vestigio, in quo legimus BASILICA LICINII à Licinio Gallieno, quæ corruptè *Sicinij*, *Sissinij*, & *Sicinini* apud Ammianum, Panuinum, aliosque. Ibi stetit Licinianam Basilicam suadet Capitolinus scribens de ipso Gallieno: *Cum esset ad hortos nominis sui, omnia palatina officia sequebantur*. In eadem ergò Basilica Gallienus iudicia exercebat; & iuvat Alexandri Donati coniectura, qui in Esquilij hortos ipsius Imperatoris locat: *Constat Gallieno Esquilinum collem carum summopere fuisse; ibique ei positum Arcum, eundemque*
in eo.

in eodem colle admirabilem colossus collocare voluisse. Quare eius hortos inde abducere non possum. Si quis tamen Basilicam Liciniam ab Imperatore Licinio denominatam malit, non contendimus; cum non longè ad Vrsi pileatum, Palatium Licinianum locent. Elapso anno 1671. in Hortis Cæsijs, ad Arcum Gallieni, statuæ effossæ sunt, raro artificio elaboratæ; e quibus Musæ quatuor sedentes, Minerua, Mercurius, Bacchus; aliæque in proximis hortis Marchionis Palumbariæ, inter nobiles vrbis ruinas. Ad proximam etiam Ecclesiam sancti Iuliani, insignis eruta fuit pictura, Clementis VIII. Pontificatu, quæ nouæ nuptæ, seu sponsæ lauacrum refert, figuris plurimis arte mirà expressis; hodieque in Hortis Aldobrandinis in Quirinali adseruatur.

TEMPLVM. DIUI

Regione VIII. in Descriptionibus Rufi, & Victoris, atque in Notitia recensetur. *Templum Diuorum Penatium, Templum Diui Iulij, Templum Diui Augusti, Templum Diui Titi, Templum Diui Traiani.* Quodnam verò ex his designetur in nostro vestigio, vt & cætera ædificia huius tabulæ, latet.

D L A R I V S Sandalarius .

Vicus designatur in nostro vestigio, vnde supplemus titulum : *Sandalarius*.
 Quamvis desit A intermedia litteris D & L cum ad supplendum sensus nullus prior occurrat. Extabat Vicus Sandalarius Regione IV. Via sacra, & frequens erat Librarium officinis, auctore Gellio lib. 58. *In Sandalario fortè apud Librarios fuimus, cum ibi in multorum hominum cætu, &c.* Apollinem Sandalarium cognominatum putant ab hoc vico; quod ibi eius statua posita fuerit ab Augusto, referente Suetonio à Victore, & Rufo descripta. Sed non despicienda est contraria ratio, Vicum ipsum ab Apolline nomen sumpsisse, cum aliquæ Apollinis statuæ Sandalijs calceatæ sint, vt celebris illa, quæ & hodie conspicitur in hortis Vaticanis. Sic Vicus Tragædus à simulacro Iouis Tragædi dictus. Vici Sandalarij apud Panuinium sequens inscriptio.

GERMANICO. CAESARE
 C. FONTEIO. CAPITONE Cos
 SEIAE. FORTVNAE. AVG.
 S A C R
 SEX. FONTEIVS. C. L. TROPHIMVS
 GN. POMPEIVS. GN. L. NICEPHORVS
 MAG. VICI
 SANDALIARI. REG. IIII
 ANNI. XVIII. D. D

CLIVVS. VICTORIAE

Sic dictus ab æde ipsius Deæ, quæ fuit in Palatino. Varro lib. 1. loquens de Porta Romana, seu Romanula à Romulo designata: *Alteram Romanulam, quæ est dicta ab Roma, quæ habet gradus in Naualia ad Volupie satellum; & Porta Romanula instituta est à Romulo in infimo cliuo Victoriæ.* Alexander Donatus cliuum statuit ex descensu Palatini in Circum maximum; Famianus Nardinus in parte altera collis Capitolium versus, auctoritate Iginij, apud Afconium in Pisoniana, qui de ædibus P. Valerij Publicolæ hæc refert: *P. Val. Volefi filio Publicolæ ædium † locum sub Velis, ubi postea fuit ædes Victoriæ ex lege, quam ipse tulit, populum concessisse.* Velia dicebatur pars Collis Palatini alta, & prærupta eminens in forum, hodie sancti Theodori Ecclesiæ imminens.

SEVERI. ET. ANTONINI. AVG. N. N. Seueri, & Antonini Augustorum nostrorum

Colligitur ex hoc titulo, vt diximus in præfatione, vestigium, seu Ichnographiâ istam descriptam fuisse Severo Principe. Namque epitheta; *Dominorum Nostrorum, Caesarum, Nostrorum, Augustorum, Nostrorum*, quæ passim in lapidibus, & nummis leguntur; vota, dedicationes, seu opera publica, & monumenta viuentium Principum indicant. Interim animaduertimus, hoc ædificium, qualecumque fuerit, è regione Palatini locum habuisse, in cuius valle à meridie, Seuerus ædificauit Septizonium, nec longè Thermas Antoninus eius filius.

N A-

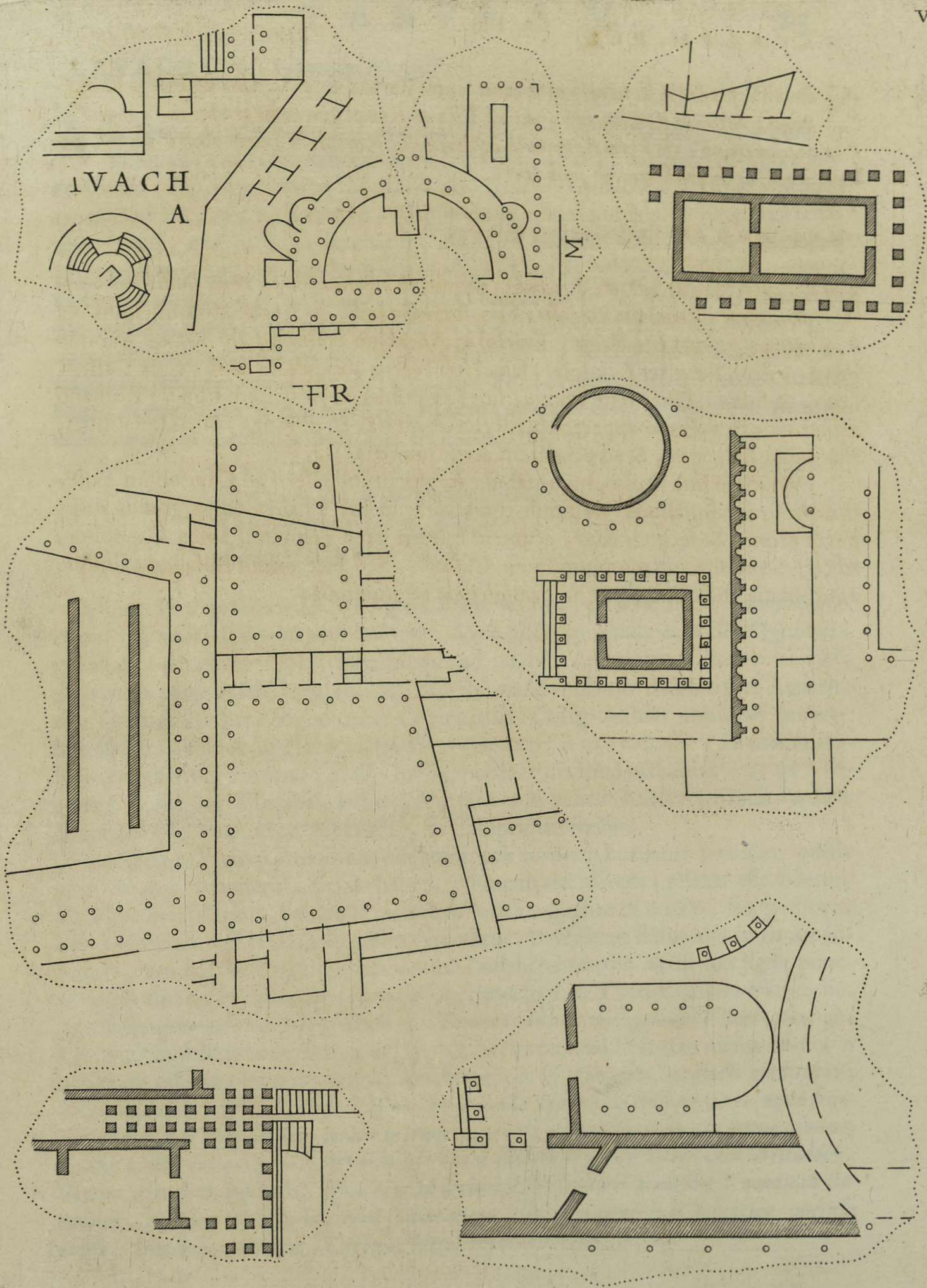
N A V A L E M . P E R

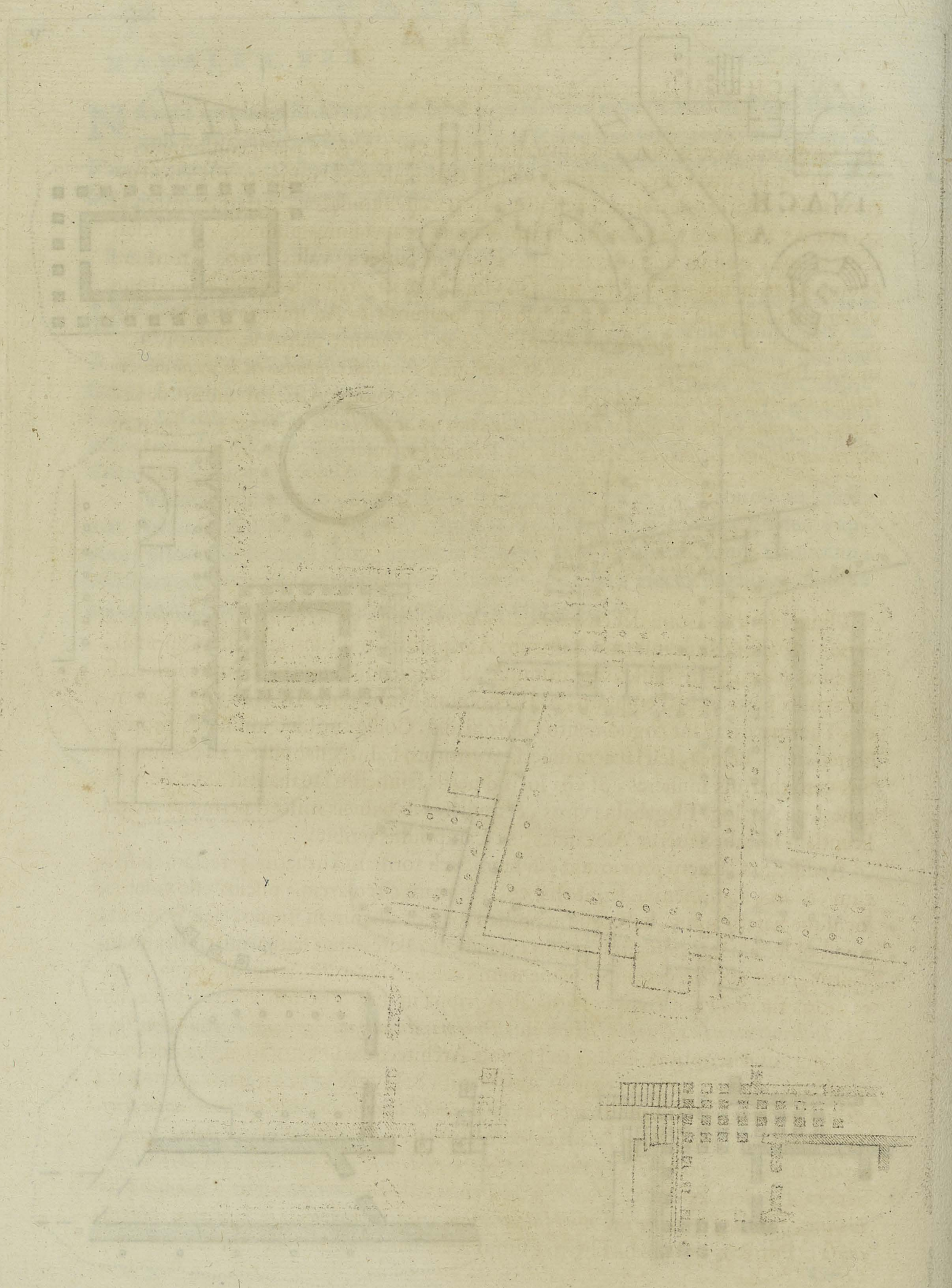
N Aualis quadrata structura conuenit cum Varone nuper citato de Porta Romanula : *Alteram Romanulam , quæ est dicta ab Roma , quæ habet gradus in Naualia ad Volupia Sacellum , & Porta Romanula instituta est à Romulo in infimo cliuo Victoriæ , qui locus gradibus in quadraturam formatur .*

B A L . S V R A E . Balneum , seu Balineum Suræ

D E hoc Aurelius victor : *Traianus* , inquit , *ob honorem Suræ , cuius studio imperium arripuerat , lauacrum condidit .* Has thermas fuisse in Auentino coniicimus ex P. Victore , qui priuata Balnea Traiani in Auentino collocat , vbi domus quoque fuit L. Licinij Suræ ter Consulis , semel sub Nerua , bis sub Traiano , vt ex Cassiodoro , & fastis . Hic , teste Dione , suis sumptibus Gymnasium Populo Romano ædificauit . In vestigio apparent peristylia quadrata , & oblonga , & ambulationes , aliaque ad Balneum , & ad palæstram accommodata .

Vltimum sine titulo , huius tabulæ fragmentum referri ad Capitolium existimat Andreas Bufalinus verisimili coniectura ductus : habet enim gradus duplices primi , & secundi cliui , atque in summa arce Templum Iouis Capitolini , adiectumque alterum templum Iouis Custodis . Sed hæc eidem Bufalino , alijsque antiquitatis studiosis diligentius examinanda relinquimus .

LAVACHR. A. Lauacrum Agrippinæ

A Grippinæ Matris Neronis Lauacrum P. Victor, & Antiquarij constituunt in Viminali, quâ collis defleat in vallem Quirinalem, è conspectu Ecclesiæ sancti Vitalis. Marlianus refert ibi effossa duo Bacchi simulacra, vtrique inscripta IN. H. LAVACR. AGRIPPINAE. Elapsis annis erui vidimus plumbeos, ac testaceos tubos, quibus aqua ducebatur; atque in eiusdem vallis hortis, fontium Nymphæ truncum tenentis hydriam in vlnis. Lauacri reliquias exhibet nostrum vestigium forma rotunda: in medio labrum locatum est. Ad ipsum verò lauacrum per gradus descensus, seu potius ascensus, & aditus datur; nam, vt docet Vitruuius de Balneorum dispositionibus, & partibus: *Primum eligendus est locus quàm calidissimus, solique expositus*. Vnde Seneca Ep. 86. Scipionis Africani villam describens: *At nunc blattaria vocant balnea, si qua non ita aptata sunt, vt totius diei solem fenestris amplissimis recipiant*. Martialis de Balneo Hetrusci.

*Nusquam tam nitidum micat serenum,
Lux ipsa est ibi longior, diesque
Nullo tardius à loco recedit,*

Plinius Iun. de Comi delicijs: *Quid Balneum illud, quod plurimus sol complet, & circuit? & alibi*. Inde infertur Balneum Agrippinæ, positum in Valle Quirinali, gradibus, eleuatum fuisse, aptatumque ad recipiendum Solem. Superiorem eiusdem collis parte, vbi Templum, & Cœnobium Monialium B. Martyris Laurentij, Thermæ extabant cognomento Olympiadis. Colligitur hinc mulieres propter honestatem, balnea, seu lauacra diuersa à virorum balneis habuisse. In communibus verò thermis mulieres, & viri locis diuersis seiunctim lauabantur, vt ex Varone l. 3. Analog. Elagabalus viros, & mulieres in balneis misceri permisit: quam licentiam sustulit Seuerus Alexander, vt Lampridius scribit.

Aedificium lauacro proximum, in hemicycli formam curuatur; rectam porticum, & ambulationem in fronte habet, reliquam circularem; piscina esse videtur, locusque natatu aptus, habetque in postico loculos; basim in medio, seu podium, quod oblectamenti causa, in stagnum extenditur. Bases item statuarum in fronte locantur, cum ad Thermarum ornamentum, celeberrimorum Artificum signa ponere moris fuerit, vt de Lysippi statua ab Agrippa in suis Thermis dicata Plinius lib. 35. *Distringentem se à Lysippo factum ante Thermas dicauit mirè gratum Tiberio principi*. Lucianus in descriptione Balnei ab Hyppia Architecto ædificato, in media domo, in qua erant piscinæ, statuas geminas Aesculapij, & Hygiæ, seu Sanitatis memorat; *At media domus, & fastigio excelssima, & iucundo lumine amœnissima, tres aquæ frigidae piscinas in se complectitur, laceno marmore exornata*. Sunt etiam in illa statuæ geminae, ex albo lapide antiqui operis, & artificij; altera quidem Hygiæ, altera verò Aesculapij. Seneca in eadem Epistola: *Quid cum ad Balnea Libertinorum peruenero? quantum statuarum, quantum columnarum nihil sustinentium, sed in ornamentum positarum impense causa*. Porticus, Stagna, Thermæ simul recensentur à Martiale lib. 5.

Cam-

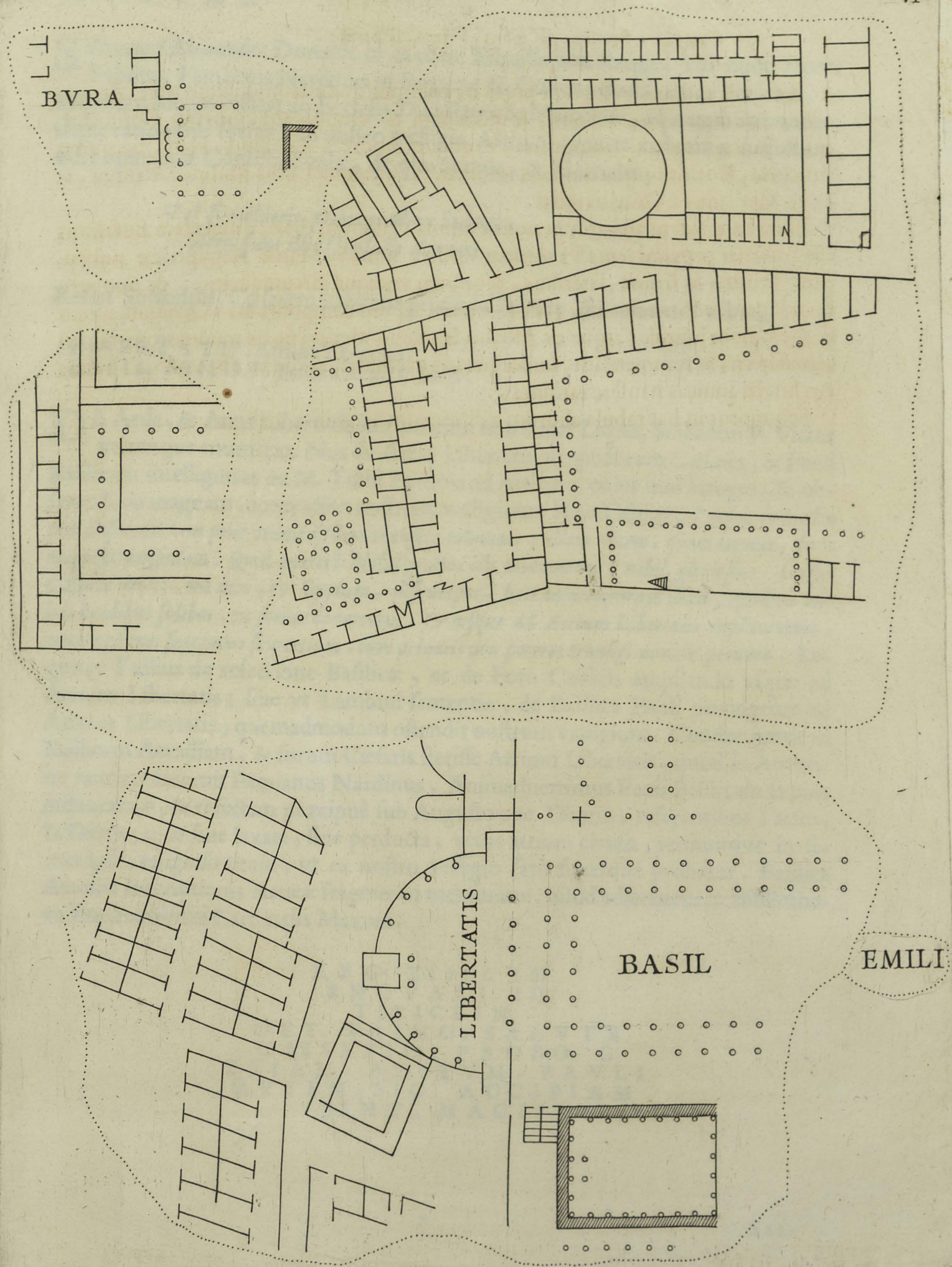
Campus, Porticus, Umbra, Virgo, Therma.

Rotundi ambitus vestigium porticu, columnisque circumductum ædis esse, quæ adhuc stat inter ripam Tiberis, & Ecclesiam B. Virginis cognomento Cosmedin, titulo Sancti Stephani denominata, existimat Andreas Bufalinus. Hanc marmorea structura, Corinthijsque modulis nobilem Pomponius Lætus Matutæ attribuit, & ex eo Marlianus à Donato relati.

Iuxtà hanc ædem alterum in nostra tabula vestigium extat, quod idem Bufalinus esse autumat proximi templi Fortunæ Virilis, nunc S. Mariæ Aegyptiacæ nuncupati. Porticu in fronte, lateribus, & postico vndique circumducitur; de quo ædificandi genere Vitruvius lib. 3. de sacrarum ædium compositione. Quamvis autem hoc templum humile, atque ex Albano lapide constructum sit, ob modulorum tamen venustatem, & symmetriam, Ionici generis exemplar, & canon est; vnde peritiores Architecti Ionicas hausere rationes.

Sequuntur in hac tabula aliorum ædificiorum magnifica vestigia.

SYBURA

S V B V R A

SVburam Alexander Donatus in ea parte Esquiliarum statuit, vbi nunc recens Subura. Famianus Nardinus in Regione II. Cœlimontana, inter Cælum, & Esquillas; locum indicat ab Ecclesia Diui Petri, & Marcellini, ad Amphitheatrum; idque rationibus firmat. In nostro vestigio Atrium apparet columnis suffultum, ædis opinamur Consulis Stellæ, de quo Statius, & Martialis.

*Vel si malueris, prima gradiere Subura,
Atria sunt illic Consulis alta mei.*

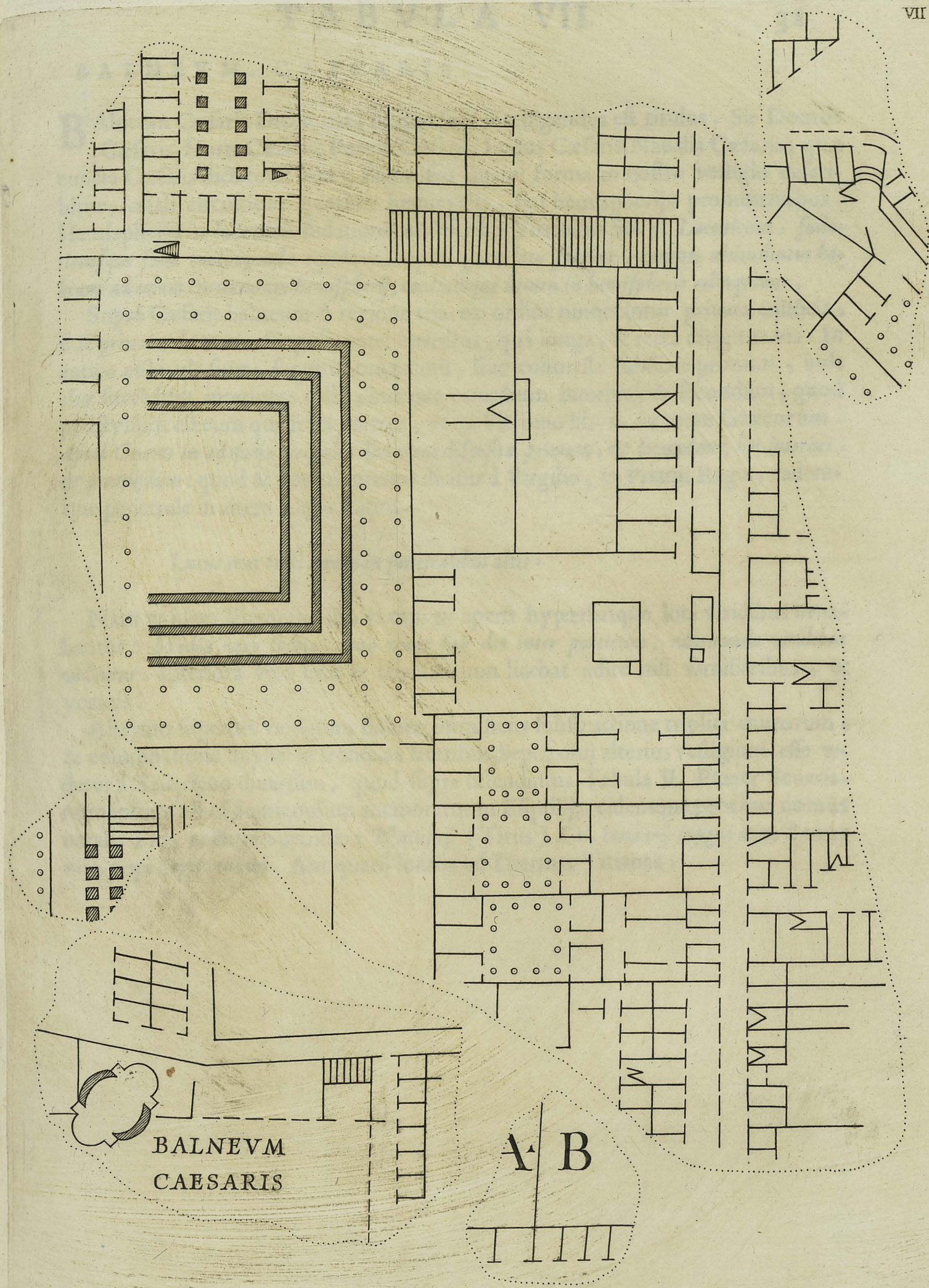
Refert Suetonius, Cæsarem habitasse primò in Subura, sed modicis ædibus.

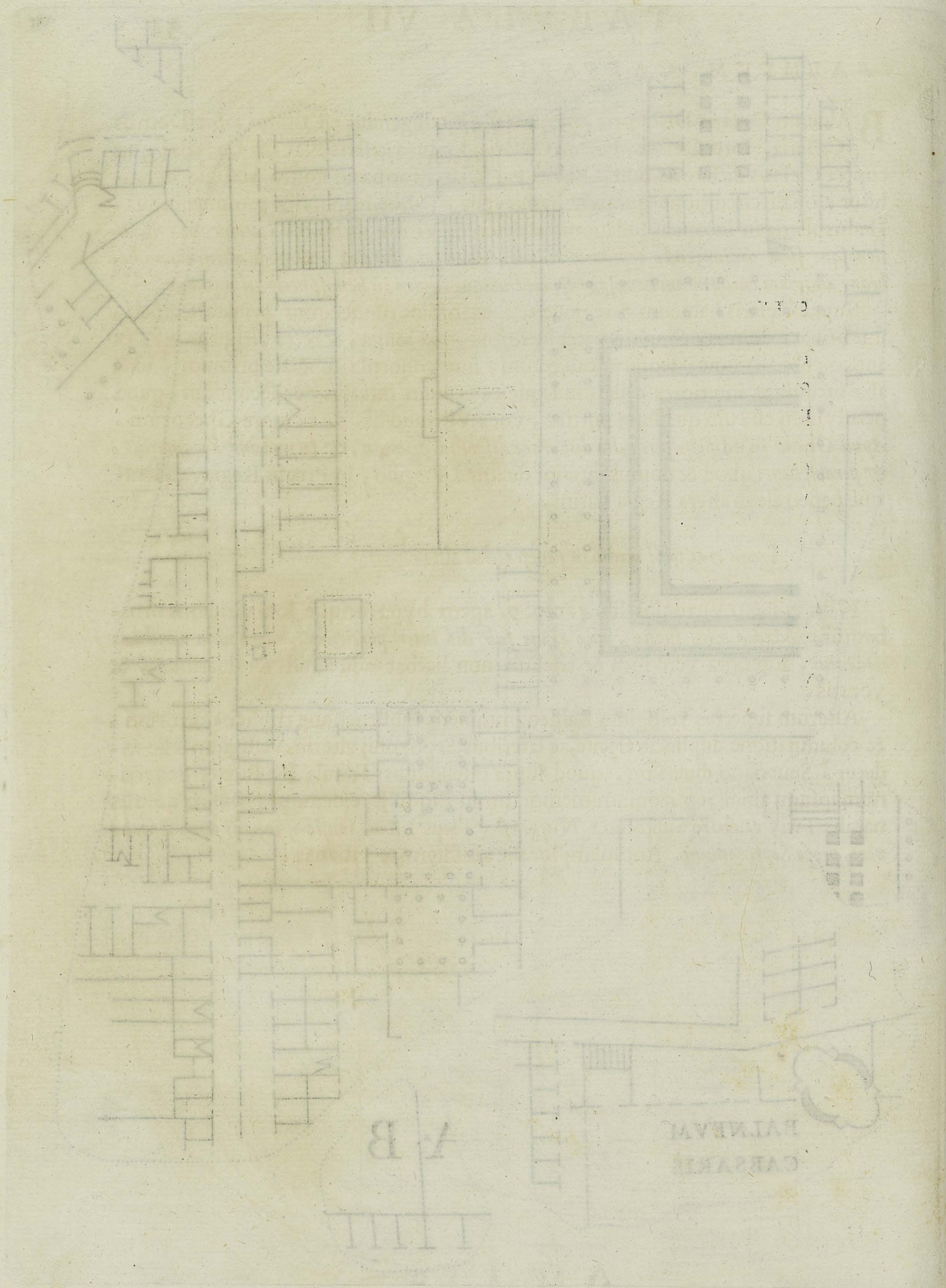
LIBERTATIS. Atrium Libertatis.
BASIL. AEMILI. Basilica Aemilij Pauli.

DE Aede, & Atrio Libertatis in Auentino non semel Liuius, & ibidem P. Victor vtrumque enumerat. Nos de Atrio Libertatis propè forum Cæsaris, & Pauli Basilicam intelligimus ex M. Tullij Epistola ad Atticum, cuius non integro, & obscuro loco magnam lucem affert nostrum vestigium. Hæc Tullius: *Paulus in medio foro Basilicam iam penè texuit iisdem antiquis columnis; illam autem, quam locauit, facit magnificentissimam. Quid quæris? Nihil gratius illo monumento, nihil gloriosius. Itaque Cæsaris amici, me dico, & Oppium, disrumpatis licet monumentum illud, quod tu tollere laudibus solebas, vt forum laxaremus, & vsque ad Atrium Libertatis explicaremus, contempsimus sexcenties sextertium, cum priuatis non poterat transigi minore pecunia.* Loquitur Tullius de refectione Basilicæ, ac de Foro Cæsaris ampliando vsque ad Atrium Libertatis; siue vt Lambini sententia, de Basilica Pauli pertingente ad Atrium Libertatis, quemadmodum ostendit nostrum vestigium. Constat igitur ad Basilicam Aemiliam, & forum Cæsaris stetisse Atrium Libertatis, quod in Auentino tantum decernit Famianus Nardinus. Animaduertimus Pauli Basilicam sæpius instauratam, & refectionem præcipuè sub Augusto, ac Tiberio, referentibus Tacito, & Dione; quæ siue laxata, siue perducta, vetus atrium clausit, retinuitque in semet ipsa, religioso titulo, vt ex nostro vestigio satis superque probatur. Basilica Aemilia Inscriptionis Aeneæ fragmento memoratur, quod adseruatur in Bibliotheca Eminentissimi Cardinalis Maximi.

REG. XIII. IN.
ENOVARI. ID
TIBICI IN
OET. PRIMO. SALVTE
CAESETIO. PROBO. C
ETIAM. ADITVM. PAULI
MVTEM. SIC. ACCIPIAM
SINT. MAGIS

BAL-

BALNEVM . CAESARIS

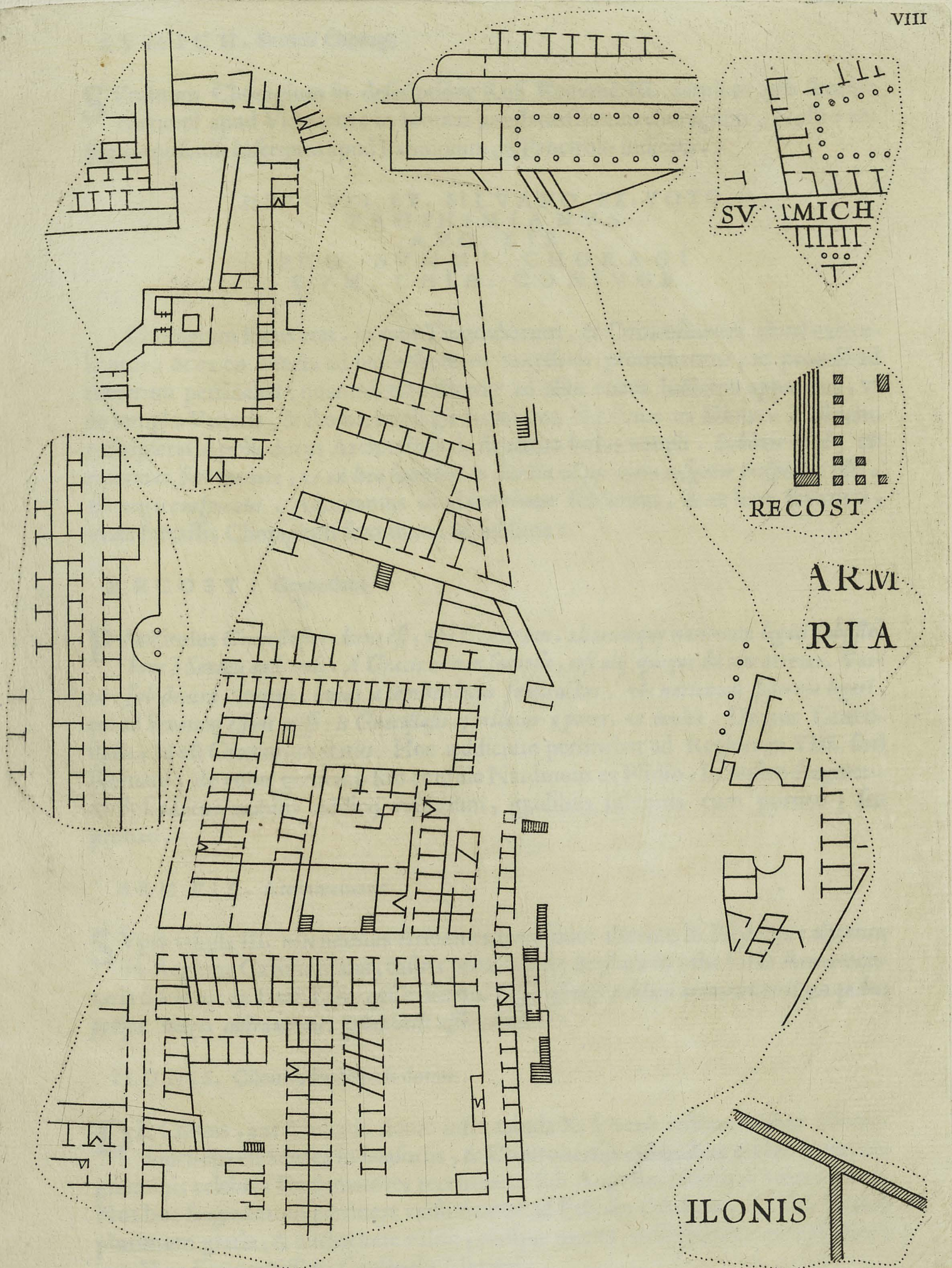
BAlneum Cæsaris Dictatoris, de quo sanè intelligendus est titulus. Sic Domus Cæsaris, Horti Cæsaris, Forum Cæsaris, Ludus Cæsaris, Naualia Cæsaris; quæ cuncta Cæsaris dictatoris sunt. Balnei seu lauacri forma in nostro vestigio describitur, ouali circuitione quatuor hemicyclis, seu hemispherijs prominentibus. Hemispheria in laconicis sudationibus describit Vitruuius lib. 5. *Laconicum, sudationesque sunt coniungenda tepidario, eaque, quam latæ fuerint, tantam altitudinem habeant ad imam curuaturam hemispherij, mediumque lumen in hemispherio relinquatur.*

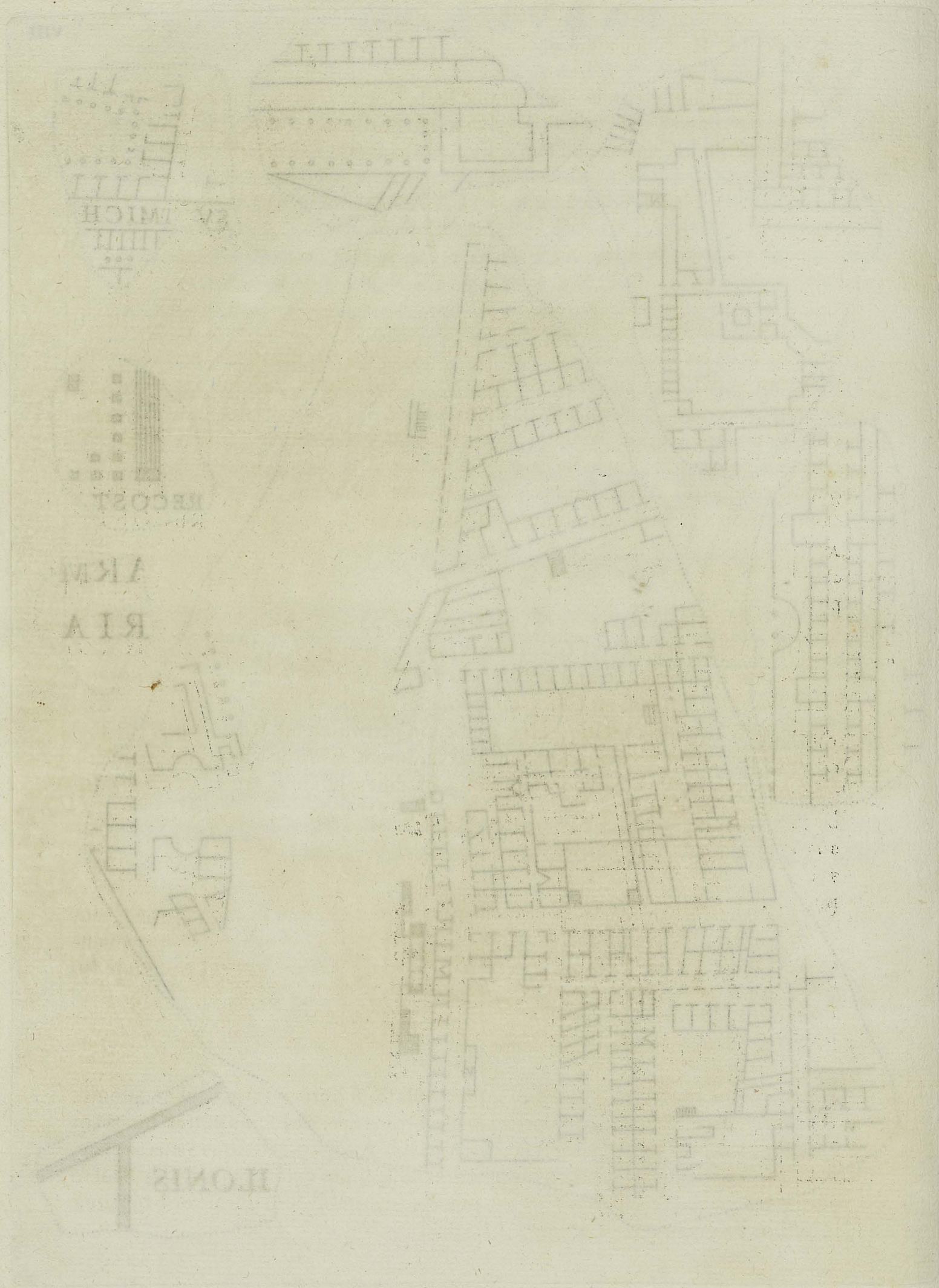
Supra Cæsaris balneum è regione tria ex ordine numerantur priuata ædificia, siuè priuatæ domus. Singulis patet introitus, quâ longa, & recta dirigitur via. In antico cubicula sunt; sequitur cauædium, siue cohortile subdiale primum, inde aliæ succedunt interiores cellæ, indeque cauædium interius, & secundum, quod peristylum est cum quadrata porticu, vt ex Vitruuio lib. 6. ex more Græcorum. *Apud Græcos in ædificijs peristylia duo erant disposita, primum, & secundum; hoc interius, & peramplum:* quod & domus interior dicitur à Virgilio, in Priami Regia, eademque penetrale in altera Regia Latini.

Lucus erat tecti medio in penetralibus altis.

Nam vt idem Vitruuius lib. 5. cap. 9. aperti hypæthrique loci viridibus ornabantur: *Media vero spatia, quæ erant sub dio inter porticum, adornanda viridibus videntur.* Interiora verò loca & triclinia non licebat adire nisi familiaribus, & vocatis.

Alterum superius vestigium Balneo imminens substructione triplici murorum, & columnatione duplici in fronte, ac lateribus, Septizonij alterius vestigium esse videtur à Seueriano diuersum, quod supra ostendimus Tabula II. Ptæter Seuerianum ipsum, aliud Septizonium memoratur in Esquilijs, eidemque proxima domus natalis Titi, auctore Suetonio: *Natus est (Titus) Kal. Ianuarij insigni anno Caiana nece, prope Septizonium.* Antiquarij locant ad Thermas Titianas.

S V M I C H . Summi Choragij

S Vmmum Choragium in descriptione Rufi Regione III. Samium pro summo corruptè apud Victorem; in Notitia præstantissimum choragium. Nostro vestigio consensit inscriptio apud Panuinum, à Panciolo indicata.

HERCVLI. ET. SILVANO. EX. VOTO
T R O P H I M I A N V S
A V G. L I B
P R O . S V M M I . C H O R A G I
C V M . C H I A . C O N I V G E

Choragium locus erat, in quo Tragœdiarum, & Comoediarum chori exercebantur; & ex eo cuncta ad ludos scenicos necessaria promebantur, ac propriè ad theatrum pertinebat: quamvis transferatur ad alios etiam ludicos apparatus, ut de templo Veneris, & Romæ intelligit Famianus Nardinus ex Dione. Hadriano rescripserat Apollodorus Architectus de structura huius templi. *Sublime illud, & concauum fieri oportere, ut ex loco superiori in sacram usque viam insignior prospectus esset, & magis conspicuus.* Adnotamus illud *ἐκφανέστερον* sublimius, & ex loco superiori, vnde fortassis Choragium summum, & sublime:

R E C O S T . Græcostasis

P Ancirolus *Græcostasim*, locus est, ubi Græcorum, aliarumque nationum legati subsistebant à Senatu audiendi. A Græcis nomen sumpsit, etsi alij quoque ibi morarentur. Varro, sub dextra, inquit, huius à comitio locus substructus, ubi nationum sisterent legati, qui ad Senatum essent missi: is *Græcostasis* appellatur a parte, ut multa. Dicitur Græcostasis, id est Græcorum statio. Hoc ædificium pertinebat ad Regionem VIII. fori Romani; de cuius germano situ consule Nardinum ex Plinio. In nostro fragmento describitur nobilis ædificij vestigium, gradibus sublimis cum porticu, seu pronao.

A R M R I A . Armamentaria.

S Vpra tabula III. ostendimus Armamentaria duo: alterum in Esquilijs: alterum in Regione Cælimontana, castris proximum; & plura in vrbe fuisse Armamentaria discimus ex Herodiano de Gallicano. *Iussit effringi publicis armamentariis, in quibus pompæ magis instrumenta, quam belli asservabantur.*

I L O N I S . Cilonis, seu Silonis domus.

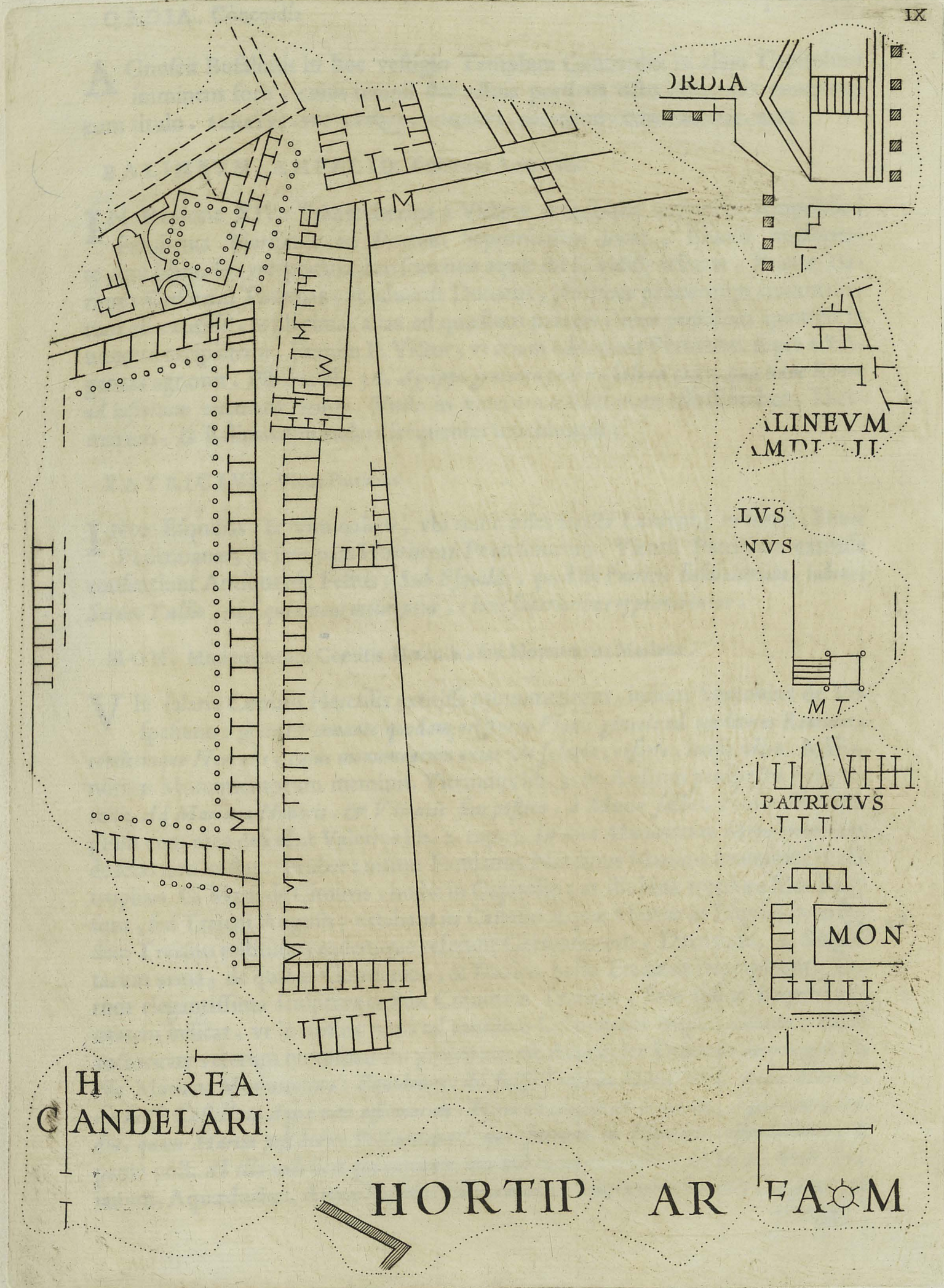
D E Cilonis, aut Chilonis domo infra tabula X; si verò restituere libet Silonis, videndus est Seneca in Suaforijs, & Controuersijs, in quibus plures huius cognominis celebres Declamatores recensentur sub Augusto, ipsiusque Senecæ ætate. Nos hoc fragmentum pertinere existimamus ad Fabium Cilonem, qui sub Seuero plurimum gratia, & auctoritate valuit, eiusque merita describuntur in basi statuæ in ædibus Eminentissimi Cardinalis Maximi.

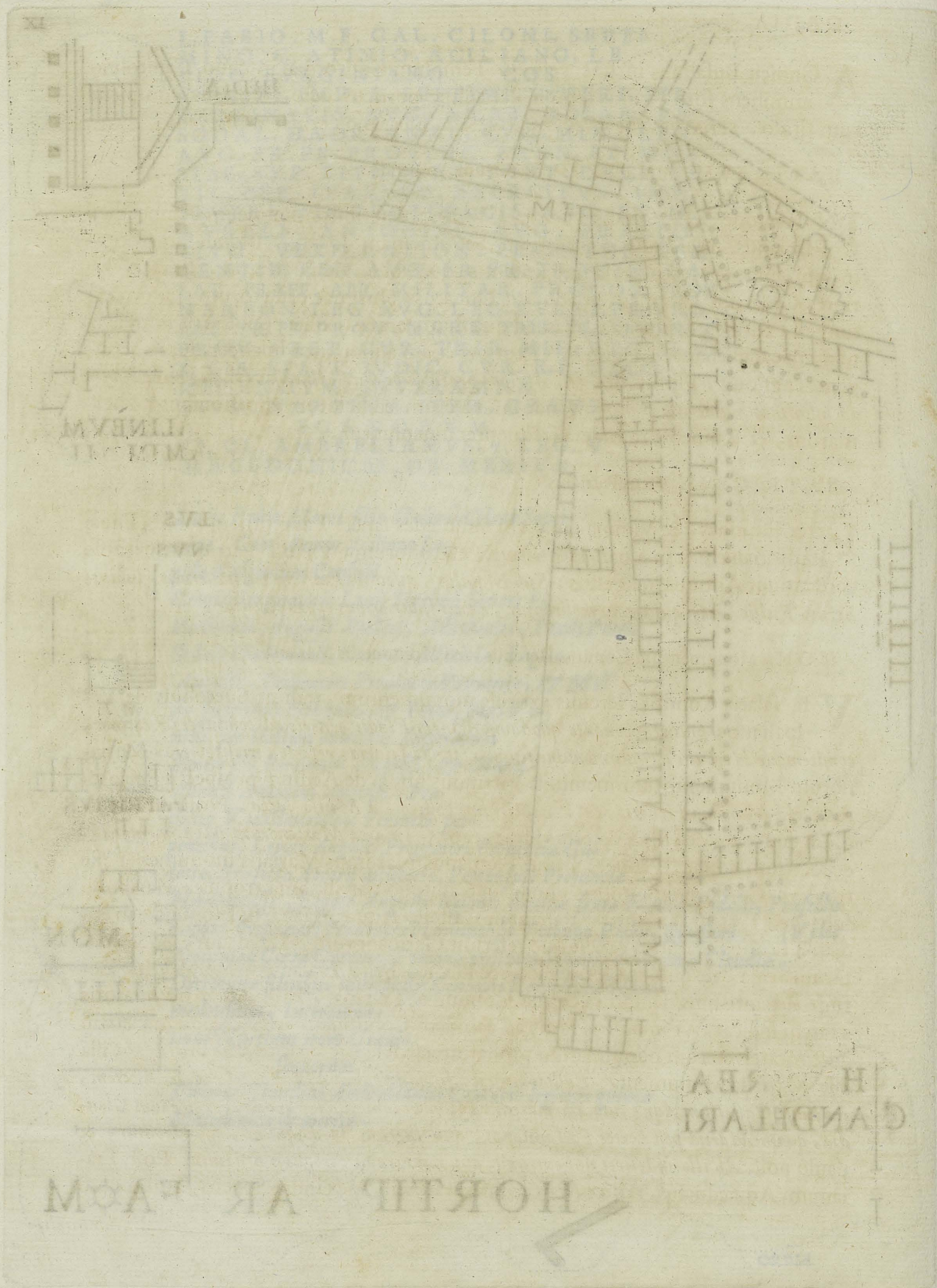
L. FABIO

L. FABIO. M. F. GAL. CILONI. SEPTI
 MINO. C. ATINIO. ACILIANO. LE
 PIDO. FVLGINIANO. COS
 COMITI. IMP. L. SEPTIMI. SEVERI. PII
 PERTINACIS. AVG. ARAB. ADIAB. P. P
 SODAL. HADRIANAL. CVR. MIN. LEG
 AVG. PR. PR. PROVINC. PANN. ET. MOE
 SIAE. SVP. BITHIN. ET. PONT. DVCI. VE
 XIL. PER. ITALIAM. EXERCITVS. IMP.
 SEVERI. PII. PERTINACIS. AVG. ET. M.
 AVRELI. ANTONINI. AVG. PRAEPO
 SITO. VEXILLATION. PERINTHI. PER
 GENTIB. LEG. AVG. PR. PR. PROVIN. GA
 LAT. PRAEF. AER. MILITAR. PROCOS. PROV
 NARBON. LEG. AVG. LEG. XVI. F. F. PR. VRB.
 LEG. PR. PR. PROV. NARB. TRIB. PL. QVAEST
 PROV. CRET. CYR. TRIB. MIL. LEG. XI. CL
 X. VIR. STLIT. IVDIC. CVR. R. P. NICO
 MEDENSIVM. INTERAMNA
 TIVM. NARTIVM. ITEM. GRAVI
 SCANORVM
 TI. CL. AMBRELIVS. 7. LEG. V
 MACEDONICAE. OB. MERITA

*Lucio Fabio Marci filio Galerii Ciloni Septi-
 mino. Caio Atinio Aciliano Le-
 pido Fulginiano Consuli
 Comiti Imperatoris Lucij Septimij Severi Pij
 Pertinacis, Augusti Arabici, Adiabenici, Patris Patriae
 Sodali Hadrianali, Curatori Miniciae, Legato
 Augusti, Propratori Prouinciae Pannoniae, & Moe-
 siae superioris Bithyniae, & Ponti, Duci Ve-
 xilli per Italiam exercitus Imperatoris
 Severi Pij Pertinacis Augusti, & Marci
 Aurelij Antonini Augusti, Prae-
 posito Vexillationibus Perinthi per-
 gentibus, Legato Augusti, Propratori Prouinciae Ga-
 latiae, Praefecto Aerarij militaris, Proconsuli Prouinciae
 Narbonensis, Legato Augusti legionis decimae sextae Flaviae Fidelis, Praefecto
 Legato Propratori Prouinciae Narbonensis Tribuno Plebis, Quaestori (Vrbis
 Prouinciae Cretae Cyrenes, Tribuno militum legionis undecimae Claudiae,
 Decemuiro stlitibus indicandis Curatori Reipublicae Nico-
 medensium, Interamna-
 tium Nartium item Graui-
 scanorum
 Tiberius Claudius Ambrelianus Centurio legionis quinae
 Macedonicae ob merita.*

ORDIA

ORDIA. Concordia

A Gnoscit Bufalinus in hoc vestigio Templum Concordiæ in cliuo Capitolino imminens foro, cuius templi stat adhuc porticus octo columnis conspicua cum titulo. SENATVS. POPVLVSQVE. ROMANVS. INCENDIO. CONSVPTVM. REST

BALINEVM. AMPELID. Balineum Ampelidis

IN Regione XIV. Transtyberina à Victore describitur Balineum Ampelidis. Famianus Nardinus ad Portam Septimianam locat, Blondi auctoritate, qui labra, seu receptacula duo scatentis aquæ ibi se vidisse testatur. Præter clariores Cæsarum Thermas, vt aduertit Donatus, plurimas priuatorum ciuium certum est extitisse, & plurimas alias ad quæstum paratas, quæ populum quotidie lauantem excipiebant. Etenim P. Victor, vt etiam adnotauit Philander, supra octingentas agnouit. Plinius lib. 36. *Agrippa gratuita præbita balnea CLXX. quæ nunc Romæ ad infinitum numerum creuere.* Vnde in veterum ædificiorum effossionibus, Thermarum, & Balineorum rudera frequenter inueniuntur.

PATRICIUS. Vicus Patricius

INter Esquilias, & Viminalem, vbi nunc ædes sancti Laurentij in fonte, Diuæ Pudentianæ, & ima pars Hortorum Perettinorum, Vicum Patritium extitisse consentiunt Antiquarij. Festus: *Sub Esquilij, quod ibi Patricij habitauerunt, iubente Seruio Tullio, vt si quid noui molirentur, e locis superioribus opprimerentur.*

MON. Monumentum Comitum Herculis, seu Monumenta Mariana.

Vlâ salaria Comitum Herculis extitisse monumentum, indicat Suetonius de Vespasiano: *Quin & conante quodam originem Flauii generis ad conditores Reatinos, comitemque Herculis, cuius monumentum extat via salaria, referre, irrisit ultro.* Marianorum Monumentorum meminit. Vitruuius lib. 3. de Aedium prospectu Peripteros: *Ad Mariana Honoris, & Virtutis sine postico, à Mutio facta.* Nostri vestigium cum area describit Valerius lib. 2. cap. 5. *In area Marianorum Monumentorum.* de loco non costat. Probare nititur Famianus Nardinus Mariana monumenta esse trophæa C. Marij de Cimbris, hodie in Capitolio; at illa bina trophæa Marij non sunt, sed Traiani Augusti; extabant in Castello Aquæ Martiæ in Esquilij, ab eodem Traiano restitutæ, eademque referunt Germanorum, Dacorum, & Sarmatarum arma, de quibus Germanico, & Dacico bello Traianus triumphauit. Eorum elegantissima sculptura coæua Columnæ Traianæ, satis ipsius Imperatoris ætatem indicat, vt in nostris notis ad eandem Columnam nuper editam, etiam auctoritate veterum numismatum probatum est. Alexander Donatus iure negat illa esse Mariana Monumenta: *Equidem vt ibi fuisse Trophæa Marij nullo modo dicerem, ita fuisse Castellum Aquæ tutò affirmarem, Nam vt constat ex Frontino, Aqua tam Claudia, quam Martia post hortos Pallantianos, qui fuerunt in Esquilij, effundebatur, & paulò post: Ab illo videlicet qui extruxit, aut instaurauit, trophæis ornatum.* Post Traianum, Aquæductus, Aquæ Martiæ instauratos ab Alexandro Seuerò, argumento est eius-

est eiusdem Imperatoris nummus, qui idem Castellum expressè refert cum tribus arcubus, ac trophæis. Antiquarij Alexandrinis thermis adscribunt.

HORREA. CANDELARIA

De Horreis supra Tabula prima.

HORTI. P. Horti Pallantiani vel Plautiani

Horti Pallantiani à Pallante illo ditissimo Claudij Liberto : hos ad Portam Neuiam, nunc Maiorem, collocat Donatus : de ipsis Frontinus : *Finiuntur ductus Arcus Claudie, & Anienis post Hortos Pallantianos, unde in usum Urbis, fistulis deducuntur* : P. Victor Regione V. Esquilina Plancianos vel Plautianos nominat ; mutantes, ut inquit Donatus, subinde cum Dominis nomen. Plautianus enim multum gratia, & opibus valuit sub Seuero.

A R E A. M : Area Mercurij

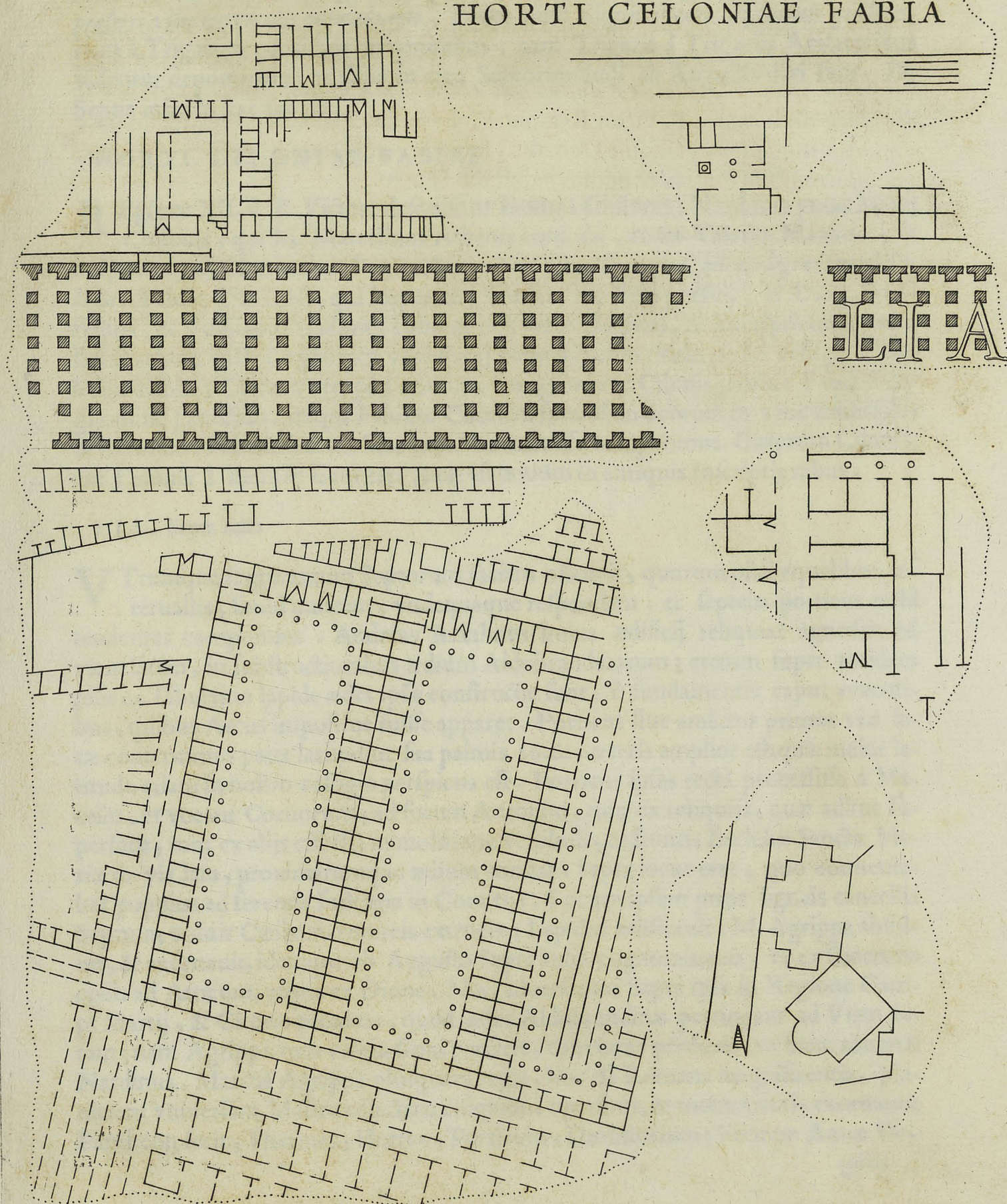
Non longè à Porta Capena, vbi nunc Sancti Cæsarij templum, fuit Aqua Mercurij, quam hauriebant Mercatores, ut abluerent periuria ; iuxta Ovidij descriptionem in Fastis. Nardinus propè aquam ipsam collocat eiusdem Dei aream, & aram enumeratam à Rufo Regione prima Portæ Capenæ : *Area Mercurij cum Ara, ad quam sacrificant Mercatores*. Areæ ipsius vestigium quadratum apparet in nostro fragmento.

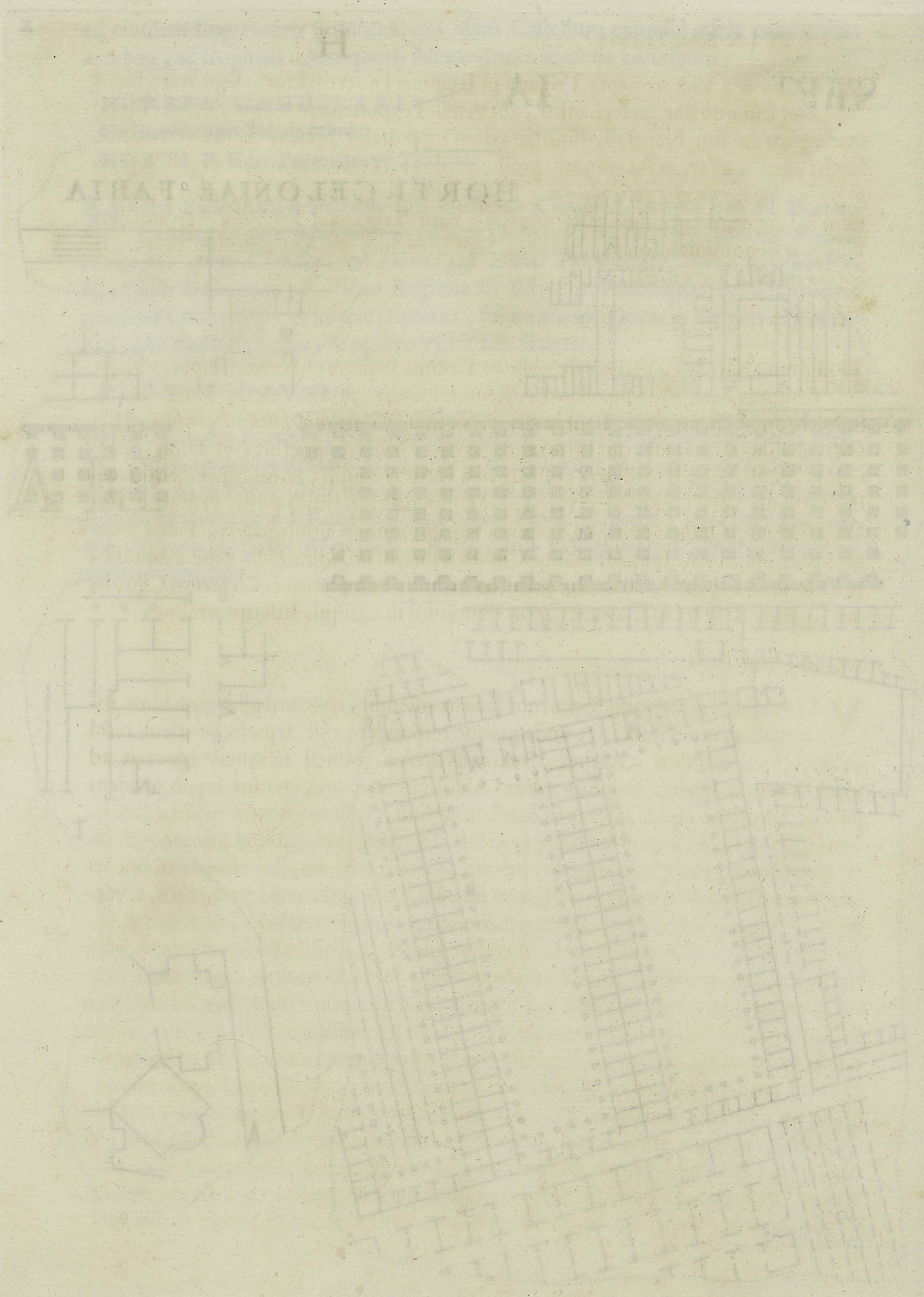
SAPT

IA

H

HORTI CELONIAE FABIA

S E P T . I A . Septa Trigaria

A Rufo , & à Victore Septa Trigaria in Regione IX. censentur . Septorum locus erat , in quo aut exercebantur , aut venales exponebantur equi , vt ex Plinio intelligitur in fine Naturalis historię ; dum inter Italię bona , equos vernaculos laudat , nullis aliarum Regionum posthabendos : *Neque equos quidem in Trigariis præferri vltos vernaculis animaduerto* . Posset hinc aliquis elicere equorum præstantiam à Trigarum curulibus certaminibus : nam Trigaria à Trigarijs Agitatoribus videntur denominata ; ac sæpè in area Septorum ludi ab Augustis dati sunt . De Septis infra in hac tabula .

H O R T I . C E L O N I A E . F A B I A E

R egione XII. à P. Victore describitur Domus Chilonis ; Nardinus putat Magij Chilonis , qui M. Marcellum Athenis confodit , vt ex Valerio Maximo , & Sulpicio apud Ciceronem . Pancirolus in Notitia . *Domum Chilonis legendum est Cilonis* . Fabius Cilo is est , qui Imperante Seuero , bis Vrbi præfuit , vt Dion , Spartianus , & Vulpianus tradunt , cuius & nos vetus elogium , & inscriptionem retulimus tabula VIII. Cognomen verò Fabij conuenit cum titulo nostri vestigij : Celonię Fabię ; Celonia nempè à nomine , seu agnomine Cilonis patris ; Fabię à cognomine gentilitio . Itaque Fabium Cilonem speciosam domum in vrbe ædificasse , & Celoniam Fabiam hortos suos excultos habuisse comperimus . Cæterum Cilonis , aut Celonis I litera in E mutata , non est nouum in antiquis Inscriptionibus .

L I A . Septa Iulia

V Trumque fragmentum Septorum faciem ostendit , quorum pilæ equalibus interuallis , simul inuicem , vndequaque respondent ; ac septem porticus rectæ tendentes componunt . Andreas Bufalinus huius ædificij reliquias agnoscit ad viam latam , in substructionibus ædium Aldobrandinarum ; etenim super totidem pilis ex Tiburtino lapide ædes ipsæ constructæ sunt , è fundamentis caput eruentibus , quibus Arcus impositos fuisse apparet . Porticus siue ambitus primus viæ latæ conterminus patet latitudine sua palmis 26. & cæteris amplior est ; quæ maior latitudo etiam in nostro vestigio perspicua est . Porticus ipsas rectæ processisse à Macello , vt vocant Coruorum , ad forum Antonini , tum ex reliquijs , quæ adhuc supersunt , tum ex alijs effossis in molitione vestibuli , & frontis Ecclesię Sanctæ Marię in via lata , proximarumque ædium constat . Septa locus erat , quo conueniebat populus ad ferenda suffragia in Comitijs . Locum ipsum prius ligneis cancellis Septum , voluit Cæsar marmoreis extruere ; Lepidus ædificauit ; M. Agrippa absoluit , & exornauit , idemque ab Augusto Septa Iulia cognominauit , vt ex Cicerone epist. ad Atticum , atque ex Dione . Non aduersantur Septa ipsa in Regione Campi Martij , & Citorio proxima , quod ædes Aldobrandinæ pertingant ad Viam latam ; nam Agrippa tum vetera septa perfecit , tum noua perduxit , vt bene aduertit Nardinus . Marcus Agrippa plusquam regia , hoc est Romana magnificentia , planiciem vniuersam Martio adiectam insignibus operibus , & monumentis exornauit ; Pantheon fecit , Thermas , Hortos , Porticum , Diribitorium ; Fontem Aquæ Virginis

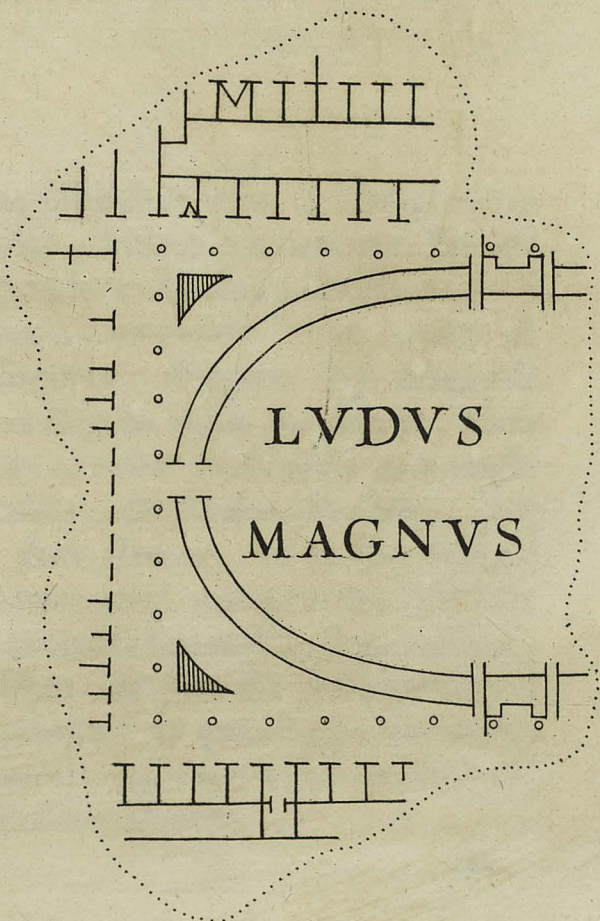
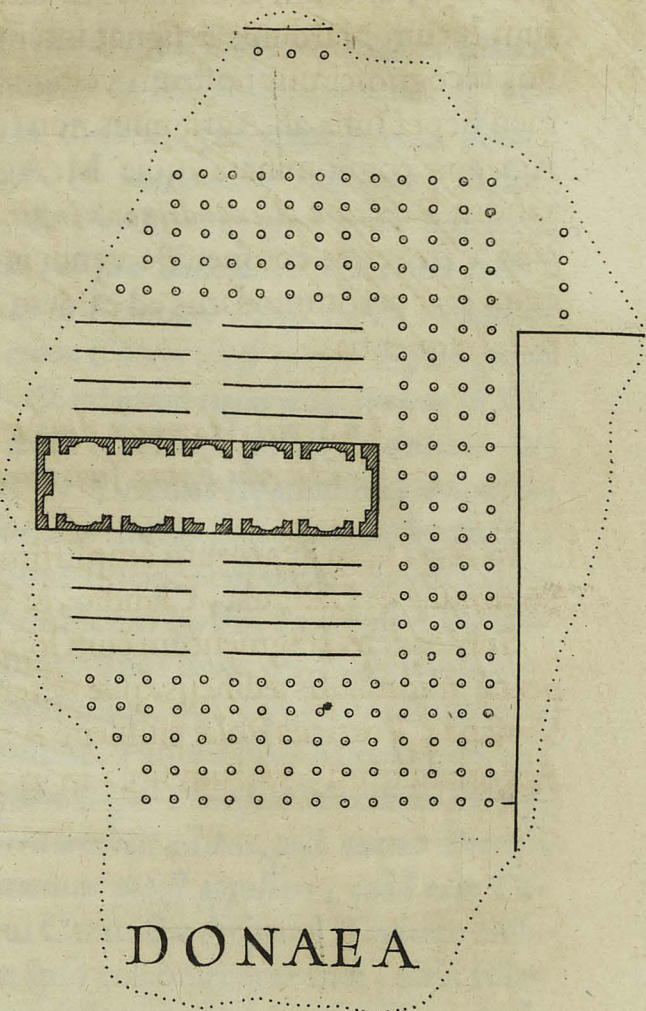
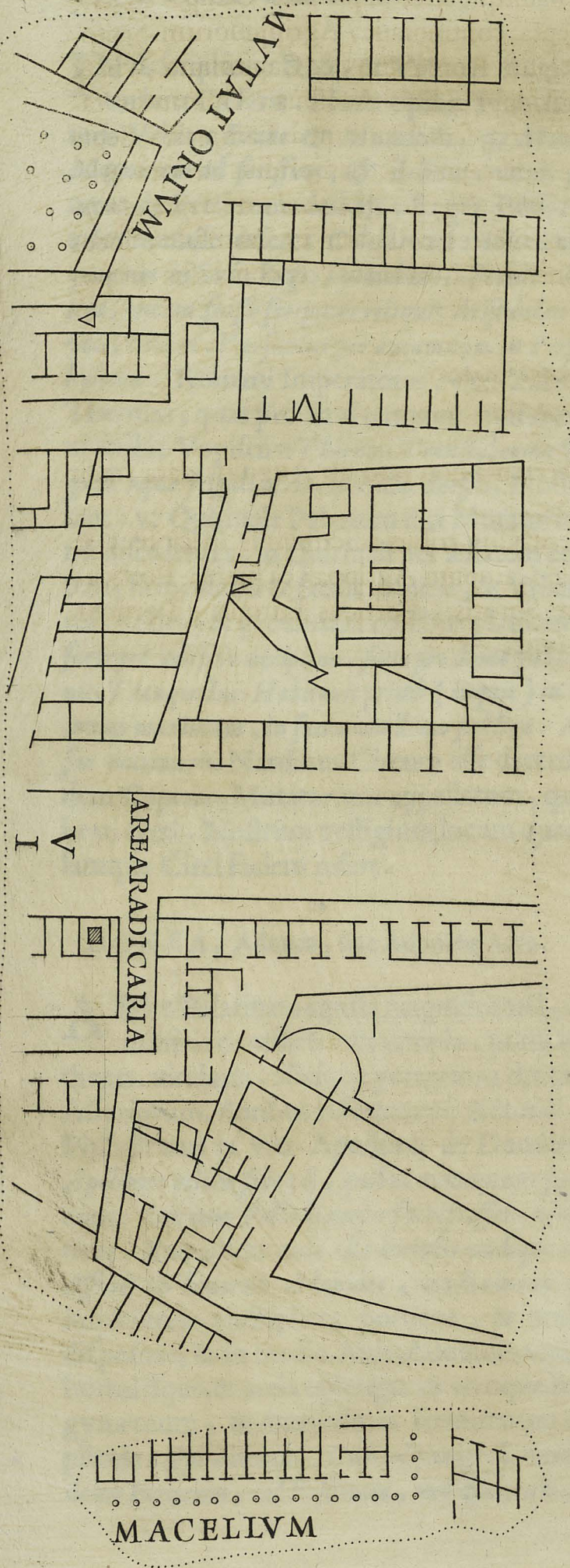
ginis duxit; Septa vetera instauravit; ornauitque, & in planicie Campo Martio proximâ, alterum Campum, & altera Septa continuauit. Agrippinorum Septorum locum Nardinus designat inter Collegium Romanum, & Capitolium, vbi & nos recognoscimus nostrum vestigium in Aldobrandinis Aedibus. Opinamur tamen Septa Iulia ab Agrippinis non fuisse diuersa, semel tantum à Lampridio Septa Agrippæ cognominata, quia M. Agrippa ædificauit; sic Lampridius in vita Alexandri: *Basilicam Alexandrinam instituerat, inter Campum Martium, & Septa Agrippina*. In Septis consueuisse vendi pretiosas merces colligitur ex Martiale; locus enim erat accommodatus ad easdem exponendas, quia tutus, & conclusus in populi frequentia.

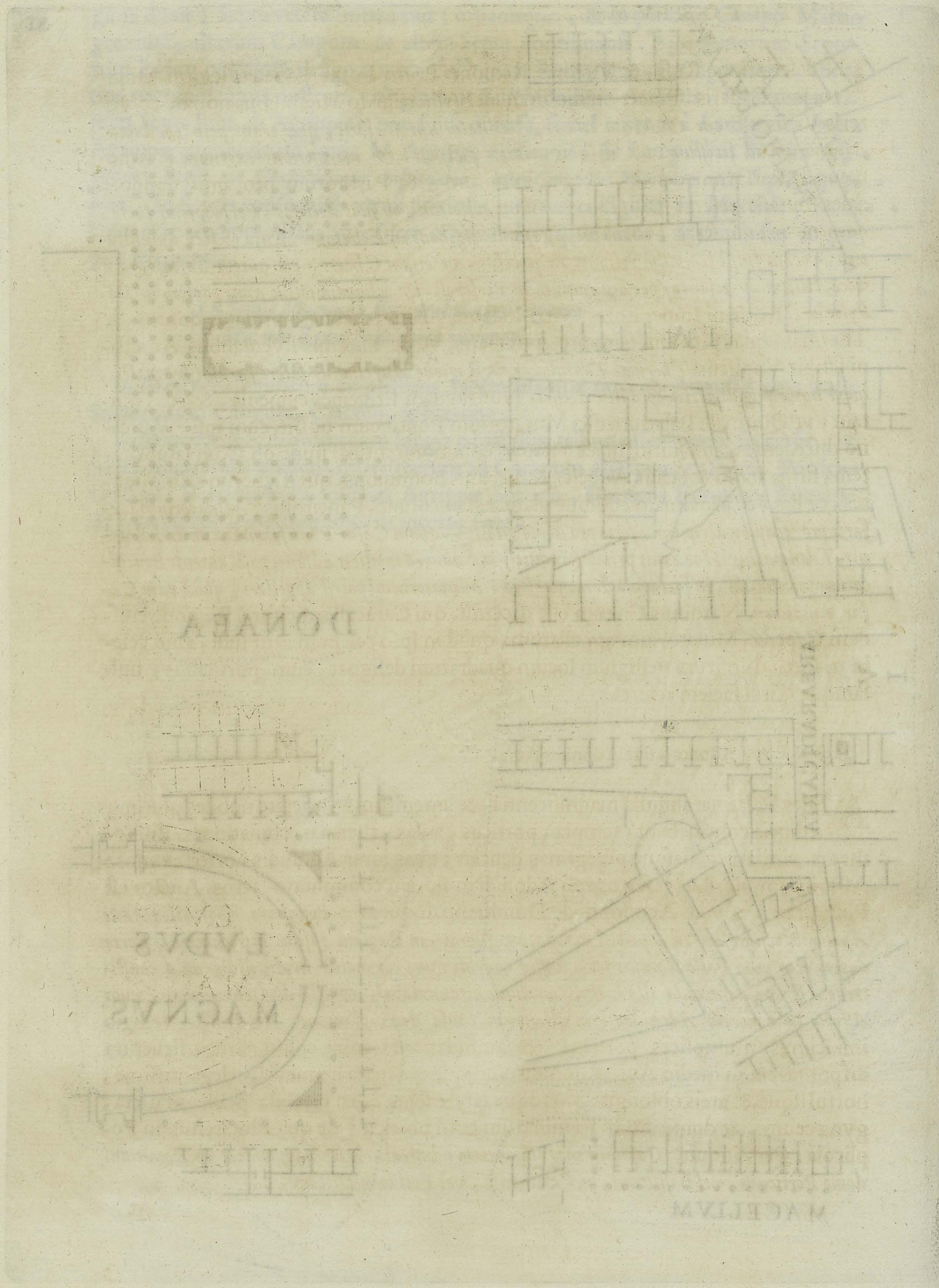
In Septis Mamurra diu, multumque vagatus

Hic ubi Roma suas aurea vexat opes.

In Area verò Septorum amplissima spectacula non rarò ab Augustis data tradit Suetonius in Caligula, Claudio, & Nerone.

Subsequens fragmentum cum longis peristylijs tribus adscribimus speciosis, ac pœnè admirandis ædificijs, quæ steterunt ad Campum Agrippæ; ea fuere; Porticus Vipsana; Porticus Polæ eiusdem Agrippæ Sororis, Porticus Europæ, Porticus Argonautarum, quarum situs in incerto sunt.

M V T A T O R I V M

IN descriptione Rufi, & Victoris Regione Prima Portæ Capenæ legitur Mutatorium Cæsaris. Placet opinio Francisci Albertini de Mirabilibus nouæ, & veteris Urbis: *Erant & Mutatoria, ut Mutatorium Cæsaris, quæ erant priuata domus Magnorum ad secessum, & delitias, variis picturis, & marmoribus exornata.* Athenæus de Persarum delicijs, Reges Persarum, & Parthorum pro anni tempore ædes mutasse refert: *Celeberrimi omnium virorum, ob suas delicias, Persæ primi fuere, quoniam in Susis Reges hyemabant, æstateque debebant in Ecbatanis. Susa ob loci amœnitatem, vocata fuisse scriptum reliquit Aristobolus, ut etiam Chares: est autem Susum græca voce, liliū. Versantur per autumnum in Persèpoli, & reliquam totius anni partem in Babylonia.* Romani Imperatores, vltra Palatinas ædes, habuere priuatas domos, ac Thermas, quas pro anni tempore mutabant; ut de Thermis hyemalibus Aureliani scribit Vopiscus: *Thermas Transtiberina Regione Aurelianus facere parauit hyemales, quod aquæ frigidi aëris copia illic deesset.* Nostri etiam Principes cubicula, & ædes mutant; ut Quirinale Palatium dici Mutatorium Pontificum possit, cum ipsi è Vaticano discedentes, in Quirinali per æstatem commorarentur: nunc ob Cœli salubritatem, firma statio & facilis Aulicis, & Urbanis hominibus, qui Tyberim relinquentes, colles, & proximam collibus planiciem incolunt. Pancirolus: *Mutatorium Cæsaris pro edificio accipitur, forte pro domo publica, quam Cæsar Pontifex Maximus habitauit.* Tranquillus: *Habitauit primò (inquit) in Suburra modicis ædibus, post autem Pontificatum maximum, in sacra via domo publica.* Mutatorium potest appellari, quòd eam Cæsar mutauerit. Nardinus Circum esse decernit, qui Caracallæ dicitur è Regione eiusdem Capenæ, Mutatorium appellatum, quòd in ipso celebrarentur ludi, alibi celebrari sueti. Nostrium vestigium locum quadratum designat, cum porticibus, nullamque Circi faciem refert.

D O N E A. Adonea, siue Adonidis Aula.

A Edes Palatinæ augustà magnificentia, & amœnissimà varietate nobiles plurima ædificia continebant; templa, porticus, aulas, thermas, cœnationes, Bibliothecas, viridaria, aliasque peregrinas delicias; quas inter Adonidis hortos ex more Assyriorum, floribus refertos, ipsi Adonidi in florem commutato sacros. Auctor est Philostratus in vita Apollonij de Domitiano loquens: *Postquam Regi alloquendi Apollonio ocium fuit; ij, quibus mandatum fuerat, in Regiam ipsum introducere. Forte autem Rex cum Palladi nuper sacrificasset, viridi ramo coronatus in Adonidis aula constiterat. Erat autem aula illa hortulis vndique circumdata, & floribus abundabat, quos Assyrii in honorem Adonidis, mysteriorum causa domi plantant.* In nostro vestigio inspicimus multiplices porticus, & ambulationes mirà columnarum structura dispositas, & in medio Aula, Adonidis, vndique exornata hemicyclis elegantissimè, hortulisque, & areis oblongis ab vtroque latere septa. An hæc illa pellicum dieta, gynæceum, & domicilium fœminarum cum porticu? de qua Plutarchus in Poplicola: *Qui, inquit, Capitoli magnificentiā admiratur, si vnā videat in Domitiani domo Porticum, vel Basilicam, vel Balneum, vel Pellicum Dietam.*

At

At cum spatiemur in Adonidis Hortis, de ipsius floris nomine vulgatum Ouidij carmen in fine libri x. Metamorphoseon restituendi suæ antiquæ, ac genuinæ lectioni, ex Codice manuscripto Bibliothecæ Vaticanæ nobis sese offert occasio. Describit Poëta interempti ab Apro Adonidis cruorem in florem purpurei coloris cōuersum.

*---cum flos de sanguine concolor ortus,
Qualem quæ lento celant sub cortice granum
Punica ferre solent, brevis est tamen usus in illo;
Namque male hærentem, & nimia leuitate caducum
Excutiunt ijdem, qui perflant omnia, venti.*

Qui perflant omnia venti? Alius sensus est, ac pulcherrimum sanè ænigma; quo Poëta Anemonis floris nomen tacitè describit; qui flos cum nimia sua leuitate caducus sit, & à ventorum flatibus facilè excutiat, ideo dixit Poëta, & nos legimus in antiquo codice.

Excutiunt ijdem, qui præstant nomina, venti.

Nam *ἀνέμων* Anemone flos est Adoneus, & *ἀνέμος* ventus. Et sic Venti qui malè hærentem sua leuitate florem excutiunt, ijdem præstant, ac dant nomen flori Anemoni.

AREA RADICARIA VI.

ARea Radicaria Regione XII. Piscina publica describitur, in qua, vt exponit Pancirolus, radices vendebantur. VI. Vicus fortè Piscinæ dictus, vel alius vicus ex plurimis eiusdem Regionis.

LVDVS MAGNVS

TArquinius Priscus Quintus Romanorum Rex, deuictis Latinis, Ludos magnos celebrauit in Circo, qui postea dictus est Maximus: *Solemnes deinde annui mansere ludi Romani, magnique variè appellati.* Virgilius:

Magnis circensibus actis

Alius tamen à Circo Maximo Ludus magnus, & diuersis Regionibus ponendus. Aedificium ouale est quadrata porticu conclusum, cui & viæ, & mansiones in quadraturam formatæ pariter hærent. Huius ludi ichnographiam præbet Fuluius Ursinus ex hoc eodem vestigio sua ætate reperto, in libro, cui titulus est; *Imagines, & Elogia Virorum Illustrium*, eiusque verba ad explicationem describimus:

Ludi verò matutini, & Ludi Magni (quorum Medici in lapidibus nominantur Eutychus Neronis libertus, & Calpurnius Hilarus) mentionem faciunt P. Victor, & Sex. Rufus in Reg. II. & III. Opinorque gladiatorios fuisse ludos, in quibus se gladiatores solebant exercere; cuiusmodi is, qui Aemilius dicebatur, ab Horatio describitur in arte Poëtica.

Sue-

Suetonius in Cesare: Et formam, qua ludum gladiatorium erat edificaturus, &c. Ludi autem magni ichnographiam in vetustæ Romæ nuper repertis reliquijs ita notatam animaduertimus. Ludi gladiatorij priuati erant ludi, & scholæ: hic magnus, & fortè publicus.

MACELLVM

Liuianum ne, an magnum? pro incomperito est. P. Victor Macellum magnum in Esquilij Regione V. Liuium Regione II. Cœlij montis constituit. Structura quadrata est in longum directâ cum porticu, & officinis. Macelli scenographiam aspiciamus in nummo Neronis: Porticum habet rectum, in medio tholum rotundum. In macello olera, carnes, cœteraque obsonia vendebantur, vt præter Varronem, & Plutarchum, Plautus in Aulularia.

*Venio ad Macellum, rogo pisces, indicant
Caros; agninam caram, caram bubulam,
Vitulinam, cetum, porcinam, cara omnia.*

In nummo legitur MAC. AVG. Matellum Augusti; nec assentiendum illis est, qui litteram C in G commutant, tituloque corrupto, ædificium Macelli ad auream Neronis domum referunt ac si diceret; *Magna Augusti Domus.*

THEATRVM

TABULA XI

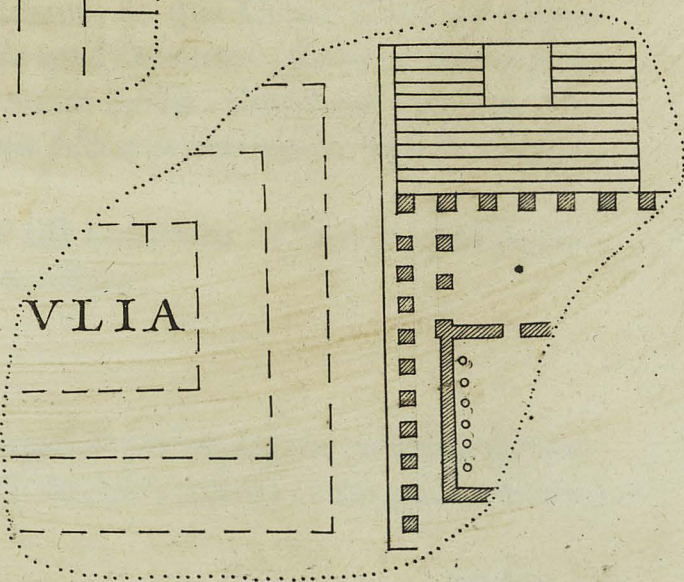
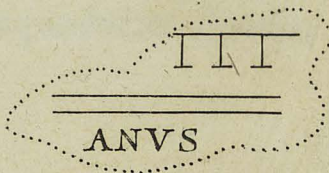
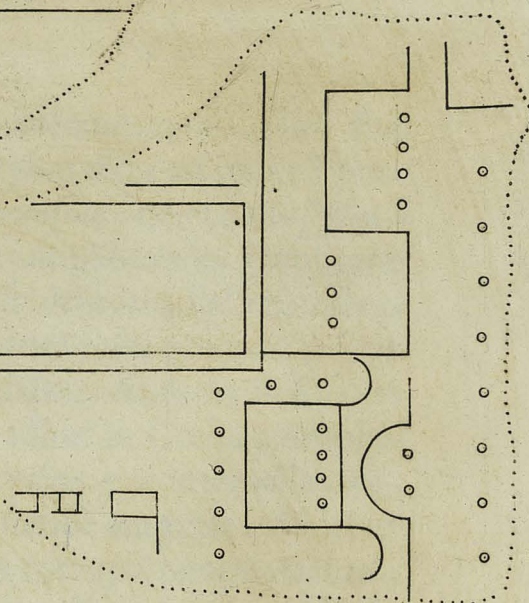
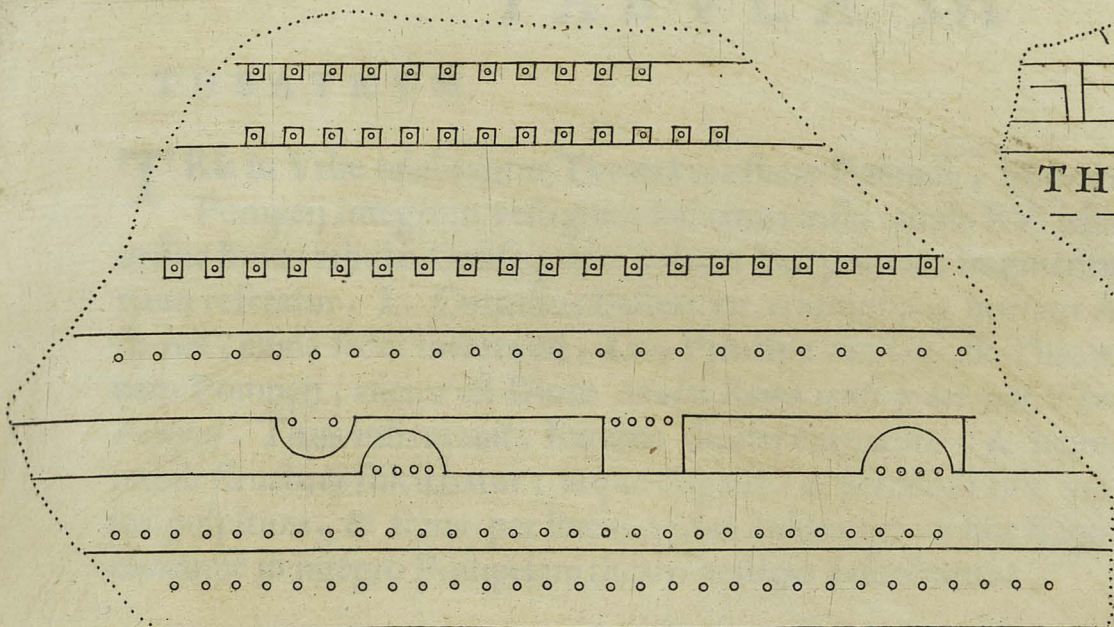
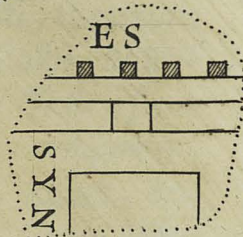
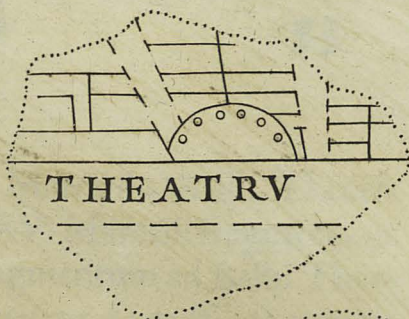
Quoniam in hisce : Et primus per hanc figuram est significatum
totum mundum representatum in figura huius mundi : et hanc
omnem . I. ubi gloriatur : prout etiam loquitur . Et hanc . Et hanc . Et hanc .

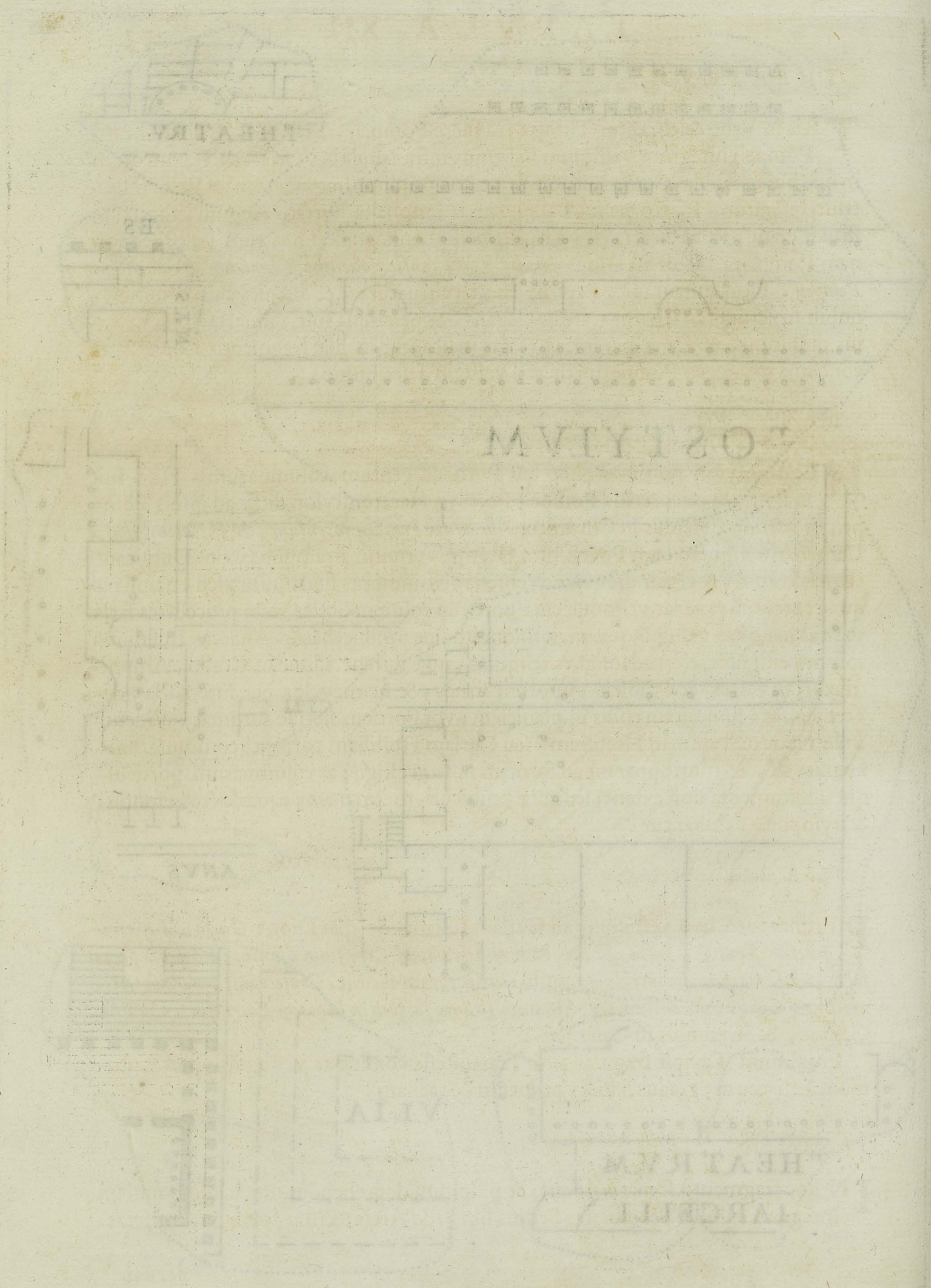
MAGELLVM

I. Insuper ne . an magnum : pro imperio est . P. Victor Magellanus magnum
in Hispanis Regionis V. Lineniam Regionem II. Cuius montis continet . Sed
fuit quidam est in locum ducta cum portis . Et efficitur . Magellanus
phiam significans in nummo Nerone : Porticus habet regem . in effigie tholam
torandum . In macello olis . caries . ceterasque obolis vendebatur . ut prout
Vatorem . Et Plutarchum . Plinius in Animalibus .

V. casus ad hanc figuram . regis prout . Inducit
Cuius : signum carum . carum latet
V. Inducit . carum . portum . casus carum .

In nummo legitur . M. C. A. V. G. . Macellum Augusti : nec afferendum illis est
qui litteram C in G convertunt . tuncque corrupte . edicuntur Macelli ad au
tem Nerone domum referunt ac si diceret : Et quia Augusti Domus .

T H E A T R V M

TRia in Vrbe celebrantur Theatra; ea fuere Pompeij, Marcelli, Balbi. Theatri Pompeij integrum vestigium habemus infra tabula XV. Marcelli fragmentum in fine huius tabulæ. Consequitur inde, vt hoc primum fragmentum ad Balbi Theatrum referatur. L. Cornelius Balbus vir triumphalis hortatu Augusti, theatrum struxit, cuius sedes incerta est. Tito Principe conflagrasse Theatrum Balbi, & scenam Pompeij, auctor est Dion: *Multa Romæ conflagrauerunt, Theatrum Balbi, scena Pompeij*. Titus instaurauit. Externa theatri curuatura, & hemicyclus columnis, nobili structura fulciebatur; atque elegans, & perampla fuit vniuersa moles, cuius pulpitum, & scena per lineas rectas indicantur in hoc fragmento: quæ infra concinnè in integro Pompeiani theatri vestigio describuntur.

T O S T Y L V M . Hecatonstylum.

Hecatonstylon *ἑκατόνστυλον* hoc est Porticus centum columnarum. Hæc fuit magna, & celebris illa Pompeij Porticus Hecatonstylon dicta ad ipsius Pompeij theatrum. Eusebius in Chronico: *Theatrum Pompeij incensum, & Hecatonstylon*. Centenario numero cum Poëtæ, tum Oratores vtuntur in amplificando. Duplicant etiam centum, & cētum; non quod centenarius numerus sit definitus, sed etiam si res ipsa centesimū excedat, vt Pompeianæ porticus columnationes rectà procedētes satis indicāt in nostro vestigio, quæ maiori longitudine producebātur. Andreas Bufalinus ipsum vestigium refert ad insignes reliquias, quæ durant adhuc in Cœlio, Amphitheatrum versus, & agnoscit murorum strues, & hemicyclos per interualla, descendentes à summitate collis in planiciem, vbi Porticus stetisse autumat. Videtur inde Hecatonstylum in Hostilium, seu Curiam Hostiliam corruptè commutatum. Hemicycli, & muri apparent ad formam nostri vestigij; at columnarum porticusque indicamenta non extant; sed aulæ, cubicula, thermarum, aquæductus, fontes, & nymphæa exhibentur.

V L I A . Iulia

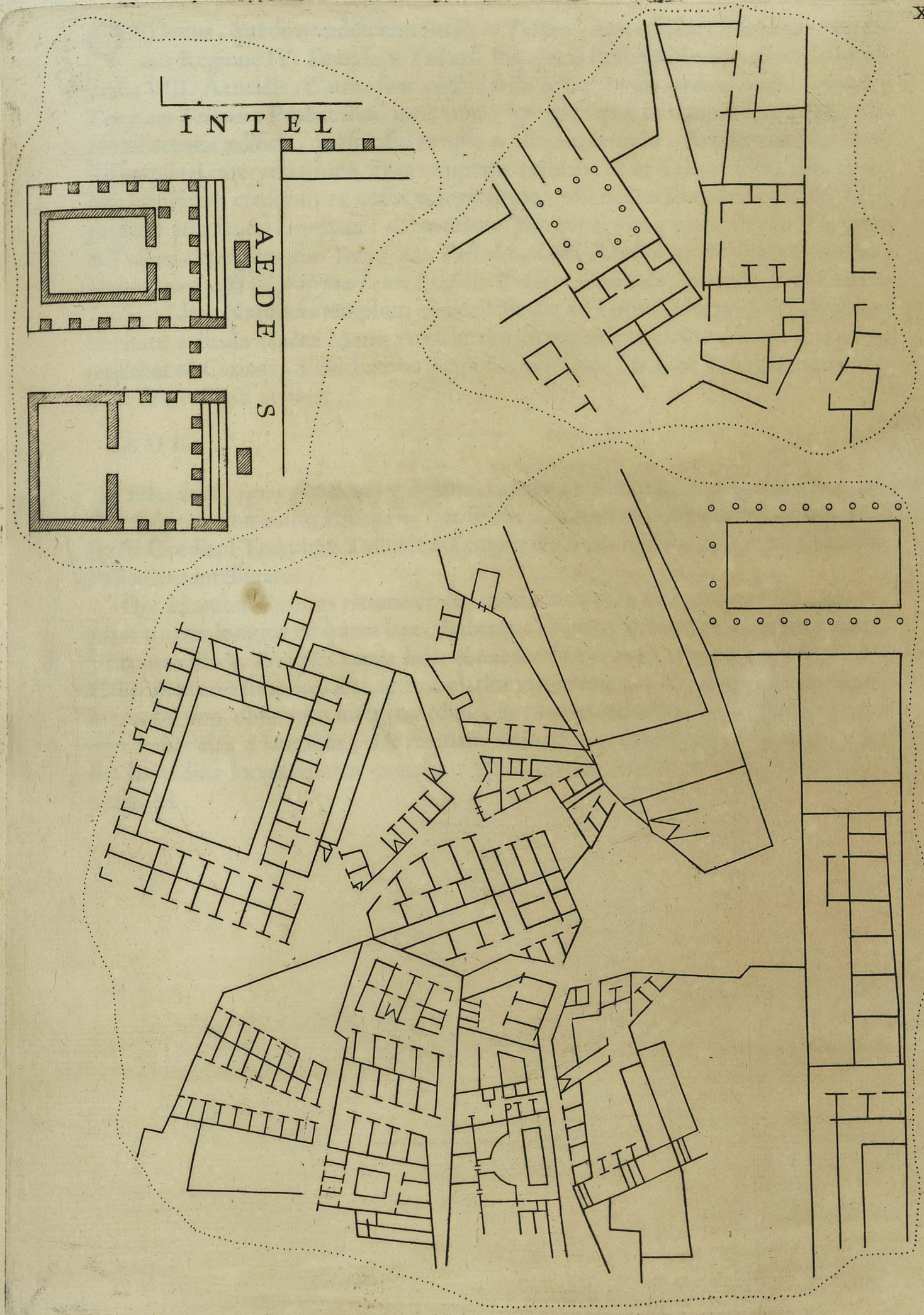
Pertinet fortè hoc vestigium ad Curiam Iuliam, de qua Dion: *Curia vbi congregaretur Senatus, Iulia ab eius nomine dicta apud Comitium, statim ex decreto prius facta, edificata fuit*. Idem ab Augusto consecratam scribit. *Consecrauit templum Minervæ, & Calcidicum dictum, & Senatum Iulium factum in honorem Patris sui*. De ipsa Gellius, & Suetonius in Caligula.

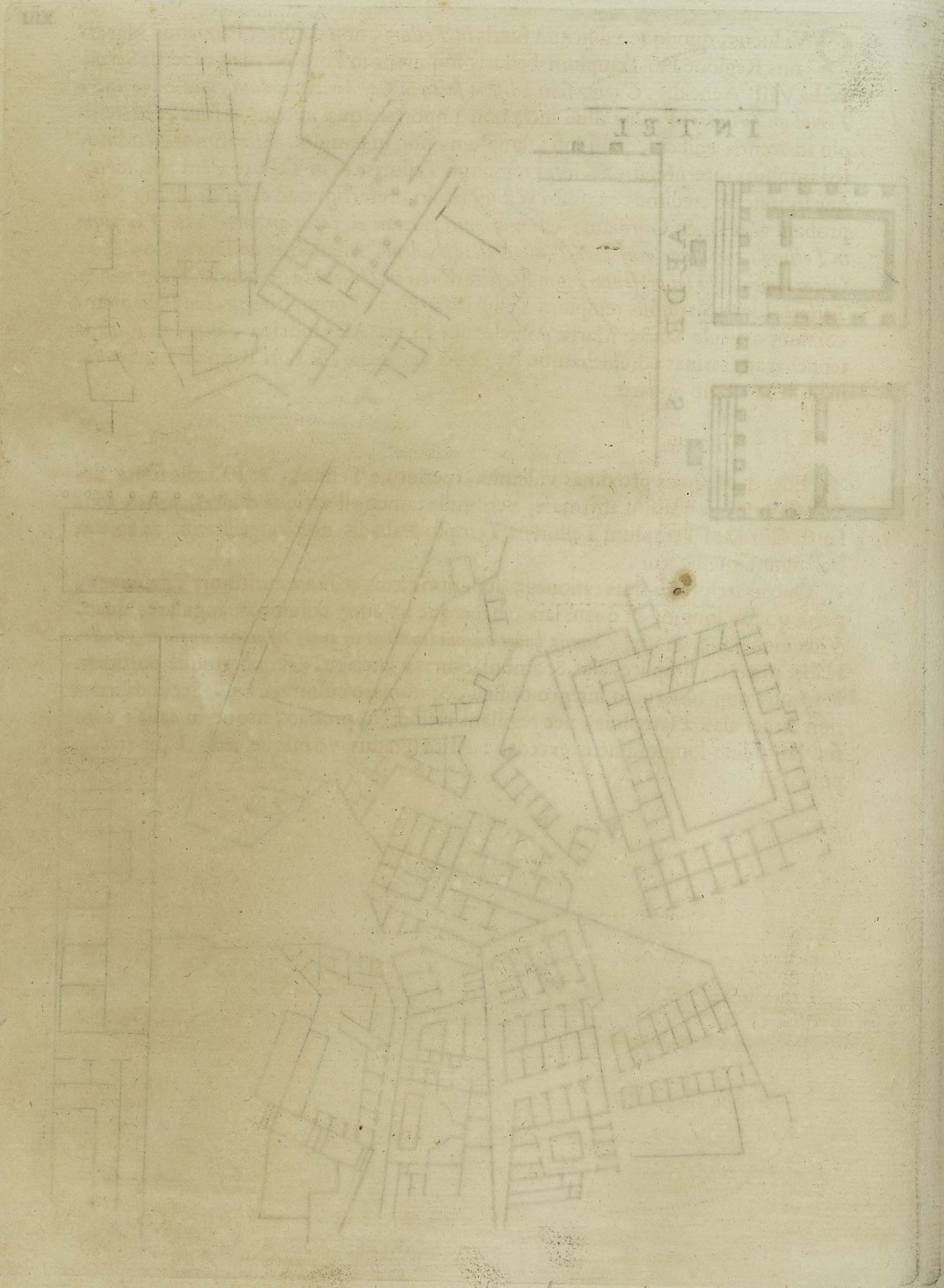
Proximum Templi fragmentum Traiani esse confirmat vestigium apud Antonium Labaccum; gradus habet, pronauum, & cellam.

T H E A T R V M M A R C E L L I

IN hoc fragmento scenæ porticus, & pulpitum deprehenduntur: ichnographiam integram exhibet Sebastianus Serlius lib. 3. de Architectura, cum qua conferas.

INTELL

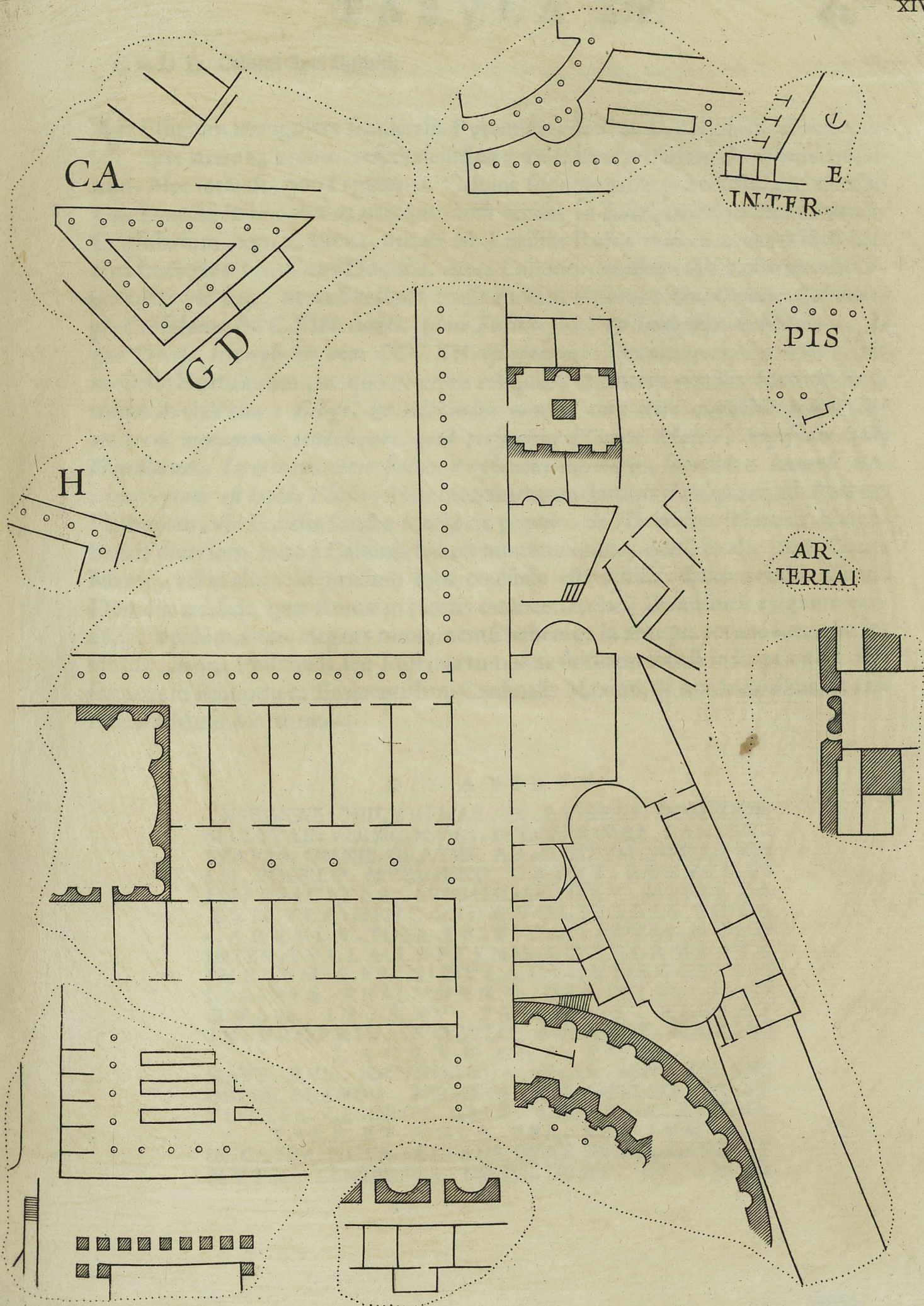
INTEL In Tellure

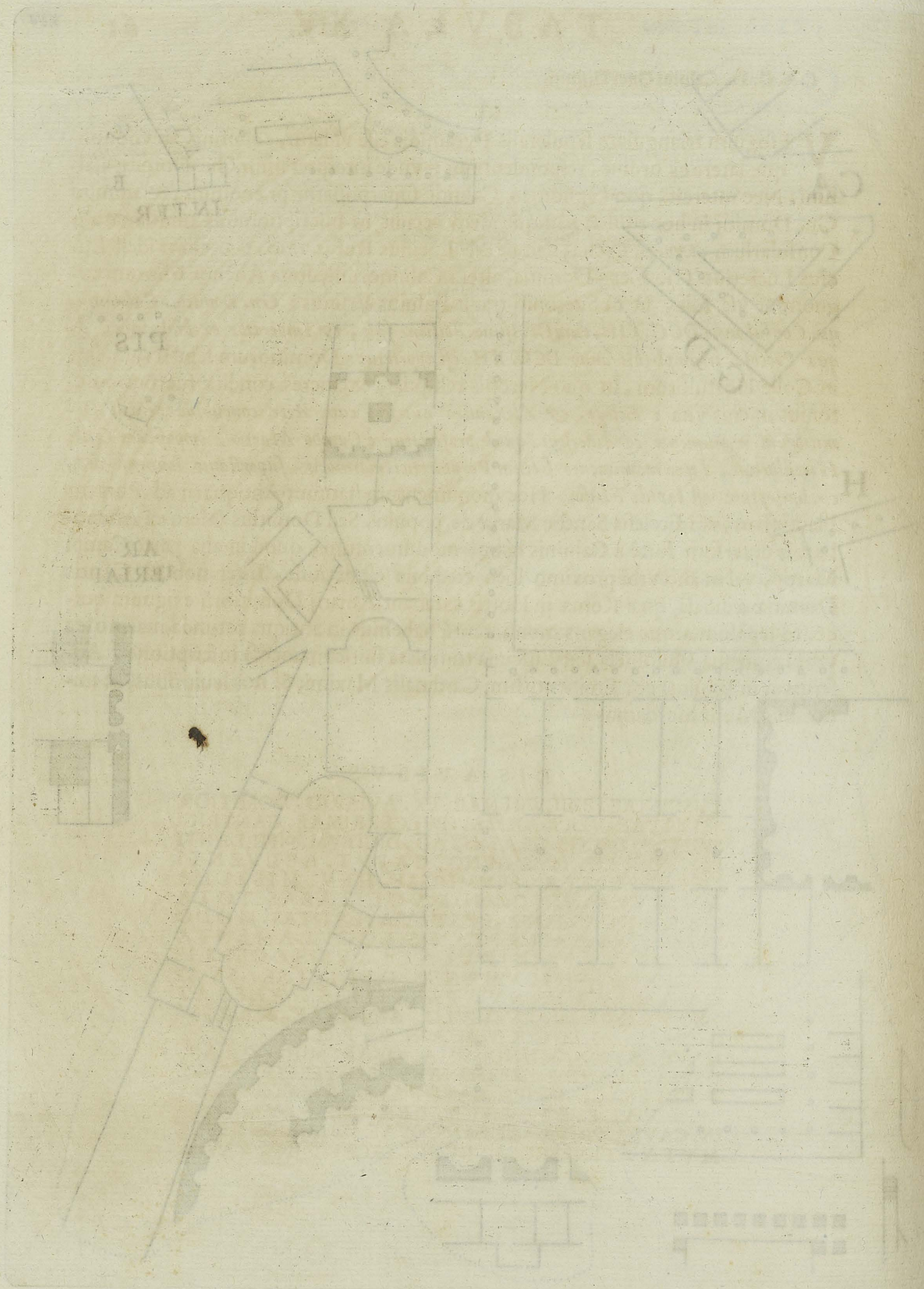
Qui locus, quodque ædificium fuerit in Tellure, non constat. Famianus Nardinus Regione IV. Templum Telluris inquirens in Foro Neruæ, aduertit Seruii verba VIII. Aeneidis: *Carinae sunt ædificia facta in Carinarum modum, quæ erant intra Templum Telluris*: Probat illud intra non importare quæ in templo sunt, sed templo adiacentia ædificia, quasi infra templum, non in templo. Assentimur Nardino, sed ampliori interpretatione, intra templum Telluris, & in Tellure idem esse, idemque significare credimus ex nostri vestigij titulo, referrique ad exteriora loca. Satis probant acta sancti Gordiani: *Clementianus præcepit ei caput amputari ante Templum in Tellure, corpusque eius proijci ante Palladis ædem*, Anastasius de Diuo Cornelio: *Quem tamen iussit ibi præsentari cum Præfeto Urbis in Interlude*, emendat Nardinus in Tellure. Idem Nardinus templum Telluris statuit ad Forum Neruæ, seu Palladium, ubi nunc ædicula sanctæ Mariæ Angelorum in via Alexandrina, quæ antiquitus tendebat ad Carinas, diuidebatque Regionem viæ sacræ, & Fori Romani: quæ via in nostro vestigio apparet.

A E D E S

Aedes duæ, quas proximas videmus, fuerint ne Telluris, & Palladis supra descriptæ, non ausim affirmare, verisimile tamen est utriusque dicatas, cum ex actis sancti Gordiani Templum Telluris à Templo Palladis non longè stetisse ad forum Palladium intelligatur.

Quoad architectonicas rationes; superioris ædis cella ex eurithmia Vitruuiana, parte quarta longior est quam lata, habetque in antis columnas angulares duas. Vitruuius lib. 3. *Prostylos omnia habet quemadmodum in antis columnas angulares duas*. Habet præterea simplices alas, & ambulationes à lateribus, simplicemque porticum in fronte, non obseruato integro ordine, & numero columnarum. Secunda ædes non habet alas à lateribus, nec regulam retinet in pronao, neque in cella; cum sua latitudine longitudinem excedat: Ante gradus utriusque ædis basis statuæ posita est.

C A. G. D. Caluini Gnei Domitij

V Estigium triangulare sepulcralis Pyramidis esse videtur, columnis ab vnoquoque latere ex ordine, respondentibus; vnde interpretamur Gn. Domitij Caluini. Nec interest, quod agnomen Caluini superponatur prænomini, & nomini Gn. Domitij in hoc titulo; namque idem accidit in inscriptionibus numismatum Consularium, RVF. M. LVCILI, nempè M. Lucilius Rufus TRIO. L. LVCRETI idest Lucius Lucretius Trio. Gens Domitia, altera Caluinorum, altera Ahenobarborum cognomine vsa fuit, vt ex Suetonio tradit Fuluius Vrsinus: *Gn. Domitius Calvinus, qui Consul anno DCC. XIII. cum C. Asinio Pollione fuit, & Imperator ex Hispania, de qua Procos. triumphauit anno DCC. XII. est appellatus*: Domitiorum sepulcrum fuit in Colle Hortulorum, in quo Neronis reliquiæ, & cineres conditæ fuerunt. Suetonius in eius vita: *Eclogæ, & Alexandra nutrices cum Acte concubina gentili Domitiorum monumento condiderunt, quod prospicitur è Campo Martio, impositum Colle Hortulorum. In eo monumento solium Porphiretici marmoris, superstante Lunensi ara, circumseptum est lapide Thasio*. Hoc monumentum statuunt Antiquarij ad Portam Flaminiam, vbi Ecclesia Sanctæ Mariæ de populo. Sed Domitius Nero ex Ahenobarbis diuersum fortè à Caluinis habuit monumentum; quod in alia parte Campi Martij, vel in alio vrbi proximo loco credibile est extitisse. Inter nobilia Gentis Domitiæ ædificia, quæ Romæ in Hortis extabant, Auiarij Domitiorū exiguum quiddē, sed lepidum, atque elegans monumentū habemus in antiqua rotunda, marmorea urnula, in qua Philomela, seu Luscinia tumulata fuit, cum iocosa inscriptione. Adferuatur in Bibliotheca Eminentissimi Cardinalis Maximi; & nos leuioribus, ac mitioribus Musis hic damus.

D I S A V I B V S

LVSCINIAE. PHILVMENAE. EX. AVIARIO. DOMITIOR
SELECTAE. VERSICOLORI. PVLERRIMAE. CANTRICI
SVAVISS. OMNIB. GRATIS. AD. DIGITVM. PIPILLANTI
IN. POCVLO. MVRRHINO. CAPVT. ABLVENTI
INFELICITER. SVMMERSAE. HEV. MISELLA
AVICVLA. HINC. INDE. VOLITABAS. TOTA
GARRVLA. TOTA. FESTIVA. LATITAS. MODO
INTER. PVLLA. LEPTYNIS. LOCVLAMENTA
IMPLVMIS. FRIGIDVLA. CLAVSIS. OCELLIS
LICINIA. PHILVMENA. DELICIAE. SVAE
QVAM. IN. SINV. PASTILLIS. ALEBAT
IN. PROPRIO. CVBICVLO. ALVMNAE. KARISS
LACRVMANS. POS
HAVE. AVIS. IOCVNDISSIMA. QVAE. MIHI. VOLANS
OBVIA. BLANDO. PERSONANS. ROSTELLO. SALVE
TOTIES. CECINISTI. CAVE. AVIS. AVIA. AVERNA
VALE. ET. VOLA. PER. ELISIVM
IN. CAVEA. PICTA. SALTANS. QVAE. DVLCE. CANEBAT
MVTA. TENEBROSA. NVNC. IACET. IN. CAVEA

INTER

INTER. Intermontium, Inter Aggeres, vel inter Lignarios.

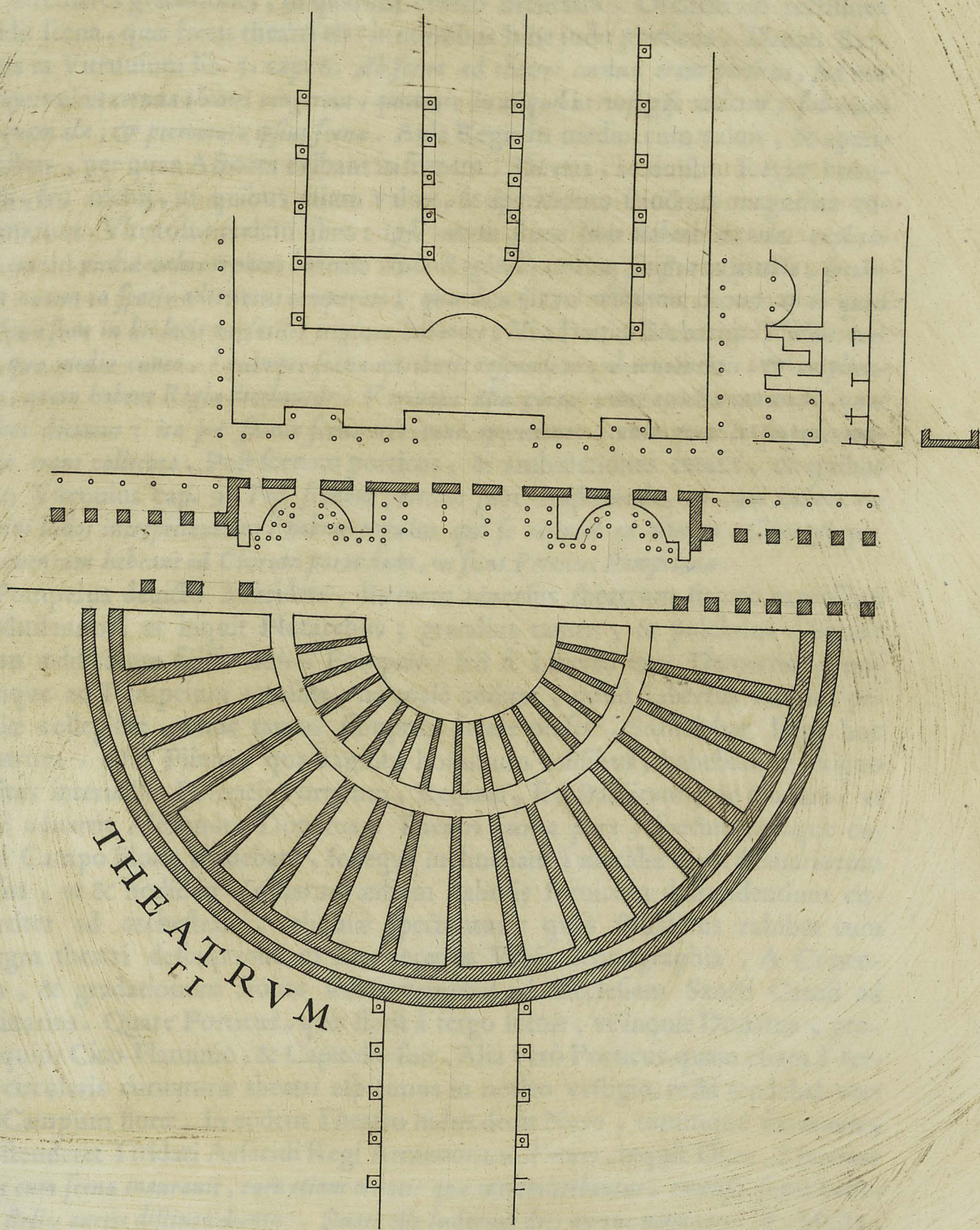
P I S. Templum, seu ædes Opis in Capitolio.

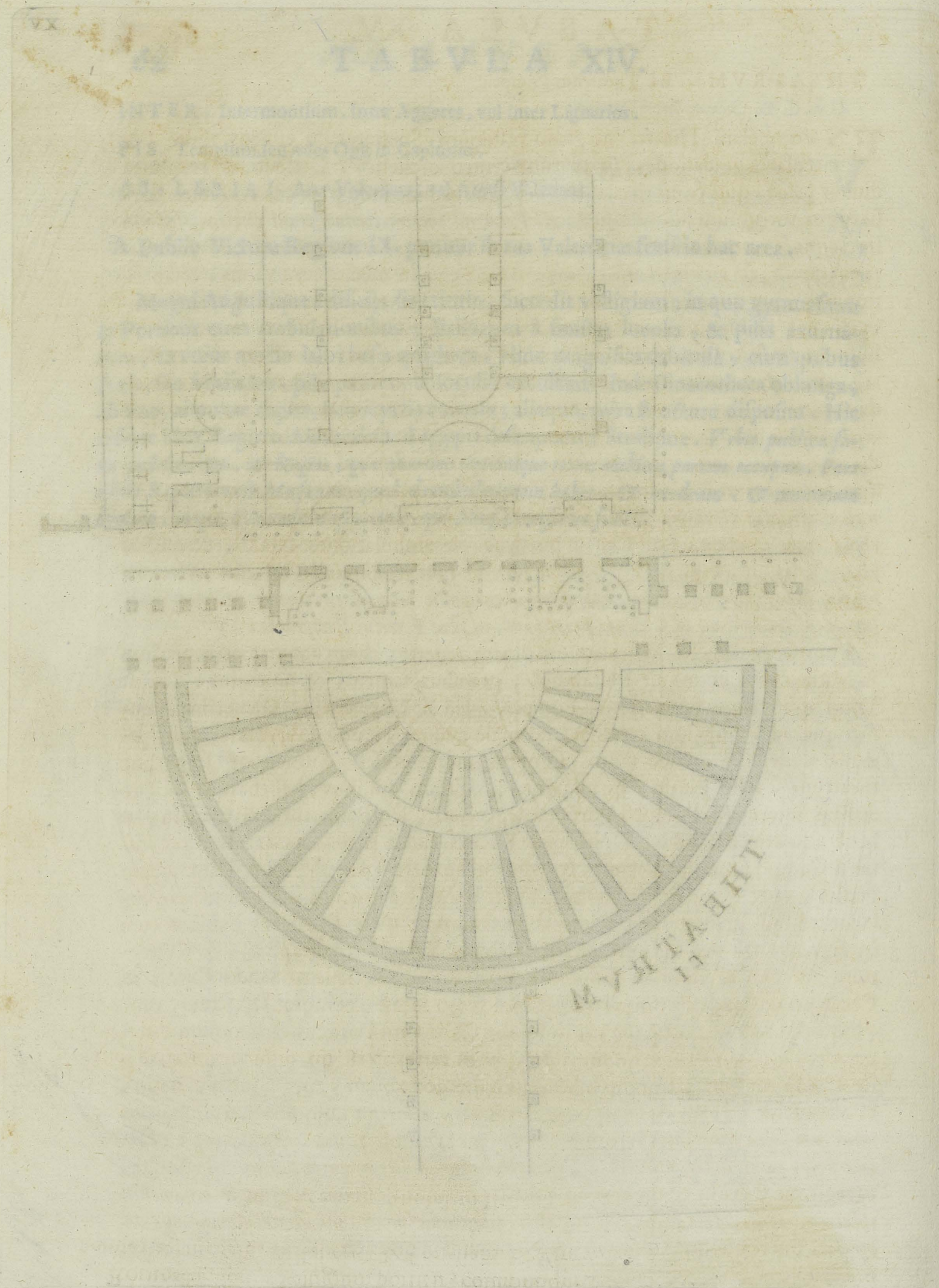
A R. L E R I A I. Area Valeriana, vel Arcus Valeriani.

A Publico Victore Regione IX. ponitur statua Valeriana: fortè in hac area.

Magni Augustique ædificij, sine titulo, succedit vestigium; in quo gymnasium & Porticus cum ambulationibus; Balineum à sinistra loculis, & pilis exornatum, in cuius medio labri basis quadrata. Hinc magnifica cubicula, cum quibus Aula, seu Musæum, pilis pariter, & loculis excultum. Inde Pinacotheca oblonga, ab vno, alteroue capite, hemicyclis curuata; aliaque, mira structura disposita. Hic referre libet Regiam Alexandriae Aegypti descriptam à Strabone. *Urbis publica facina pulcherrima, & Regias, quæ quartam tertiamque totius ambitus partem occupant. Pars etiam Regiarum est Musæum, quod deambulationem habet, & exedram, & maximam domum, in qua Cenaculum est eorum, qui Musæi consortes sunt.*

M T A . T E N E B R O S A . N V N C . I A C E T . I N . C A V A
I N C A V A . P R O C T A . S A L T A N S Q V A E D V L C E C A N E B A T
V A L E . R T . V O L A . P E R . E L I S I V M
T O T I E S . C E C I N S I . C A V E . A V I A . A V E R N A
O V I A . R E A N D O . P E R S O N A S . R O S T R I O . S A L V E
H A V E . A V I S . I O C V N D I S I M A . Q V A E . M I N I . V O L A N S
I N . P R O P R I O . C A N I C I O . A L V M N A E . K A R I S S
Q V A M . I N . S I N Y . P A S T I L I S . A L E B A T
L I C I N I A . P H I L V M E N A . D E L I C I A E . S V A E
I M P V M I S . P R I O D V L A . C L A V S I O C E L L I S
I N T E R . P V L A . L E P T Y N I S . L O C V L A M E N T A
G A R R V L A . T O T A . F E S T I V A . L A T I T A S . M O D O
A V I C V L A . M I N C . I N D E . V O L I T A B A S . T O T A
I N T E R I O R . S W M M E R S A E . H E V . M A S T I L I A
I N . T O V L O . M A K R I N O . C A P V T . A L I . V E N T I
S V A G E S . O M N I S . G R A T I S . A D . D I G I T V M . P R I L A N T I
S E L E C T A E . V E R S I C O L O R I . P A L C E R I M A E . C A N T I C I
I V S C E N A E . P H I L V M E N A E . E X . A V I A R I O . D O M I T I O R

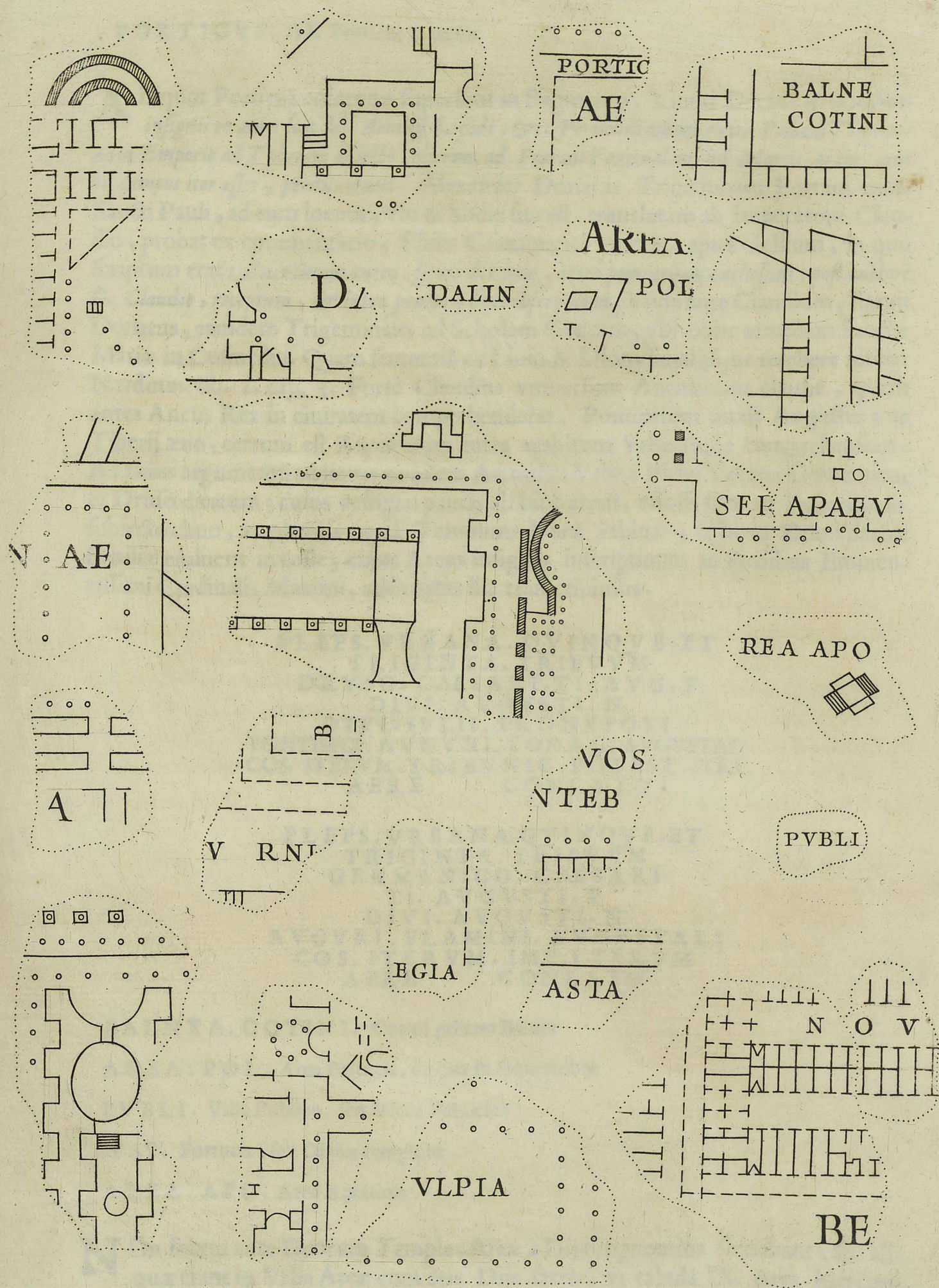

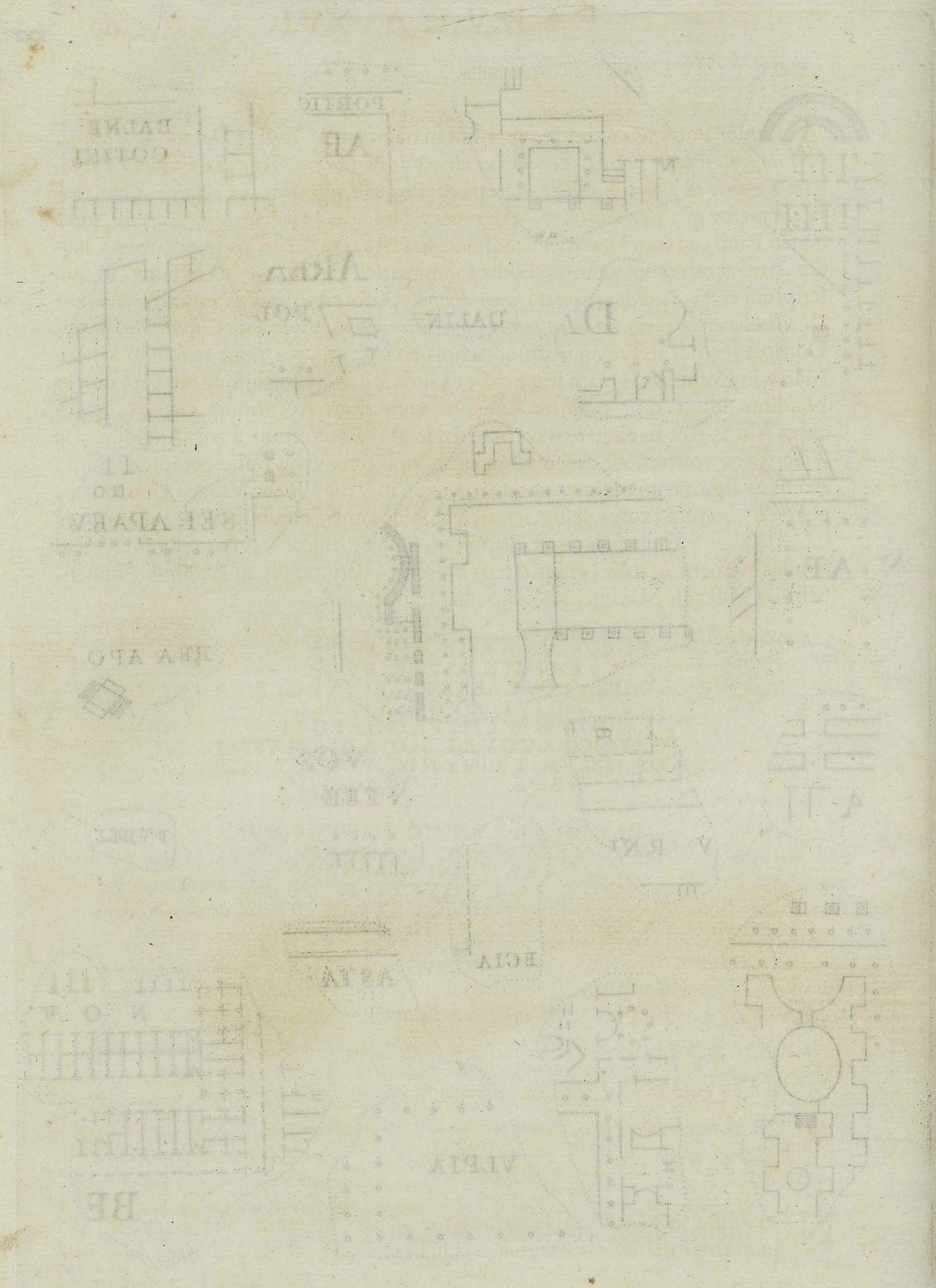
THEATRVM . . . EI Theatrum Pompeij

EN Pompeiani Theatri integrum vestigium. Spectatorum cuneos aspice, & circulares gradationes; in quarum centro orchestra. Orchestram rectilinea diuidit scena, quæ frons theatri est: in cornibus hinc inde porticus. Daniel Barbarus in Vitruuium lib. 5. cap. 6. *Ab scena ad theatri cornua erant porticus, sed non ita consinui ut cornua theatri tangerent, quamuis in aliquibus vestigijs videtur; sed erant tamquam ale; & pteromata ipsius scenæ.* Aula Regia in medio cum valuis, & aperitionibus, per quas Actores exhibant in scenam. Dextra, ac sinistra Regiæ hemicycli, seu nichij, in quibus etiam valuæ, & aperitiones structura magnifica columnarum. Vitruuius eodem libro: *Ipsæ autem scenæ suas habent rationes explicatas, ita uti mediæ valuæ ornatus habeant Aule Regiæ, dextrâ, ac sinistra hospitalia, secundum autem ea spatia adornatus comparata; quæ loca Græci Θεῶντες dicunt ab eo quod machine sunt in his locis versatiles trigonos habentes:* Vbi Daniel Barbarus: *Valuæ mediæ, quæ medio cuneo, è quinque scenæ attributis respondent, ab ornamentis, & amplitudine, quam habent Regiæ dicebantur. Vtrinque aliæ portæ erant concharum modo, quas nichios dicimus: ita pro fronte scenæ tres erant aperitiones, ante quas in singulis machine erant collocatæ. Post scenam porticus, & ambulationes extant, de quibus idem Vitruuius cap. 9. Post scenam porticus sunt constituendæ, uti cum imbres repentini ludos interpellauerint, habeat populus quò se recipiat ex theatro, Choragique laxamentum habeant ad Chorum parandum, ut sunt Porticus Pompeianæ.*

Pompeius deuicto Mitridate, Romam reuersus theatrum struxit expressum è Mitilenæo, ut inquit Plutarchus; grandius tamen, & pulchrius. Scribit Dion ædificatum fuisse non à Pompeio, sed à Liberto eius Demetrio, nomenque ad Pompeium retulisse, ne malè audiret, quod Libertus tantum pecuniæ collegisset, vnde tantos sumptus facere posset. Sufficiebat largè hoc theatrum, teste Plinio, quadraginta hominum millibus, habebatque exiguo diffitas interuallo, Pompeij Porticum, Regiam, seu Basilicam, & Curiam, ut benè aduertit Alexander Donatus. Theatri curua pars, spectatorumque cunei à Campo Floræ tendebant, se seque inclinabant à meridie viam Clauariorum versus, ut & hodie in Vrsinarum ædium stabulis fornicum descendendum circulariter ad orchestram, reliquæ spectantur: quas Bufalinus exhibet cum integra theatri descriptione in sua recentis Urbis Ichnographia. A Cuneorum, & gradationum fronte scena vergebat ad Ecclesiam Sancti Caroli ad Catinarios. Quare Porticus, quæ stetit à tergo scenæ, ut inquit Donatus, propinquior Cico-Flaminio, & Capitolio fuit. Alia verò Porticus, quam etiam à tergo circularis curuaturæ theatri aspiciamus in nostro vestigio, rectà tendebat versus Campum floræ. In eodem Theatro ludos dedit Nero, totumque inaurauit, ut ostenderet Tiridati Arfacidi Regi Armenorum. Totum, inquit Dion, *Theatrum intus cum scena inaurauit, auro etiam ornatis quæ intromittebantur, extensis supra velis, quæ stellis aureis distinguebantur. Quare ille ludorum dies aureus nominatus est.* Multa, egregiaque fuere in eo theatro ornamenta. Plinius: *Pompeius Magnus in ornamentis theatri mirabiles forma posuit effigies, ob id diligentius magnorum Artificum ingenijs elaboratas.* Fuere quoque Gentium, & Nationum in ipso simulacra, ut ex Suetonio, & Plinio.

PORTI-

PORTICVS. AE Porticus Aemilia

A Liquot Porticus columnæ supersunt in fragmento. Liuius Decade 4. *Aedilitas insignis eo anno fuit M. Aemilij Lepidi, &c. Porticum unam extra Portam Trigeminam Emporio ad Tyberim adiecto, alteram ad Portam Fontinalem ad Martis aram, quo in campos iter esset, perduxerunt.* Alexander Donatus Trigeminam Portam nunc Sancti Pauli, ad eum locum, vbi & hodie sita est, translata ab Imperatore Claudio, probat ex commentario, Elidis Grammatici veteris, apud Gellium, in quo scriptum erat: *Auentinum antea, sicuti diximus, extra pomoerium exclusum; post auctore D. Claudio, receptum, & intra pomoerij fines obseruatum.* Vnde ante Claudium, statuit Donatus, eandem Trigeminam ad Scholam Græcam, vbi nunc templum Sanctæ Mariæ in Cosmedin. Quam sententiâ ex Liuiio, & Dionysio, alijsque refellere nititur Nardinus lib. 1. cap. 5. Fortè Claudius vniuersum Auentinum clausit, quem antea Ancus Rex in ciuitatem comprehenderat. Pomoerium auxit Augustus; ac Tiberij æuo, certum est Auentinum intra ambitum Urbis fuisse comprehensum. Ad cuius argumentū addimus nobilem Arcum in Vrbe à Plebe Urbana Germanico, & Druso dicatum; cuius vestigia, paucis ab hinc annis, effossa sunt ad Tyberim, in subiecto cliuo, ac planicie; quâ Templum Diuæ Sabinæ, & horti Dominicanæ familiæ eminent in colle; cuius Arcus insignes inscriptiones in Aedibus Eminentiissimi Cardinalis Maximi, adseruatas hic transcribimus.

PLEPS. VRBANA. QVINQVE. ET
TRIGINTA. TRIBVVM
DRVSO. CAESARI. TI. AVG. F
DIVI. AVGVSTI. N
DIVI. IVLII. PRONEPOTI
PONTIFICI. AVGVRI. SODAL. AVGVSTAL
COS. ITERVM. TRIBVNIC. POTEST. ITER
AERE CONLATO

PLEPS. VRBANA. QVINQVE. ET
TRIGINTA. TRIBVVM
GERMANICO. CAESARI
TI. AVGVSTI. F
DIVI. AVGVSTI. N
AVGVRI. FLAMINI. AVGVSTALI
COS. ITERVM. IMP. ITERVM
AERE CONLATO

BALNEA. COTINI. Cotini priuata Balnea

AREA: POL. Area Pollucis, de qua in sequentibus

PVBLI. Villa Publica, seu Vicus Publicius

NAE. Fortunæ, seu Dianæ templum

AREA. APO. Area Apollinis

N On solum ante Deorum Tempia, Areæ à Dijs cognomina fumebant, sed aliquæ erant in Vrbe Areæ cum aris Dijs sacræ, vt tabula IX. Area Mercurij cum

cum ara à Rufo descripta, Regione prima Portæ Capenæ; & in hac tabula expressas habemus Areas Pollucis, & Apollinis cum aris: hæc verò gradibus sublimis conspicitur.

Area cum ara in Quirinali ab Imperatore Domitiano dedicata fuit, cippis, seu cancellis ferreis clausa; cuius inscriptio tiburtini lapidis è fundamentis Ecclesiæ Sancti Andreae Soc. Iesu, Pontificatu Urbani VIII. eruta fuit.

HAEC. AREA. INTRA. HANCCE
DEFINITIONEM. CIPPORVM
CLAVSA. VERIBVS. ET. ARA. QVAE
EST. INFERIVS. DEDICATA. EST. AB
IMP. CAESARE. DOMITIANO. AVG.
GERMANICO. EX. VOTO. SVSCEPTO
QVOD. DIV. ERAT. NEGLECTVM. NEC
REDDITVM. INCENDIORVM
ARCENDORVM. CAVSA

Verubus sanè clausa, ne cui liceret infra illos terminos ædificium extruere, manere, negotiari, vt ex alia inscriptione in Manutij Ortographia.

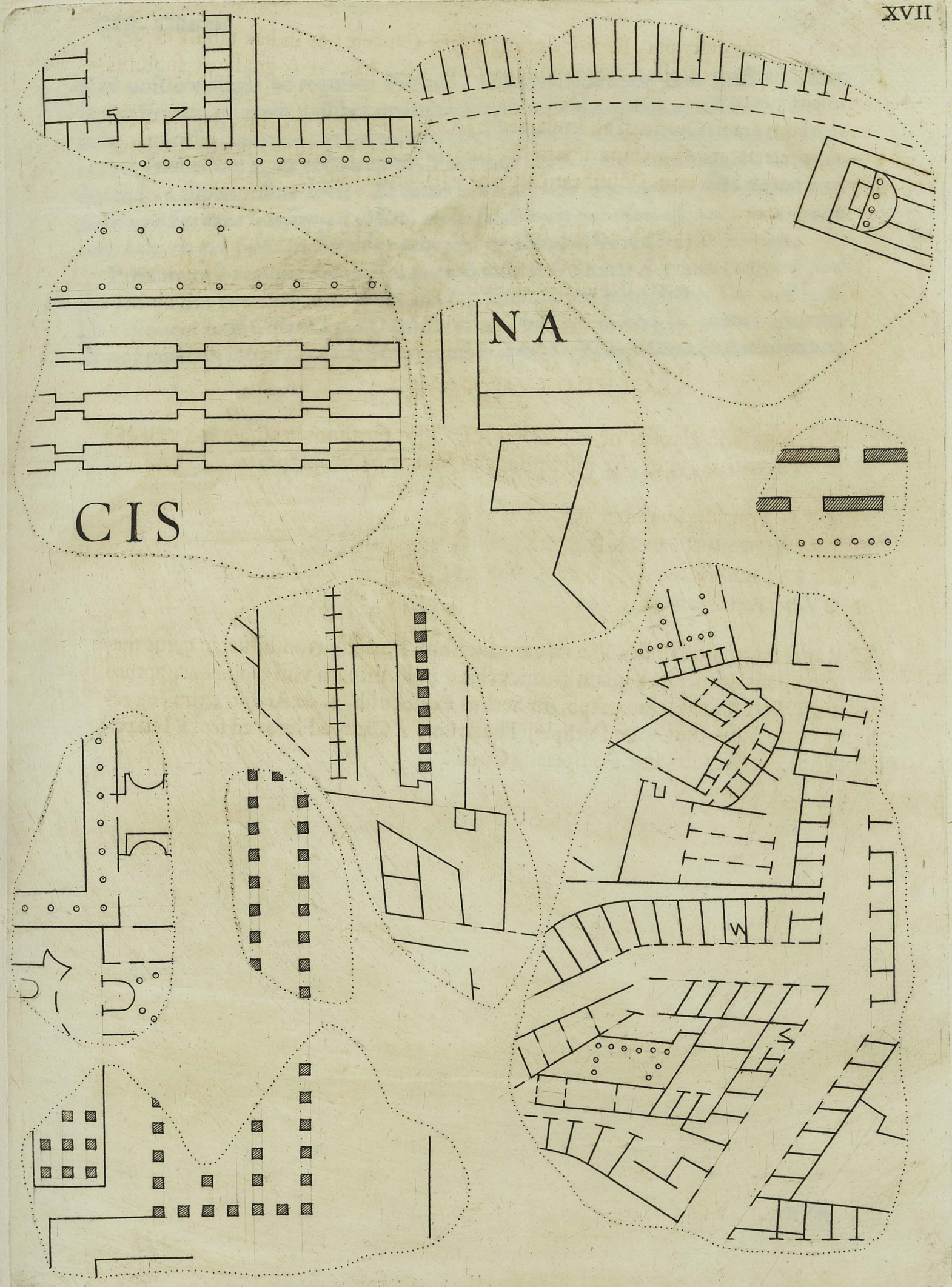
VRNI. Templum Saturni.

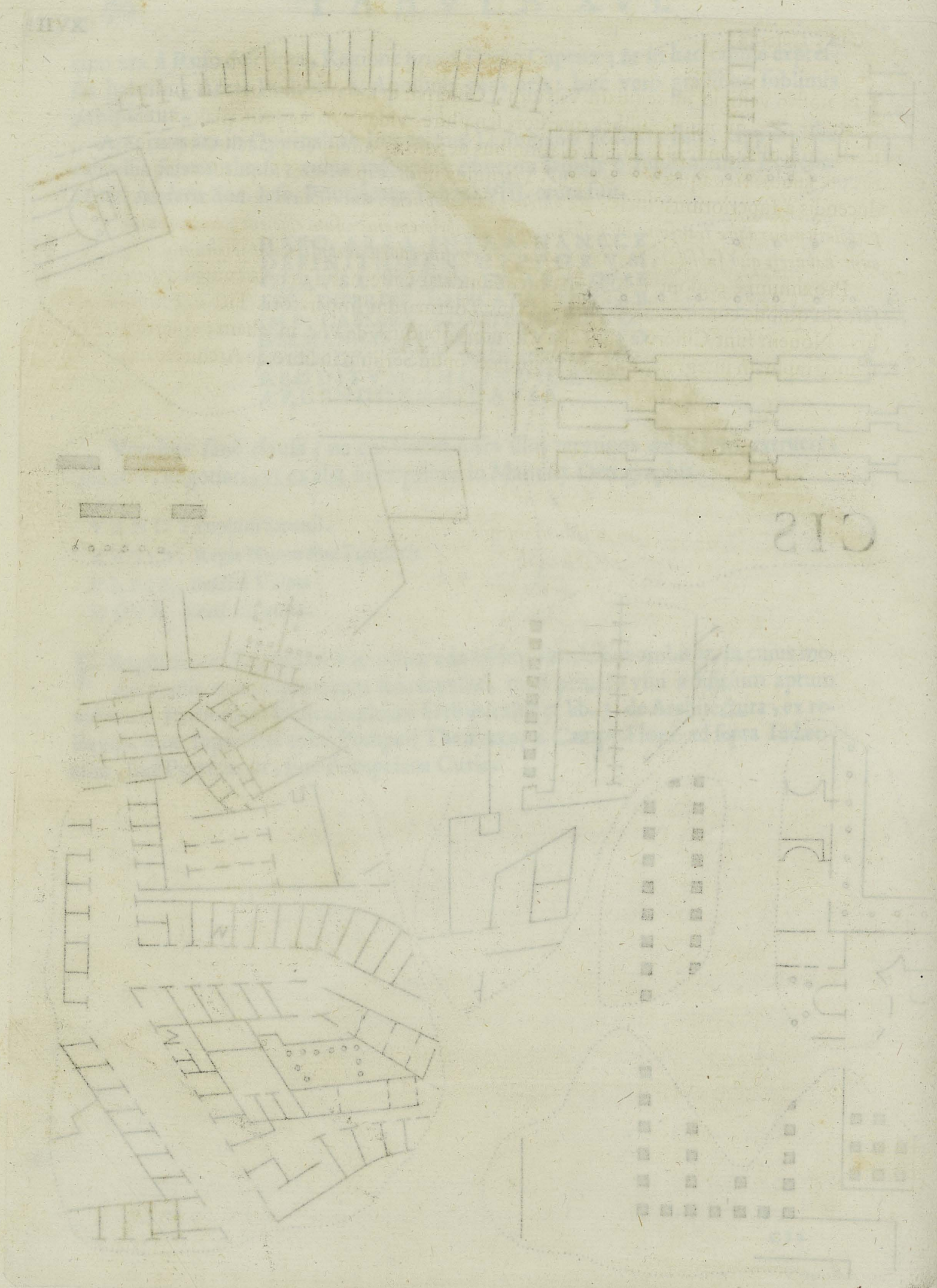
REGIA. Regia Numæ siue Pontificis

VLPJA. Basilica Vulpia

NOVA. Fortè via noua

Fragmentum sine titulo, Viæ nouæ aduersum, Porticibus ambitur, in cuius medio oualis area, supra quam hemicyclus, nulli priuato vsui ædificium aptum videtur. Per similem Ichnographiam Serlius exhibet lib. 3. de Architectura, ex reliquijs, quæ supersunt apud Pompeij Theatrum, à Campo Floræ ad septa Iudæorum, siue Porticus sit, siue Pompeiana Curia.

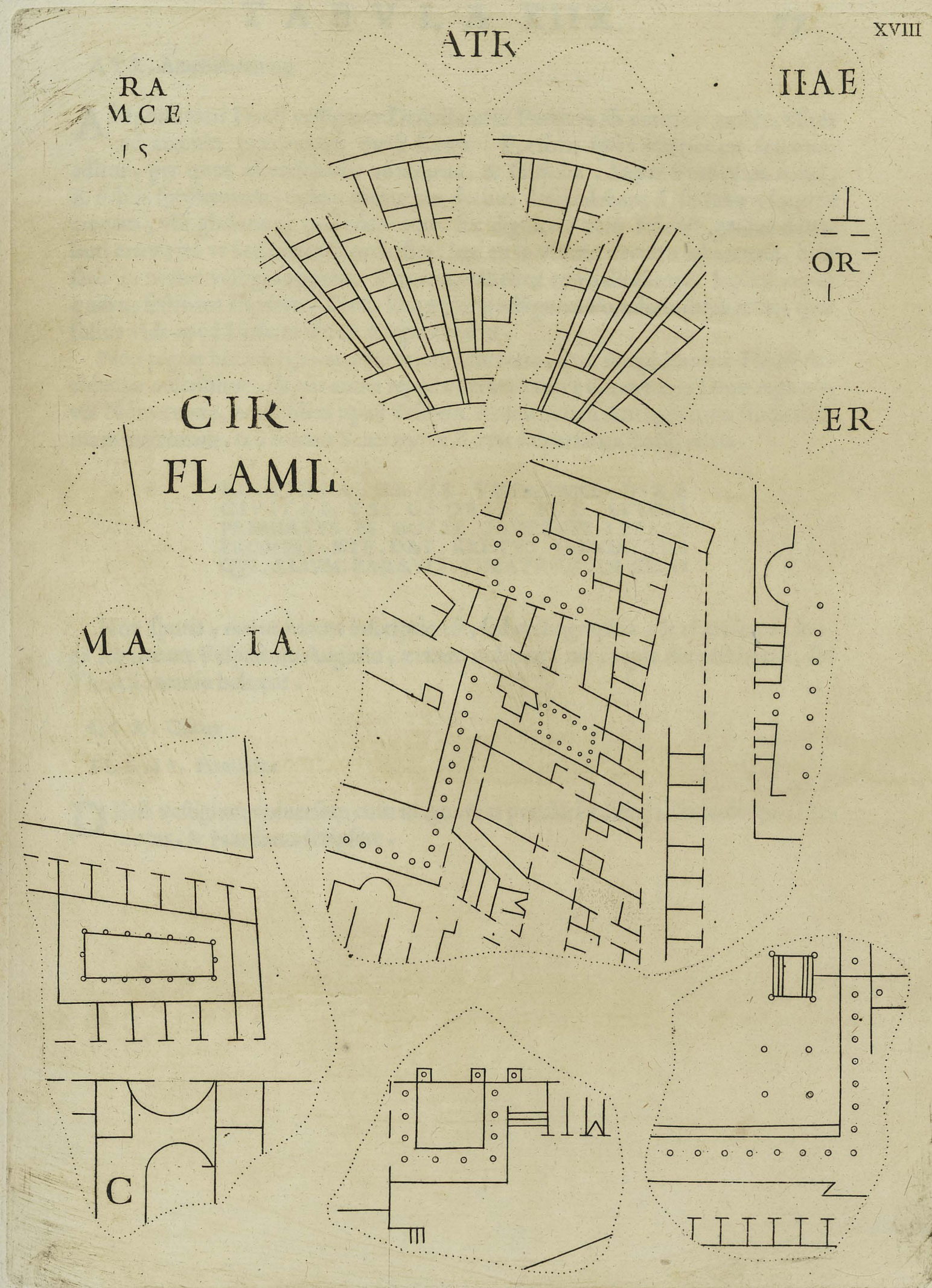

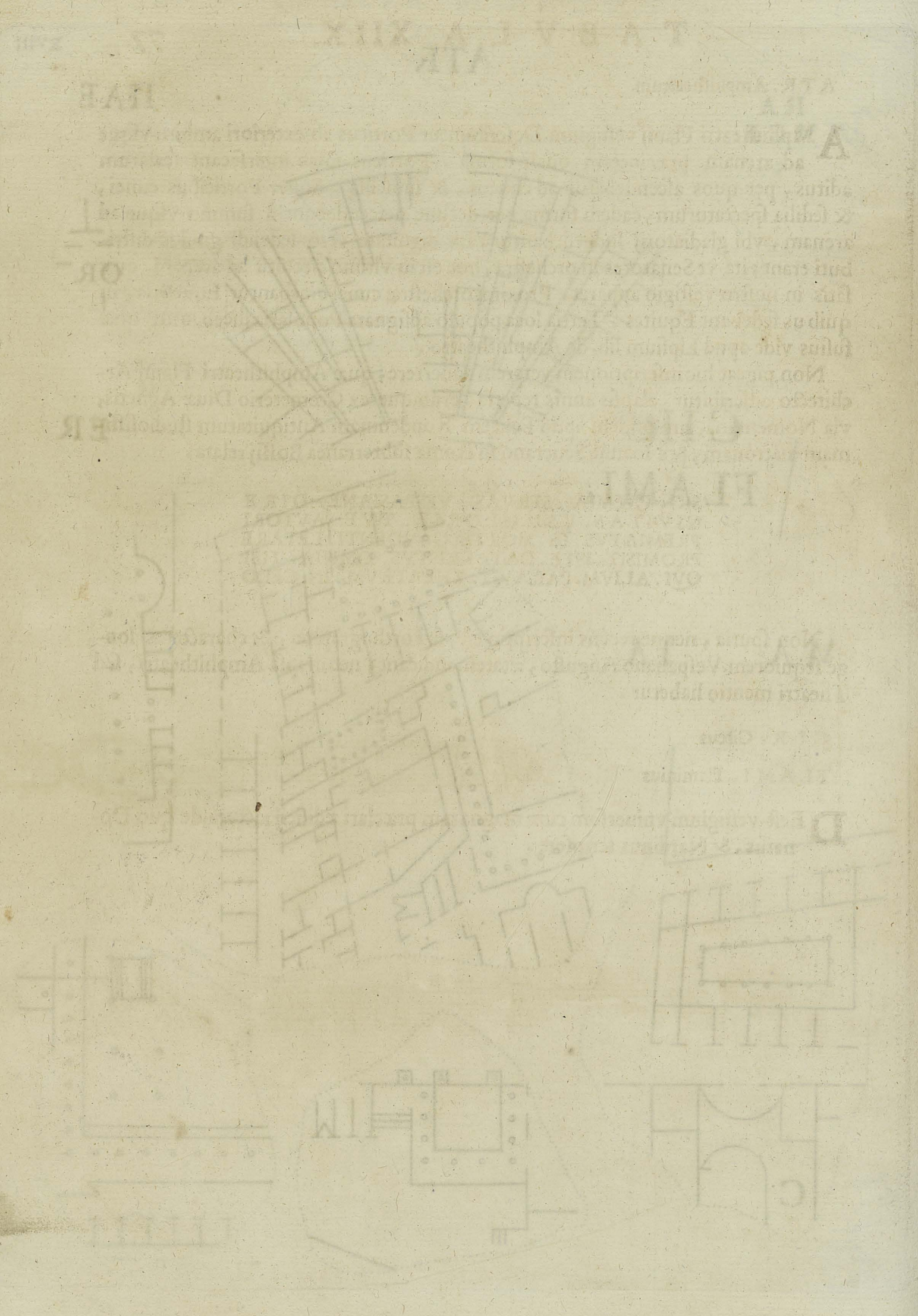
CIS. Cisternæ

IN nostro vestigio ad regulam Vitruuij, Cisternæ descriptæ sunt triplici ordine constructæ, quorum quilibet quatuor, seu plures videtur habere cisternas, interiectis cuniculis, connexas; vt percolationibus de vno in aliud receptaculum, puriores, & salubriores aquæ redderentur. Vitruuius lib.8. cap.7. cum loquitur de aquis ducendis à superioribus locis: *Ea autem loca si duplicia, aut triplicia facta fuerint, uti percolationibus aquæ transmutari possint, multo salubriorem eius usum efficient; limus enim cum habuerit quò subsidat, limpidior aqua fiet, & sine odoribus conseruabit spiritum.*

Proximum è regione vestigij fragmentū indicat Cisternas Titianas (vulgò *le sette sale*) in quibus continebantur aquæ ad vsus Thermarum Imperatoris Titi in Esquilij. Nouem sunt Cisternæ cum aperitionibus obliquis de vna in aliam; quarum ichnographiam integrā, & rationes cognosces apud Serlium in libro de Architectura.

In nostro vestigio ad regulam Vitruvii, Cisterae descriptae sunt triplici ordine
construere, quorum quilibet quatuor seu plures videtur habere cisteras, inter-
icis cuniculis, connexas; ut percolationibus de uno in aliud receptaculum, purio-
res, & salubiores aquae redderentur. Vitruvius lib. 8. cap. 7. cum loquitur de aquis
ducendis & superioribus locis: Et autem facta si habuerit, aut triplicis facta fuerint, ut
percolationibus aquae transirentur possent, multis salubrioribus cisternis efficiantur; limus enim
cum habuerit quae subsistat, impeditur aqua facta, & sine eductis conservabitur purior.
Proximum est regione vestigii fragmentis indicat Cisteras Titianas (vestigio si sine
sals.) in quibus continebantur aquae ad usus Thermarum Imperatoris Titii in Esqu-
ijs. Nomen sunt Cisterae cum apertionibus obliquis de vna in aliam; quarum
ichnographiam integram, & rationes cognoscere apud Serlium in libro de Architectura.

A T R . Amphitheatrum

Amphitheatri Flauij vestigium. Describuntur Porticus ab exteriori ambitu vsque ad arenam præcinctam ouali forma . Porticus ipsas interfecant scalarum aditus , per quos ascendebatur ad cuneos , & subsellia . Super Porticibus cunei , & sedilia spectatorum , eadem forma per decliue descendebant à summo vsque ad arenam , vbi gladiatorij ludi edebantur . Ex dignitate verò sedendi gradus distributi erant ; ita vt Senatores in orchestra , hoc est in vltimo circuitu ad arenam , quæ satis in nostro vestigio apparet . Proximi orchestræ cunei dicebantur Equestria , in quibus sedebant Equites . Tertia loca populo adsignata Popularia dicebantur , quæ fusius vide apud Lipsium lib. de Amphitheatro .

Non pigeat hîc inscriptionem veterem aduertere , quæ Amphitheatri Flauij Architecto adscribitur , elapsis annis reperta , erutaque ex Cœmeterio Diuæ Agnetis , via Nomentana , iam pridem apud Felicem Rondeninam Antiquitatum studiosissimam matronam , & à Ioanne Seuerano in Roma subterranea Bossij relata .

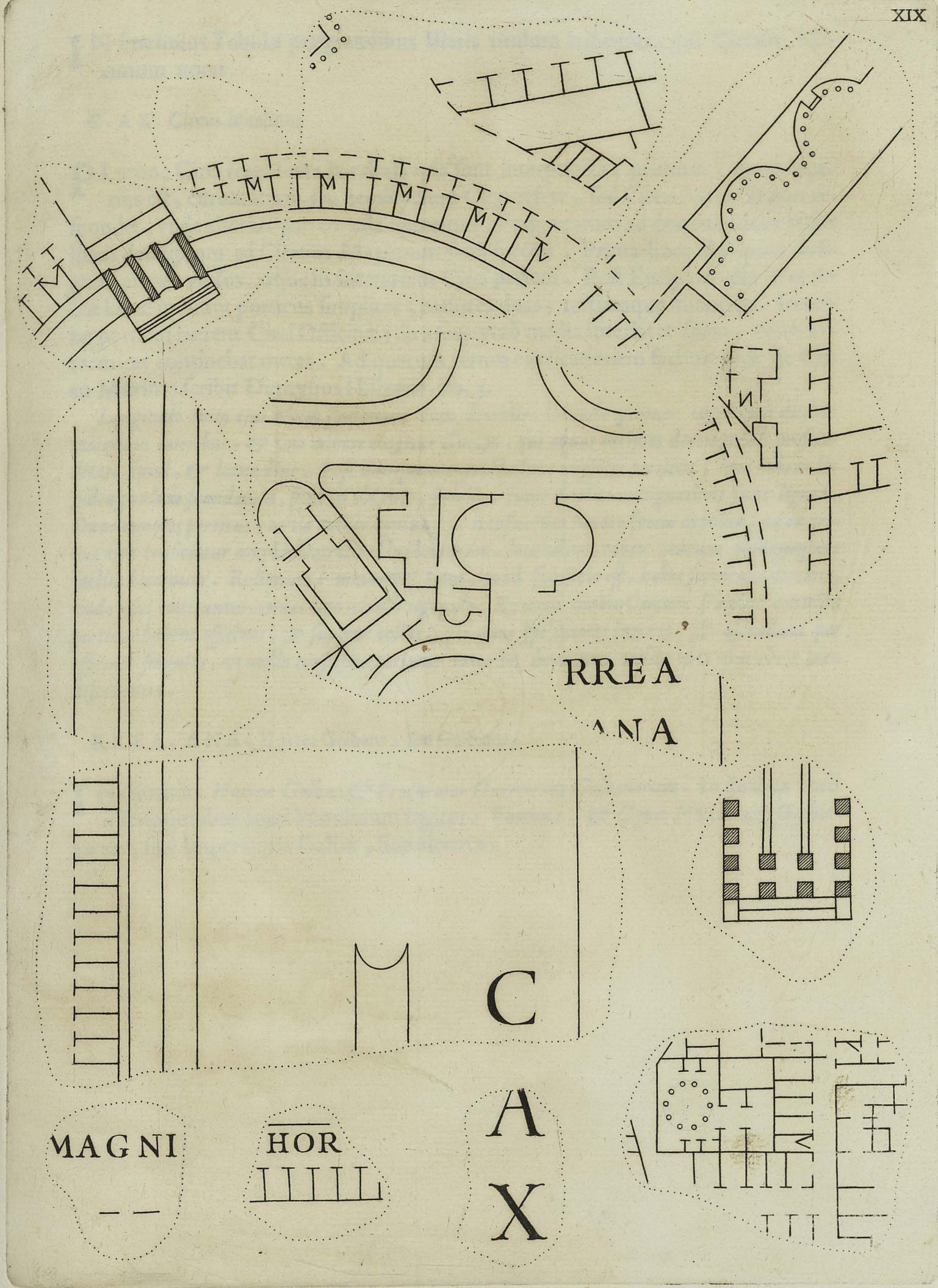
SIC . PREMIA . SERVAS . VESPASIANE . DIRE
CIVITAS . VBI . GLORIE . TVE . AVTORI
PREMIATVS . ES . MORTE . GAUDENTI . LETARE
PROMISIT . ISTE . DAT . KRISTVS . OMNIA . TIBI
QVI . ALIVM . PARAVIT . THEATRVM . IN . CELO

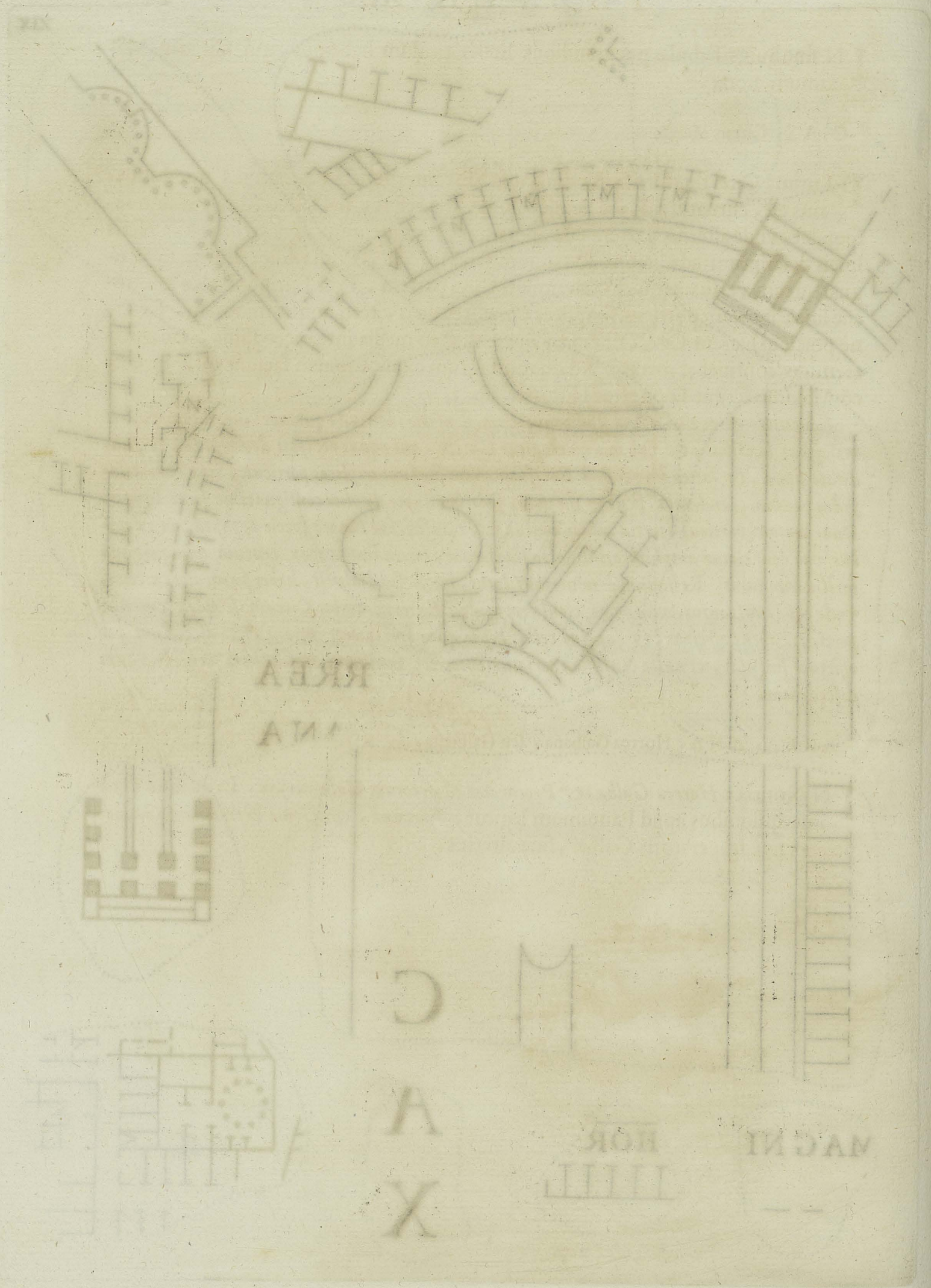
Non spuria , neque recens inscriptio est , sed orthographia , & characteres longè sequiorem Vespasiano Augusto , ætatem indicant ; nec in ipsa Amphitheatri , sed Theatri mentio habetur .

C I R . Circus

F L A M I . Flaminus

Dest vestigium vniuersum cum magna tam præclari ædificij iactura , de quo Donatus , & Nardinus scripsere .

IN fine huius Tabulæ prægrandibus literis titulum habemus, qui Circum Maximum notat.

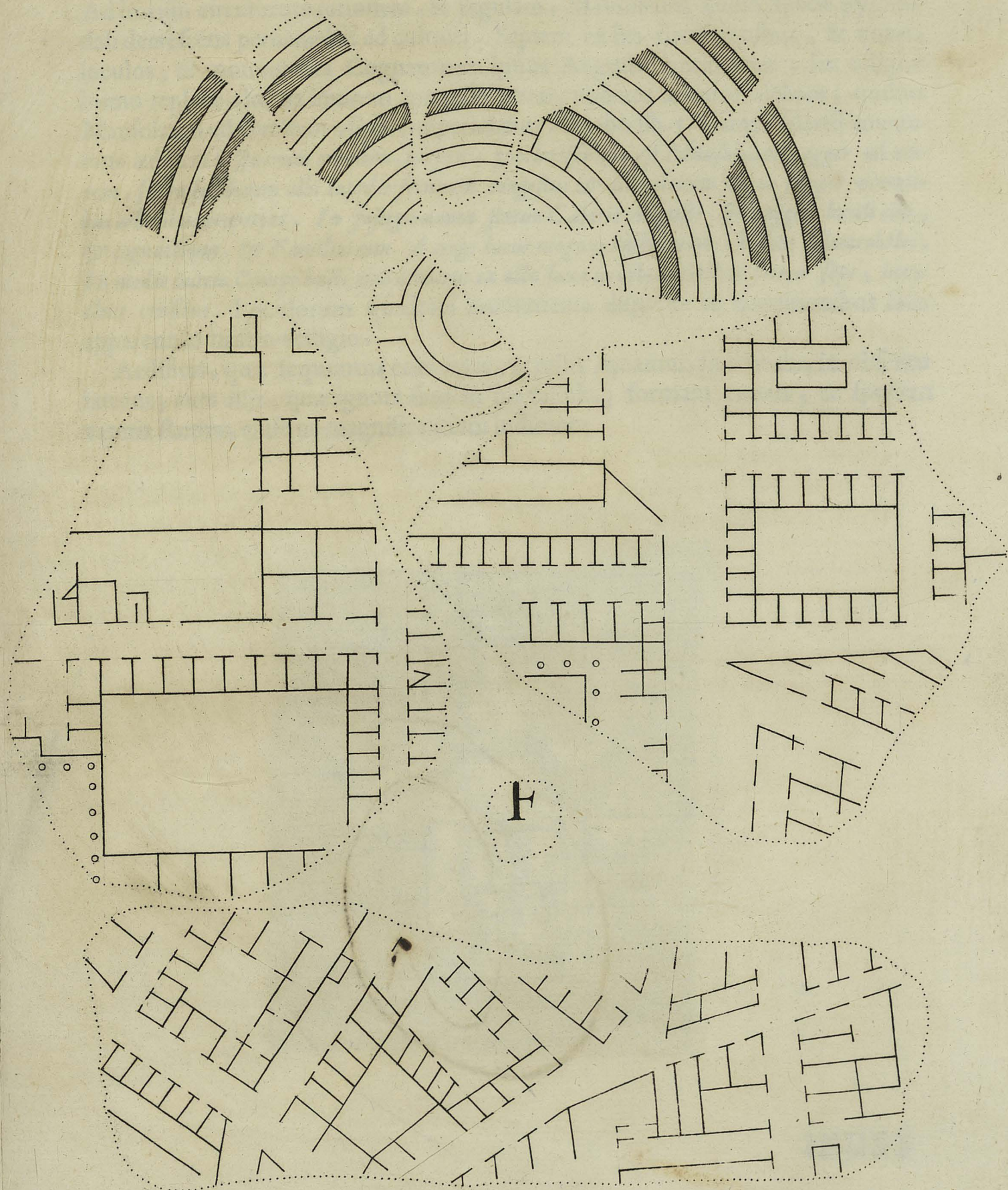
C. A X. Circus Maximus

PLurima Circi fragmenta in tabula ipsa sunt interpuncta; primum, quod superius est, curvaturam, seu hemicyclum Circi refert, sed Circo Maximo non respondet, unde alterius partem esse opinamur. Fragmentum ad dextrum latus rectis lineis descriptum ad Circum Maximum sanè spectat. Prima linea Euripum designat, aream versus, atque in interiorem Circi partem. Post Euripum aliæ tres rectæ lineæ indicant porticus simplices; maiores duas, tertiamque minorem. Externè porticui hærent Circi Officinæ: in arena verò media interiacet spina, cuius extremitas continebat metas. Ad quarum rerum explicationem faciunt quæ de Circo Maximo scribit Dionysius Historiar. lib. 3.

Longitudo enim eius trium stadiorum cum dimidio, latitudo quatuor iugerum à duobus maioribus lateribus, & uno minore cingitur Euripo, qui aquas recipiat decempedali profunditate simul, & latitudine. Post Euripum extructæ sunt triplices porticus, imæ habent lapidea paulum scandentia, sicut in theatris, sedilia, super duplici contignatione sunt lignea. Duas maiores porticus, tertia minor coniungit, transversim lunata specie apposita, ut ex tribus una conficiatur amphitheatralis octo stadiorum, latitudine, capax centum quinquaginta millia hominum. Reliquum è minoribus latus, quod subdiale est, habet fornicatos carceres, unde equi emittuntur, omnes uno clauso repagulo. Externè ambit Circum simplex contecta porticus habens officinas, & supernè cellas, per quas spectatores intrant, & ascendunt per officinas singulas, ut nulla confusio exoriat inter tot hominum millia tum venientia tum discedentia.

R R E A. A N A. Horrea Galbana, seu Galbiana.

IN Notitia: *Horrea Galbæ, & Procurator Horreorum Galbanorum*. In duabus verò inscriptionibus apud Panuinum legitur: *Fortuna, & Genio Horreorum Galbianorum*; siuè Imperatoris Galbæ, siue alterius.

Handwritten signature or mark in the bottom right corner.

H Vius vltimæ tabulæ primum fragmentum, sine titulo, forma rotunda, ac circuiti-
onibus tredecim descriptum, Mausolei, Augusti vestigium esse Bufali-
nus, alijque sentiunt; quamvis Marlianus tres tantum circumferentias, & ambi-
tus agnouerit. Opus sanè omnium, quæ extabant in Campo Martio, præclarissi-
mum, quod sua mole, velut aggere, Tyberim pertingebat. Quasi mundi zonas
dispositos circulos aspicimus; ita vt maior minorem includat vsque ad centrum.
Ad horum circulorum rationem, & regulam, Mausoleum ipsum specie pyrami-
dali decrescens perueniebat ad culmen. Septem ex his circuiti-
onibus, & zonis, loculos, & monumenta Cognatorum ipsius Augusti continebant; sex reliquæ
humo repletæ, alterna inuicem congeriæ terræ, virentes arbores alebant; quibus
Mausoleum ad verticem vsque cooperiebatur. Strabo lib. 5. Campi Martij enume-
rans ædificia: *Quorum omnium, inquit, præclarissimum est Mausoleum, agger ad am-
nem, supra sublimem albi lapidis fornicem congestus & ad verticem vsque semper virenti-
bus arboribus coopertus. In fastigio aenea statua Cæsaris Augusti. Sub aggere loculi eius, &
cognatorum, & Familiarium. A tergo lucus magnus ambulationes habens admirabiles. In medio autem Campo busti eius ambitus ex albo saxo in orbem cinctus ferrea sepe, intus
alnis confitus. Loculorum quadrata monumenta disposita in circuiti-
onibus satis apparent in nostro vestigio.*

Aedificia, quæ sequuntur cum areis, & cellis, quamvis sine titulis, in obscuro
lateant; cum alijs, quæ ignota sunt in his tabulis; formam tamen, & speciem
veteris Romæ, eiusque magnificentiam indicant:

INDEX

INDEX RERVM.

QVÆ IN

FRAGMENTIS VESTIGII

VETERIS ROMÆ,

EORVMQVE NOTIS.

CONTINENTVR.

A

ADONEA.	47	Area cum ara in Quirinali.	70
Adonidis nomen apud Ouidium.	48	Alexander Seuerus instaurauit.	
AEDIS HERCVLIS MVSARVM	9. 10	Aqueductus Aquæ Martiæ.	40
AEDIS. IOVIS In porticibus Octauie.	9	ARMAMENTARIA. 15.	35
Instaurata ab Hadriano.	ibid.	Aniariū Domitiorum.	61
AEDIS. IVNONIS.		Atrium in Aedibus.	5
In porticibus Octauie.	ibid.	ATRIVM. LIBERTATIS.	27
Aedes Palladis in foro Nerva.	57	Aula Adonidis.	47
AEDIS. OPIS	62	Aula Regia in Theatro.	65
Aedes Telluris in foro Nerva.	57		
vide Templum.		B	
Aedium Palatinarum magnificentia.	47	BALINEVM. AMPELIDIS.	39
Aedes Romanorum nobilium. 5.	31	BALNEVM. CAESARIS.	31
Ale in sacris Aedibus. 5	57	BALNEVM. SVRAE.	20
Ambulatio circa cellam sac. Aedium.	5	BALNEA. COTINI.	69
AMPHITHEATRVM.	77	Balnea ad solem exposita.	23
Anemone flos apud Ouidium.	48	Balnea Virorum, ac Mulierum.	ibid.
Apollo Sandalarius.	19	BASILICA. AEMILI.	27
AQVEDVCTIVM.	11	BASILICA. LICINII.	15
Aqueductus Aquæ Claudie.	11	BASILICA. VVLPIA.	79
Aqueductus Aquæ Martiæ restituti à			
Traiano 39. ab Alexandro Seuero.	40	C	
Arcus seu Ianus ad Porticum Octauie.	10	Capitolium.	20
Arcus Germanico, & Druso	69	CASTRA. MISENATIVM.	15
AREA. APOLLINIS cum ara.	69	Castra Peregrina.	15
AREA. MERCVRII cum ara.	40	Castellum Aquæ Martiæ cum trophæis	
AREA. POLLVCIS	69	Traiani.	39
AREA. RADICARIA.	48	Cauedium in Aedibus.	31
AREA. VALERIANA.	62	Ciceronis locus illustratus.	27
		CIRCVS. FLAMINIVS	77
		CIRCVS. MAXIMVS	81

Circi

Circi officina.	ibid.	HORREA. CANDELARIA.	40
CISTERNAE.	73	HORREA. LOLLIANA	6
Cisternae Titianae.	ibid.	Horrea publica, & priuata ad varios usus.	6
CLVVS. VICTORIAE	19	HORTI. CELONIAE. FABIAE	44
Classiarj dimissi honesta missione ac ciuitate donati.	15	Horti Gallieni.	15
Columnatio in lateribus fronte & postico	5	HORTI. PALLANTIANI	40
Columnae contra antas 10,	57	I	
DOMVS. CORNIFICIA	5	IN TELLVRE	57
Cornua scenae	65	In Tellure locus extra Templum Telluris	57
CVRIA. IVLIA	53		
D			
DELVBRVM. MINERBAE. Captae	5	L	
Dieta Domitiani.	47	LAVACRVM. AGRIPPINAE	23
Dipteros columnatio duplex.	5	Liciniana Basilica.	16
DOMVS. CILONIS	35	Lolliani sub Seuero.	6
Domus stellae Consulis	27	Lollianus qui, & Gentianus Consul cum Basso.	6
Domus interior	31	LVDVS. MAGNVS	48
Domus Romanorum nobilium .5.	31	M	
E			
Ecclesia sanctae Mariae Aegyptiacae olim Templum fortune virilis.	24	Marci Agrippae magnificentia.	44
S. Mariae in Porticu olim Iunonis.	9	MACELLVM.	49
S. Nicolai olim Iouis.	ibid.	Macellum Neronis.	ibid.
S. Stephani ad Tiberim olim Matutae	24	MAVSOLEVM. AVGVSTI	85
Euripus in Circo	81	MONVMENTA. MARIANA	39
F			
Fabius Cilo, eiusque munia sub Seuero	36	Muri Vrbs instaurati ab Arcadio & Honorio.	11
Fastigium in porticibus.	10	MVTATORIVM.	47
Fons Lollianus.	6	N	
G			
Gallieni Basilica, & Horti in Esquiljjs	15	NAVALEM	20
GRAECOSTASIS.	35	Nummus Alexandri Seueri cum Castello Aqae Martiae.	40
Gynaeceum.	47	Nummus Neronis.	49
H			
HECATONSTYLVM. 33.	10	O	
Hecatonstylum in Hostilium seu Curiam Hostiliam corrupte	53	Orchestra in Teatro.	65
		In Amphitheatro.	77
P			
		Palatium Licinianum.	16
		Perypteros.	5
		Per-	

<i>Peristylia duplicia in Aedibus.</i>	31	<i>fundator Imperij cognominatus.</i>	1
<i>Pictura antiqua insignis.</i>	16	<i>Ichnographiam Urbis in templo Romuli locavit ibid. &</i>	19
<i>Pinacotheca.</i>	62	<i>Septizonium.</i>	11. 31
<i>Piscina.</i>	23	<i>SERAPAEVM. Vide tab. XVI.</i>	
<i>Plinij locus illustratus.</i>	9	<i>Statua Apollinis Sandalarij.</i>	19
<i>Porta Trigemina ante Claudium.</i>	65	<i>Statua Apollinis in Vaticano.</i>	ibid.
<i>PORTICVS. AEMILIA.</i>	69	<i>Statua in vestibulo sac. aedium.</i>	10
<i>Porticus Metelli cum duabus Aedibus.</i>	10	<i>Statuae celebres in Thermis.</i>	23
<i>PORTICVS. OCTAVIAE. ET HE-</i>	9. 10	<i>Statuae & picturae effossae ad Arcum Gallieni.</i>	16
<i>Porticus Octaviae. Ionica eiusque ornamenta.</i>	ibid.	<i>SVBURA.</i>	27
<i>Porticus Pompeij Hecatonstylon.</i>	53	<i>SVMI. CHORAGII</i>	35
<i>Porticus nobiles à nobilibus picturis cognominatae.</i>	10	<i>T</i>	
<i>Porticus simplex.</i>	5	<i>TEMPLVM. CONCORDIAE</i>	39
<i>Pronaon</i>	10	<i>Fortuna virilis.</i>	24
<i>Pseudodipteros.</i>	5	<i>Matute.</i>	ibid.
<i>R</i>		<i>Traiani.</i>	53
<i>REGIA.</i>	70	<i>Theatrum Balbi.</i>	53
<i>Romuli templum instauratum à Sopt. Seuero.</i>	1	<i>THEATRVM. MARCELLI</i>	53
<i>Roma vestigium seu icnographia.</i>	1. 2. 19	<i>THEATRVM. POMPEII</i>	65
<i>S</i>		<i>Theatri Pompeij reliquiae ad Campum Florae in aedibus Vrsinorum.</i>	ibid.
<i>Scena Theatri.</i>	65	<i>Thermae statuis exornatae.</i>	23
<i>Septa Agrippina.</i>	43	<i>Thermae hyemales.</i>	47
<i>SEPTA. IVLIA</i>	43. 44	<i>Trophaea Traiani vulgò Marij in Capitolio.</i>	39
<i>SEPTA. TRIGARIA</i>	43	<i>Traianus instauravit Aqueductus Aquae Mariae.</i>	ibid.
<i>Septorum reliquiae in Via lata.</i>	43	<i>V</i>	
<i>Sepulcrum Domitiorum.</i>	61	<i>Vestibula Regalia.</i>	5
<i>Sepulcrum. GN. DOMITII. CALVINI</i>	61	<i>Vestigium seu Ichnographia Urbis Romae.</i>	1. 2. 19
<i>Sepulcrum Philomelae seu Lusciniae.</i>	61	<i>VIA. NOVA</i>	70
<i>SEVERI. ET. ANTONINI. AVG. NN.</i>	19	<i>VICVS. SANDALARIVS</i>	19
<i>Severinus Severus Restitutor Urbis &</i>			

Imprimatur, si videbitur Reuerendis. P. Magist. Sac. Pal. Apost.

I. de Angelis Archiepisc. Vrbis. Vicesg.

Imprimatur.

Fr. Hyacinthus Libellus Sac. Pal. Apost. Mag.

ROMAE. TYPIS IOSEPHI CORVI. M.DCLXXIII. SUPERIORVM PERMISSV
Sumptibus Ioannis Iacobi de Rubeis.

St. I $\frac{c}{3}$

Cinquecentina

n. 601
02

De Princip.
De Rom. et Salern. et Capua
Ritratt.
De Generali Geuigi
P. Belloni
Trag. Vestig. Vet. Romae
Onuph. Sarvini
Cicil. Circum. De Trium.

Collectanea
Variorum

ST.-29

54